

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး နှင့် သစ်တောရေးရာဂျာနယ်

Environmental Conservation and Forestry Journal

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးနှင့် အစိမ်းရောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖိုရမ်ကျင်းပ

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးနှင့် အစိမ်းရောင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖိုရမ်ကို (၃-၂-၂၀၁၅)ရက် နံနက်(၉)နာရီတွင် နေပြည်တော်ရှိ မြန်မာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းဗဟိုဌာန(၂)၌ ကျင်းပရာ နိုင်ငံတော် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် တက်ရောက်၍ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားသည်။

စာမျက်နှာ - ၄ သို့

တောတောင်စိမ်းစို၊ သာယာပို၏ ၊

တောတောင်စိပ်စပ်၊ စိတ်ရွှင်လန်း၏ ၊

စာမျက်နှာ - ၁

မြန်မာ့တော်ဆင့်ပိုင်မျှ၊ ထိန်းသိမ်းရေးမိမ့်ချက်ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အလုပ်စုံဆွေးနွေးပွဲ

ပြန်ဟုတောဆင်ခိုင်းများထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ
 ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို Grand Royal Hotel ဌာန (၂၁-၁-၂၀၁၅)ရက်နေ့ နံနက်(၉)နာရီတွင်
 ကျင်းပခဲ့သည်။

မြန်မာတောဆင်ခိုင်းများ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် Action Plan ချေးဆွဲရန် ရည်ရွယ်ကျင့်ပခဲ့သည်။ ဆင်စားကျက်နယ် ပြေပျား ကျဉ်းပြောင်းလာခြင်းနှင့် တရားမဝင်အစွဲလိုက်သတ်ဖြတ်မှုများကြောင့် တောဆင်ခိုင်းကောင် ခေလျော့နည်းလာခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ပေါကြွယ်ဝသည့် မြန်မာ နိုင်ငံသည် ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ရှေ့မြှင့်နိုးပေးလျက်လက်ထက်ကတည်းက ဆောင်ရွက် ခဲ့ပြီး အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်နှင့် တောဆင်ခိုင်းများအများဆုံး ကျွန်ုပ်တို့ဒေသသည် နိုင်ငံတစ်ခုလုံးဖြစ်သည်။

Wildlife Act ကို ပထမဆုံး ၁၈၇၇ ခုနှစ်မှ စတင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် သဘာဝအပင်များ၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေအရ ဆင်ကိုလုံးဝကာကွယ်ထားသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်အဖြစ်သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ မြန်မာ့သစ်တောမှူးအတွင်းလည်း သဘာဝနယ်မြေများကို ရေတံတွင်း နိုင်ငံဧရိယာ၏(၅%)၊ ရေရှည်တွင်း(၁၀%)ထိ တည်ထောင်ရန် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယနေ့အချိန်တွင် သဘာဝနယ်မြေ စုစုပေါင်း (၃၉)ခု၊ နိုင်ငံဧရိယာ၏(၅.၇၅%)ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ တည်ထောင်ပြီး သဘာဝနယ်မြေများအနက် အလောင်းတော်ကယာပအမျိုးသားဥယျာဉ်၊ ရွှေငွေဒေါင်ဘေးမဲ့တော၊ ထပ်သီဘေးမဲ့တော၊ ရခိုင်ခိုမဆင်ဘေးမဲ့တော၊ ဟူးကောင်ချိုင့်ဝှမ်းဘေးမဲ့တောနှင့် မြောက်ဇာမရီဘေးမဲ့တော တို့သည် ဆင်မျိုးစိတ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ဂေဟစနစ်များကို အထူးပြုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာဆင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည့် Asian Elephant Research and Conservation Centre၊ IUCN၊ Asian Elephant Specialist Group and Scientific Exploration Society တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆင်စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှစ၍ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် (WCS)နှင့် Smith Sonian အဖွဲ့ တို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဘေးမဲ့တောများ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆင်များကို ပတ်ဝန်းကျင် ဖတ်မှီကစေသည့် သစ်ထုတ်နည်းတွင် အသုံးပြုလျက်ရှိပြီး သစ်တောဦးမီးဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ပုဂ္ဂလိကအိမ်မွေးဆင်(၄၆၅၉)ကောင်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆင်ကောင်ရေ(၆၀၀၀) ခန့်အထိရှိခဲ့သည်ဟု ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာများတွင် ဖော်ပြထားပြီး လက်ရှိတွင် မြန်မာတောဆင်ရိုင်းကောင်ရေ(၃၀၀၀)ခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခဲ့သည်။

တိုးတက်လာသည့်လူဦးရေနှင့်အညီ တောဆင်ခိုင်းများအပါအဝင် တောခိုင်းတိရစ္ဆာန်များ နှင့် ၎င်းတို့၏အစိတ်အပိုင်းများ၊ တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုများ၊ တိုးတက်မှုများပြားလာသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း တောဆင်ခိုင်းများတရားမဝင်သတ်ဖြတ်မှု(၇၂)မှုအနက်မှ (၂၆)မှုသည် အစွယ်ရလို့မူ၊ သားရေရလို့မူနှင့် အသားရလို့မူတို့ကြောင့် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ CITES အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည့်နှင့်အညီ တောဆင်ခိုင်းများဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခံရမှု တားဆီးထိန်းချုပ်ရေး အစီအစဉ်တွင်လည်း တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် အမေရိကန်အခြေစိုက်အဖွဲ့နှင့် မူးပေါင်းပြီး တောဆင်ခိုင်းများ၏ နေ့စဉ်နှင့် ရာသီအလိုက် သွားလာနေထိုင်မှု၊ ကျက်စားဒေသရွေးချယ်မှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ရန်လည်းကောင်း၊ လူနှင့်ဆင်ပိုင်းကွဲဖြစ်ပွားမှု၊ လျော့နည်းစေမည့် နည်းလမ်းများဖော်ထုတ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တိုက်ကြီးပြန့်နှံ့မှုအတွင်း တောဆင်ခိုင်း(၄)ကောင် မေ့ဆေးသေနှုတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ပစ်ဆီးကာ Radio collar တပ်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရန် အကောင်းဆုံးကြိုးစားဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော်လည်း သိပ္ပံနည်းကျ နေ့စဉ်တကျဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ နည်းပညာဟာထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုစီမံချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ခေတ်မှီနည်းပညာအကူအညီများရယူပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံးပျံ့နှံ့မှုကြီးကဲ့ မဟာပျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်(NBSAP)ပါ သတင်းအချက်အလက်များ၊ တောဆင်နိုင်ငံပျံ့နှံ့မှုကျက်စားမှုအခြေအနေများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ လူနှင့်ဆင်ပင်ပဏ္ဍာလျှော့ချရေးနည်းလမ်း စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးကြမည်ဖြစ်ပြီး အနာဂတ်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လက်တွေ့အသုံးချနိုင်မည့် စီမံချက်တစ်ရပ် ပေါ်ထွက်လာမည်ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဒို့.တာဝန်အရ: (၃) မီး

☐ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး	တို့အရေး
☐ တိုင်းရင်းသား	
စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	တို့အရေး
☐ အချုပ်အခြာအာဏာ	
တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	တို့အရေး

သစ်စောပူဝါဒ

မြန်မာနိုင်ငံသစ်ခေတာကဏ္ဍကို အမျိုးသားလူမှုစီးပွား
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထာဝစဉ် တည်ငြိမ်စေရန်
နှင့် ဓက်ပာဇနစ်များ မျှတစေရန်အတွက် ဦးတည်၍
မူဝါဒများချမှတ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲလုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။
၁၉၉၅ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်ခေတာ မူဝါဒသဘောထား ခြေညာ
ချက်တွင် အမျိုးသားရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များအား ပြည့်
စုံစွာ ဖော်စုဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပဓာနကျသော အချက်
များကို ခေတ်ကိုပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

- (၁) ကာကွယ်ခြင်း
ဈေး ပြောတောနိုင်တယ်လို့ဆိုရန်၊ ဇီဝမျိုးစုံနှင့် သဘာဝ
ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရမည်။
- (၂) ဆာဓဇဉ်တည်ဆဲခြင်း
သစ်တောများမှ ရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်
ဝိုက်သောအကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားနိုင်
ကြစေရန်၊ သစ်တောသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ
ကို ထာဝစဉ်တည်တံ့နေစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်း
ရမည်။
- (၃) အခြေခံစားဝတ်ဆောင်မှုလုံခြုံရေးများ ပြည့်စုံစေခြင်း
ပြည်သူလူထုအတွက် လောင်စာ၊ နေအိမ်၊ အဆောက်
အအုံ၊ အစားအစာနှင့် အပန်းဖြေအားနားနေမှု အစရှိ
သည့် အခြေခံစားဝတ်ဆောင်မှု လုံခြုံရေးများဖြည့်
ဆည်းပေးရမည်။
- (၄) နွမ်းနယ်စိုပြည်ထိုးတက်မြင့်မားခြင်း
သစ်တောသယံဇာတများမှ ရရှိနိုင်သည့်စီးပွားရေး
အကျိုးအမြတ်တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝဝန်း
ကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ
အပြည့်အဝအသုံးပြုရန် စီမံရမည်။
- (၅) ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာခြင်း
သစ်တောများပြုစု ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တော
သယံဇာတများ အသုံးပြုမှုလုပ်ငန်းတို့တွင် ပြည်သူ
တို့က ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။
- (၆) ပြည်သူအတွင်း ခိုးကြားတက်ကြွသည့် အသိရှင်သန်
ဆောင်ရွက်ခြင်း
နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်
ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများသည် အဓိကအခန်းမှ
ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့အတွင်း အသိရှင်သန်
စေရန် လှုံ့ဆော်သွားရမည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေကို ၂၀၁၂ခုနှစ်၊
မတ်လ(၃၀)ရက်နေ့၌ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

ရည်ရွယ်ချက်များ

- ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။
- (က) မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊
 - (ခ) စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ စနစ်တကျ ပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှာ အခြေခံမူများ ချမှတ်နိုင်ရန်နှင့် လမ်းညွှန်မှုများပြုနိုင်ရန်၊
 - (ဂ) ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်မျိုးဆက်များ၏ အကျိုးအတွက် တောင်းပန်ပြီး သန့်ရှင်းသည့်ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်နှင့် သဘာဝနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရန်၊
 - (ဃ) ဆုတ်ယုတ်ပျောက်ကွယ်စွန့်ခွာနေသော ဂေဟစနစ်များကို ဖြစ်နိုင်သမျှ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရန်၊
 - (င) သဘာဝသယံဇာတအရင်းမြစ်များ လျော့နည်းဆုံးမမှုကို တားဆီးရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊
 - (စ) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိအမြင် ပြန့်ပွားရေးအတွက် ပညာပေးရေးနှင့် ပညာသင်ကြားရေးအစီအစဉ်များကို အများပြည်သူတို့ သိရှိပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ပိုမိုတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊
 - (ဆ) ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာကိစ္စရပ်များတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ၊ ဒေသဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံအချင်းချင်း ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်ရန်၊
 - (ဇ) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို အစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကတို့ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။

သတင်းများကဏ္ဍ

မျက်နှာပိုးမှအဆက်

အဆိုပါအခမ်းအနားသို့ ဒုတိယသမ္မတ ဦးဘဏ်ထွန်း၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ၊ ဒုတိယဝန်ကြီးများ၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဖိတ်ကြားထားသည့် ဧည့်သည်တော်များတက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတက အဖွင့်မိန့်ခွန်းပြောကြားရာတွင် ယခုနှစ် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေး အစိမ်းရောင်ဖွံ့ဖြိုးမှုဖိုရမ်တွင် အဓိကထားဆွေးနွေးရမည့်အကြောင်းအရာများမှာ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေများ၊ ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ အတူတကွ စုပေါင်းနေထိုင်ခြင်းဖြင့် စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ခြင်း အလေ့အကျင့်ရှိမှုသည် အောင်မြင်မှုအတွက် ကြီးမားသည့် အင်အားတစ်ခုဖြစ်ပါကြောင်း၊ ယနေ့ခေတ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ၊ သဘာဝနှင့်လူပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဘေးအန္တရာယ်များသည် ယခင်ကထက် ကြိမ်ဖန်များစွာနှင့် ပြင်းထန်စွာ ကျရောက်လျက်ရှိခြင်းကြောင့် စုပေါင်းရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်တတ်သည့် စိတ်ဓာတ်နှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်စွမ်းရည်များရှိလျှင် အနာဂတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် စိန်ခေါ်မှုများကို မုချမသွေ ကျော်လွှားနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

GEGG (မြန်မာ)အဖွဲ့အနေဖြင့် ၂၀၁၄ခုနှစ်၊

နိုဝင်ဘာလအတွင်း နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် (၂၅) ကြိမ်မြောက် အာဆီယံအစိမ်းရောင်စီးပွားရေးဌာန(ASEAN Institute for Green Economy-AIGE)တစ်ခုကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါကြောင်း၊ ယင်းဌာနအနေဖြင့် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိရန်အတွက် ဒေသတွင်း အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အာဆီယံဆောင်ပုဒ်ဖြစ်သော “ငြိမ်းချမ်းပြီး သာယာဝပြောသော လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်စေဖို့ စည်းလုံးညီညွတ်စွာလျှောက်လှမ်းရမည်” ဟူသည့် ဦးတည်ချက်နှင့်အညီ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

GEGG ဖိုရမ်များကို နှစ်စဉ်ကျင်းပခြင်းအားဖြင့် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အခြေအနေများ၊ အလေ့အကျင့်များ၊ ဖန်တီးပေးရန်များစွာအထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ထို့အပြင် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန်အတွက် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒချမှတ်ရေး မဟာဗျူဟာရေးဆွဲရေး၊ သိပ္ပံနည်းပညာနှင့်စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခန်းကဏ္ဍကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။ ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် Rio+20 ညီလာခံတွင် ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အစိမ်းရောင်စီးပွားရေးကို မဖြစ်မနေဖော်ဆောင်ရန် အဓိကထားဆွေးနွေးခဲ့ကြပါကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် Rio+20 ကြေညာချက်များနှင့်အညီ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုနည်းပါးပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရန် လမ်းညွှန်မှုများ ချမှတ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါကြောင်း။

အဆိုပါလုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် လိုအပ်သည့်မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်ဖော်ဆောင်လျက်ရှိပါကြောင်း၊ ယခုအခါ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ လူဦးရေတိုးပွားခြင်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ ယုတ်လျော့လာခြင်းတို့ကြောင့် မိမိတို့၏ ဘုံရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိရန်မှာ မိမိတို့အားလုံးအတွက် ကြီးမားသည့်စိန်ခေါ်မှုကြီးဖြစ်ပါကြောင်း၊ သဘာဝသယံဇာတအခြေပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပုံစံသည် ယနေ့ခေတ်နှင့်အမဝင်တော့သည့်အတွက် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

သစ်သည့်နည်းလမ်းများဖြင့် မူဘောင်များကို အသုံးပြုပြီး ဒေသအချင်းချင်း၊ နိုင်ငံအချင်းချင်း၊ အဖွဲ့အစည်း အချင်းချင်း တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

လက်ရှိနှင့်အနာဂတ်လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးသည် အရေးကြီးကြောင်း၊ ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိရေး အထောက်အကူပြုသည့် အစီမံအစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပိုင်းဝန်းပူးပေါင်းကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက် ကြပါစို့ဟု တိုက်တွန်းလိုပါကြောင်းဖြင့် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဆက်လက်၍ ဖိုရမ်၏ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်သည့် ထာဝစဉ်တည်တံ့စေသော သဘာဝသယံဇာတများ၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွား ရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ကျယ်ပြန့်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် နက်ရှိုင်းသော ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်သွားရန်ကို အခြေခံ၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများကို အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲ၍သက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင် အသီးသီး၏ အမြင်ရှုထောင့်များကို ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ပထမပိုင်းတွင်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်က သဘာပတိအဖြစ်လည်းကောင်း ဒုတိယပိုင်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဦးဝင်းထွန်းက သဘာပတိအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တတိယပိုင်းတွင် သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဝန်ကြီး ဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာကိုကိုဦးက သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဖိုရမ်အား (၄-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့ထိ ဆက်လက်ကျင်းပခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ပုပ္ပိုးတောင်ဥယျာဉ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများလေ့လာခြင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးပဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနား

ပုပ္ပိုးတောင်ဥယျာဉ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ လေ့လာ ခြင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးမဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို Grand Amara Hotel ၌ (၁၁-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့၊ နံနက်(၉)နာရီက ကျင်းပရာ ပတ် ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်း တက်ရောက်၍ အဖွင့် အမှာစကား ပြောကြားသည်။

ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင်၊ ဌာနအကြီးအကဲများ၊ ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာဝန်ကြီးဌာန အမျိုးသားဇီဝအရင်းအမြစ်များ သိပ္ပံ ဌာန(NIBR) ဥက္ကဋ္ဌ Dr. Kim Sang Bae ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဒါလက် တက္ကသိုလ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ Dr. Nguyen Van Ket ၊ ဆိုးလ်အမျိုးသားတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ Dr. Lee Woo

Shinနှင့် သုတေသီပါမောက္ခများ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို နှင့်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မိတ်ကြား ထား သော ဧည့်သည်တော်များ တက်ရောက်ကြသည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ရေရှည်မတည်မြဲနိုင်တဲ့ မြေအသုံးချမှုများ၊ စနစ်တကျစီမံမှုနဲ့ ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းမှု မရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်စေပြီး ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ယိုယွင်းပျက်စီးစေကာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၊ ရေရှားပါးမှု၊ စိုက်ပျိုးသီးနှံထွက်နှုန်း ကျဆင်းမှု၊ စွမ်းအင်မလုံလောက်မှု စသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေရပါကြောင်း၊

ကုလသမဂ္ဂ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကွန်ဗင်းရှင်း (United Nation Convention on Biological Diversity - UNCBD) က ရေးသားပြုစုသည့် Global Biodiversity Outlook 4 - GBO4 အရ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအချို့တွင် ဇီဝမျိုးစုံ

မျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်များအပေါ် ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်း စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးဆက် ဆိုးကျိုးများကို လျော့ချနိုင်ခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း၊ အစားအစာနဲ့စွမ်းအင် လုံလောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချနိုင်ခြင်းနှင့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး တိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုခြင်း စသည့် နမူနာကောင်းများအဖြစ် ကျေနပ်ဖွယ်မြင်တွေ့နေရသလို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ဆုံးရှုံးနေမှုကို လျော့ချရပ်တန့်နိုင်ရန် ထပ်တိုးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများရှိနေပါကြောင်း၊

၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ကိုရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ၊ NIBR တို့လက်တွဲပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဇီဝအရင်းအမြစ် သတင်းအချက်အလက်များ လေ့လာစုဆောင်းခြင်းကို ပုပ္ပိုးတောင်ဥယျာဉ်၊ နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် အလောင်းတော်ကသပ အမျိုးသားဥယျာဉ်များတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါကြောင်း၊ NIBR နှင့် ပူးပေါင်း၍ “ပုပ္ပိုးတောင်ဥယျာဉ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများစာအုပ်” ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ပုပ္ပိုးတောင်ဒေသ၏ အဓိကတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်မျိုးစိတ်လေ့လာရန်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို စာအုပ်မှပံ့ပိုးပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါကြောင်း၊

ဆွေးနွေးပွဲတွင်မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ အခြေအနေနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး မဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ နှီးနှောဖလှယ်ကြမည်ဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှဒေသနိုင်ငံများ၏ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းကောင်းများနှင့် အတွေ့အကြုံဗဟုသုတများကို လေ့လာဖလှယ်ခွင့်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဇီဝအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးမြှင့်ခိုင်မာလာစေမည်ဖြစ်ပါကြောင်းဖြင့် ပြောကြားသည်။

ဆက်လက်၍ အမျိုးသားဇီဝအရင်းအမြစ်များ သိပ္ပံဌာန(NIBR) ဥက္ကဋ္ဌ Dr.Kim Sang Bae က ဝမ်းမြောက်စကားပြောကြားပြီး ပုပ္ပိုးဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ စာအုပ်မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့်မှတ်တမ်းတင် ဓာတ်ပုံရိုက်ကူး၍ ဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားရပ်သိမ်းလိုက်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအပေါ် လိုက်လျောညီထွေဆောင်ရွက်ရေး စီမံကိန်းစတင်

“အပူပိုင်းဒေသ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် အစားအစာဖူလုံမှုအပေါ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ထိခိုက်နိုင်ခြေများအား စီမံဖြေရှင်းရေးစီမံကိန်း” ကို အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၇၃သမ ငွေသန်းဖြင့် လေးနှစ်တာအကောင်အထည်ဖော်မည်ဖြစ်ပြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးရဲမြင့်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်းနှင့် United Nations Development Programme (UNDP) ဒုတိယလက်ထောက် အကြီးအကဲနှင့် အာရှပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်သူ Mr. Nicholas Rosellini တို့က မန္တလေးမြို့ ဆီဒုံးနားဟိုတယ် အမရပူရခန်းမ၌ (၁၇-၂-၂၀၁၅)ရက် မွန်းလွဲ (၂)နာရီက ကျင်းပသည်။

အဆိုပါ စီမံကိန်းကို မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဇုန်တွင် အကောင်အထည်ဖော်မည်ဖြစ်သည်။ အပူပိုင်းဒေသတွင် မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ စုစုပေါင်း၏ ၃၄ရာခိုင်နှုန်းခန့် မှီတင်းနေထိုင်လျက်ရှိသဖြင့် ပူပြင်းခြောက်သွေ့မှုကာလ ပိုမိုရှည်ကြာလာခြင်းနှင့်ပိုမိုပြင်းထန်လာခြင်းတို့ကြောင့် ရေရှားပါးမှုပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။

အဆိုပါ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာပေါင်း ၂၈၀တွင် ရေဖမ်းယူသိုလှောင်နိုင်သည့် ရေမြောင်း၊ ရေကန်၊ ရေတင်စက်၊ အဝီစိတွင်းများ တူးဖော်ပေးခြင်း၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုများအား လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် ရေဝေရေလဲဇရိယာများ ငါးထောင်ဟက်တာကျော်အား ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ပူပြင်းခြောက်သွေ့ရာသီတွင် သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုအတွက် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ အချိန်မီ မှန်ကန်စွာ ရရှိအသုံးပြုနိုင်ရေး ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါစီမံကိန်းသည် Adaptation fund ဖြင့် ပထမဦးဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းဖြစ်၍ UNDP၏ ထည့်ဝင်ငွေလည်းပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်က စီမံကိန်းအနေဖြင့် အပူပိုင်းဒေသကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းရန် မျှော်လင့်ကြောင်း ပြောကြားသည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်းက Adaptation Fund ၊ UNDP မြန်မာ၊ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ မကွေးနဲ့ တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနနှင့် အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်း၍ ဒေသတွင်းနေပြည်သူများအတွက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနိုင်ရေး၊ ရေအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးတို့အတွက် အကျိုးပြုမည်ဖြစ်ကြောင်းပြောသည်။

ဆက်လက်၍ Mr. Nicholas Rosellini က ဤစီမံကိန်းသည် Green Climate Fund ကဲ့သို့သော ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုမှ လျော့ချရေးဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေများရရှိနိုင်ရေးအတွက် မဟာဗျူဟာကျသော အစပျိုးလုပ်ငန်းဖြစ်ကြောင်းပြောကြားသည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်း အား ဂျာမဏီနိုင်ငံ PRISMA Group မှ လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေး

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်းအား ဂျာမဏီနိုင်ငံ အခြေစိုက် PRISMA Group မှ Ms. Maria Torres နှင့် Mr. Nicolas Yllera တို့သည် ၉-၂-၂၀၁၅ ရက်နေ့၊ မွန်းလွဲ (၁၃၀)နာရီတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဧည့်ခန်းမ၌ လာရောက်၍ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သည့် Special Country Report တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။

ဆွေးနွေးပွဲသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင် နှင့် ဒေါက်တာသက်သက်ဇင်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးနေအေးနှင့် မြေတိုင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးသန်းလှိုင်တို့ တက်ရောက်ကြသည်။

ထိုသို့တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ဆောင်ရွက်နေခြင်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအချက်အချာကျမှုနှင့် နောင် ၁၀နှစ်အတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည့် အလားအလာများ၊ ထာဝစဉ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို ဟန်ချက်ညီ အကောင်အထည်ဖော်သည့် အစီအစဉ်များ၊ အစီမံခန့်ခွဲရေး၊ အစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ သဘာဝသယံဇာတများ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် စနစ်တကျ ထုတ်ယူအသုံးပြုနိုင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် Extractive Industry Transparency Initiative (EITI) တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ရေး ဆောင်ရွက်နေမှု အခြေအနေ၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းနှင့် အလားအလာကောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆွေးနွေးကြကြောင်း သိရှိရသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးဦးအေးမြင့်မောင် အား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ စွမ်းအင်အရင်းအမြစ်ဗျူရိုမှ နိုင်ငံခြားအထောက်အပံ့ပေးအပ်ရေးစီမံကိန်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်အရာရှိ Mr. Levi White ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့လာရောက်တွေ့ဆုံ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင်အား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ စွမ်းအင်အရင်းအမြစ်ဗျူရိုမှ နိုင်ငံခြား အထောက်အပံ့ပေးအပ်ရေး စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်အရာရှိ Mr. Levi White ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့မှ (၁၀-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့၊ မွန်းလွဲ(၂၃၀) နာရီတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနရှိ ဒုတိယဝန်ကြီး၏ ဧည့်ခန်းမ၌ လာရောက်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးသည်။

ဆွေးနွေးပွဲသို့ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာညီညီကျော်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးနေအေး၊ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးသန်းလှိုင်နှင့် တာဝန်ရှိသူများတက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ထို့သို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီပေးနိုင်မည့် အလားအလာ၊ အမျိုးသားစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ သစ်တောကဏ္ဍ မူ (၅) ရပ်ဖြစ်သည့် ရေနံနှင့်ရေအားလျှပ်စစ်အရင်းအမြစ်များအား ရေရှည်တည်တံ့စေခြင်း၊ ဇီဝလောင်စာအရင်းအမြစ် သဘာဝတောများအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ လောင်စာစွမ်းအင် အထောက်အကူပြုသစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ထင်းအစားထိုး စွမ်းအင်အသုံးပြုခြင်းနှင့်စွမ်းအင်ထိရောက်စွာသုံးစွဲစေခြင်း၊ စွမ်းအင်ဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့်ပညာပေးလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အကောင်အထည်ဖော်မှု အခြေအနေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်သည့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုရရှိစေရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာ၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းအင်အားခိုင်မာတောင့်တင်းစေခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှုအခြေအနေ၊ မြန်မာ နိုင်ငံသည် Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံလောင်းဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ သဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူသုံးစွဲလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်အလုံးလိုက်တင်ပို့မှု ရပ်ဆိုင်းခြင်းနှင့် ကျွန်းနှင့်သစ်မာ လျှော့ချထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ၊ သစ်တောကဏ္ဍမှ ရရှိသည့် အခွန်အခများနှင့်ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဆောင်ရွက်နေမှုအခြေအနေ၊ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးအတွက် နည်းပညာနှင့် အတွေ့အကြုံလိုအပ်မှု အခြေအနေတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြကြောင်း သိရှိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မှု အရှိန်မြှင့်တင်ခြင်း စီမံကိန်း၏ အမျိုးသားအဆင့် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ

မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသံပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မှု အရှိန်မြှင့်တင်ခြင်း စီမံကိန်း၏ အမျိုးသားအဆင့် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပခြင်း ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို ရေဆင်းသုတေသန၊ စုဝေးခန်းမ၌ (၂၆-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့၊ နံနက် (၈:၃၀) နာရီတွင် ကျင်းပခဲ့ရာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင် တက်ရောက်၍ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားခဲ့သည်။

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဒေါ်သက်သက်ဇင်၊ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနများမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ သစ်တောတက္ကသိုလ် ဒုတိယ ပါမောက္ခချုပ်နှင့် ပါမောက္ခများ၊ အရာရှိကြီးများ၊ RECOFTC မှ ဒေါက်တာတင့်လွင်သောင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များ၊ နော်ဝေးနိုင်ငံသံမှူးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဆက်စပ်ဌာနအသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဒေသံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း နိုင်ငံအဆင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (CFNWG)အဖွဲ့ဝင်များ၊ သုတေသီ များနှင့် ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ တက်ရောက်ကြပါသည်။

ဒုတိယဝန်ကြီးမှ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားရာတွင် ပြောင်းလဲလာသည့် ခေတ်နှင့်အညီ နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် အထောက်အကူဖြစ်ရန်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တည်ငြိမ်မှုနှင့် ဂေဟစနစ်မျှတမှုကို ပြန်လည်ရရှိစေရန်၊ ဒေသံပြည်သူများ၏ အခြေခံစားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များဖြေရှင်းရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ (Community Forestry Instruction-CFI) ကို (၁၉၉၅) ခုနှစ်၌ ထုတ်ပြန်ပြီး

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါကြောင်း၊ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် ဒေသခံပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်သည့် သစ်တောလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုများမှာ ဒေသခံပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်ပြီးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရသည့် ပြည်သူ့ဗဟိုပြုလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ နှစ်(၃၀)မြန်မာ့သစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်းတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို ဧက (၂.၂၇) သန်းထိ တည်ထောင်ရန် လျာထားခဲ့ပါကြောင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် နိုင်ငံတော်၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်၍ မိမိတို့ဝန်ကြီးဌာနအနေနှင့် ပြည်သူလူထု၏စားဝတ်နေရေး၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် သစ်တောနယ်မြေအတွင်း နှစ်ကာလအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တရားမဝင်ကျူးကျော် အခြေချနေထိုင်သည့် အိမ်ခြေ(၅၀)နှင့်အထက် ပြည်ထဲရေးအမည်ပေါက် ကျေးရွာပေါင်း(၁,၁၈၄)ရွာအတွက် ရွာမြေ၊ လယ်မြေနှင့် အများပိုင်/သာသနာ့မြေများကို သစ်တောမြေအဖြစ်မှ စွန့်လွှတ်ပယ်ဖျက်ပေးခဲ့ပြီး ယာမြေဧက ၈ သိန်းကျော်ကို သီးနှံသစ်တောရောနှောစနစ်ဖြင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများအဖြစ် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါကြောင်း၊

ယခုအခါ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောပညာ လေ့ကျင့်ပေးရေးဌာန (RECOFTC- The Center for People and Forests) တို့ ပူးပေါင်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မှု အရှိန်မြှင့်တင်ခြင်း စီမံကိန်းအသစ်တစ်ခုကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်(၇)ခုတို့တွင် ဧရိယာဧက ၁ သိန်းခန့် စံပြ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများအဖြစ် ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ (၃)နှစ် လျာထားသတ်မှတ်တည်ထောင်သွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ စီမံကိန်းမှာ ဆောင်ရွက်မည့် အဓိကလုပ်ငန်းစဉ် ၅ ရပ် မှာ (၁) အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောဆိုင်ရာ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးအစီအစဉ်၊ (၂)အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ထူထောင်ခြင်း၊ (၃)အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောသတင်းအချက်အလက် စီမံခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (၄) အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောကွန်ရက်များဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် (၅) အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမူဝါဒနှင့် မူဘောင်များခိုင်မာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်ပါကြောင်း၊ လူနေမှုဘဝ တိုးတက်လာစေရန်နှင့် သစ်တောများကို ရေရှည်တည်တံ့စေရန် သစ်တော တည်ထောင်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်မှုသာ အောင်မြင်နိုင်မှာဖြစ်သည့်အတွက် ပြည်သူများကို မိမိတို့နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာအောင် အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြရမှာဖြစ်ပါကြောင်း၊

သစ်တောသယံဇာတနှင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် စိန်ခေါ်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်း(Opportunity and Challenge) များသည် ဒေသတစ်ခုချင်းစီ၏ ဂေဟစနစ်၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ပေါ်မှာ တည်မှီနေပါကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကလည်း လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရန် အဓိကအခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်နေသဖြင့် ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များ တိုးတက်မြှင့်မားလာစေရန် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်နေရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊ ယနေ့ကျင်းပသည့် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှာ စံပြဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများ တည်ထောင်ရေးအပါအဝင် ၃ နှစ်တာကာလအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို အသေးစိတ်ဆွေးနွေးတိုင်ပင် ညှိနှိုင်းရန်လိုအပ်ပါကြောင်း၊ RECOFTC မှ ကျွမ်းကျင်သူများ၏ နည်းပညာပံ့ပိုးပေးမှု၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ ကြွယ်ဝသည့်အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတများကြောင့် ယခု အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို ရည်ရွယ်ချက်များအတိုင်း အောင်မြင်အောင် ကျင်းပနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း ပြောကြားသွားခဲ့ပါသည်။

ဆက်လက်၍ RECOFTC မှ Executive Director ဒေါက်တာတင့်လွင်သောင်းက ကျေးဇူးတင်စကားပြောကြားပြီး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို (၁၀)နာရီတွင် ခေတ္တရပ်နားပြီး (၂၆-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့မှ (၂၇-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့အထိ (၂)ရက်ကြာ ကျင်းပသွားခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

**တောကိုမခင်၊ စုတ်ဖြုန်းလျှင်
ဘိဘင်ဘိုးဘွား၊ တို့ စော်ကား။**

**မိုးခေါင်ရေရှား၊ခြောက်သွေ့ခြားလည်း
သစ်တောပြုစု၊ မိုးရေစု၏။**

ဒေသခံပြည်သူများသစ်တောလုပ်ငန်းများ၌ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပူးပေါင်းပါဝင်၍
ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကောင်းများဖော်ဆောင်နိုင်ရေး ဒုတိယဝန်ကြီးတွေ့ဆုံအားပေး

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် သစ်တောပြုစုထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို နှစ်ရှည်၊ နှစ်တိုစီမံကိန်းများရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ နှစ်(၃၀) သစ်တောကဏ္ဍ ဘက်စုံပင်မစီမံကိန်း၌ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများကို ဧက ၂ ဒသမ ၂၇ သန်းအထိ တည်ထောင်ရန် လျာထားသတ်မှတ်ခဲ့ရာ ယနေ့အထိ ဧရိယာနှစ်သိန်းခန့်ကို အစုအဖွဲ့ပိုင် ၈၂၁ ဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်ပေါင်း ၃၂၃၇၅ ဦးဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင်သည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက် (၂၈-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့၌ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများအား ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းတုန်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာများမှ ဒေသခံပြည်သူများအား ရင်းရင်းနှီးနှီး တွေ့ဆုံအားပေးကာ လိုအပ်ချက်များ စီမံဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းတုန်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ငလိုင်စမ်း၊ ဥယျာဉ်ပု၊ ကျီးကန်၊ ပေတော၊ ပြောင်ပြာ၊ ကံလည်စသည့်ကျေးရွာများမှ ဒေသခံပြည်သူများသည် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် FREDA အဖွဲ့တို့၏ နည်းပညာနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုဖြင့် ယင်းကျေးရွာများအနီးဝန်းကျင်၌ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဒေသခံပြည်သူများကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ဒုတိယဝန်ကြီးသည် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တွေ့ဆုံရာ၌ နိုင်ငံတော်ကတိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည့် ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ ဘက်စုံထောင့်စုံမှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဖော်ဆောင်ပေး လျက်ရှိပါကြောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် ပြည်သူ့ဗဟိုပြုလှည့်လှူမှု စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤဒေသတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရခြင်းကို လေ့လာကြည့်သည့်အခါတွင် ပြည်သူ၊ အစိုးရဌာနနှင့်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများအကြား ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုနှင့် တာဝန်သိမှုများကိုအခြေခံ၍ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်ဤဒေသ၏ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်မှုကို နိုင်ငံ၏အခြားဒေသများသို့ ပျံ့နှံ့ အတုယူဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ကြောင်း မှာကြားခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောပညာ လေ့ကျင့်ပညာပေးရေးဌာန (RECOFTC)နှင့်ပူးပေါင်း၍ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ခုနစ်ခုတို့၌ စံပြဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောဧရိယာဧက တစ်သိန်းခန့်ကို တည်ထောင်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးများဖြစ်သော ဦးအေးမြင့်မောင်နှင့်
ဒေါက်တာသက်သက်ဇင် အား ပင်လန်နိုင်ငံ၊ စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ကြီး H.E. Mr. Jan Vapaavuori
ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့လာရောက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးများဖြစ်သော ဦးအေးမြင့်မောင်နှင့် ဒေါက်တာ သက်သက်ဇင် အား ပင်လန်နိုင်ငံ၊ စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ကြီး H.E. Mr. Jan Vapaavuori ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် (၆-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့ နေ့လယ်(၂)နာရီတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးရုံး ဧည့်ခန်းမ၌

လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။
ဆွေးနွေးပွဲသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာညီညီကျော်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးနေအေး၊ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးသန်းလှိုင်နှင့် တာဝန်ရှိသူများ

တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ထိုသို့တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေများ၊ သစ်တောစိုက်ခင်းများတွင် ပြည်တွင်း/ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် အိတ်ဖွင့်တင်ဒါစနစ်ဖြင့် နှစ်ရှည်ငှါးရမ်း ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေများ၊ စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သဘာဝ အခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ၊ သဘာဝနယ်မြေများ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်သူအခြေပြု သစ်တောလုပ်ငန်းများ၊ ခေတ်မီနည်းပညာများအသုံးပြု၍ သစ်တောသတင်းအချက်အလက်စနစ် တည်ထောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ အပူပိုင်းမိုးနည်းရပ်ဝန်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး၊ ဇီဝစွမ်းအင်ထုတ်ယူသုံးစွဲရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးစွန့်ပစ္စည်းများအသုံးပြုရေး၊ ထင်းအစားအခြားလောင်စာသုံးစွဲရေးနှင့် စွမ်းအားမြှင့်မိုးဖို ထုတ်လုပ်သုံးစွဲရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရေအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ သစ်အခြေခံစက်မှု လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်မှု အခွင့်အလမ်းများ၊ သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် တက္ကသိုလ်အချင်းချင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေများ၊ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သစ်တောသုတေသန ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ အစီမံအစီအစဉ်များလုပ်ငန်းများတွင် ရေရှည်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသက်သက်ဇင် အား China MerchantsLoscam (Asia Pacific) Co., Ltd. rS Senior Regional Manager Mr. KennyTan နှင့်အဖွဲ့ လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေး

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသက်သက်ဇင်အား China Merchants Loscam (Asia Pacific) Co., Ltd. မှ Senior Regional Manager Mr. Kenny Tan ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် (၆-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့၊ နံနက်(၁၀)နာရီတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးရုံး ဧည့်ခန်းမ၌လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။

ဆွေးနွေးပွဲသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာ ညီညီကျော်၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးခင်မောင်ရီ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးနေအေးနှင့် တာဝန်ရှိသူများ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့သော စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စာတမ်းဖတ်ပွဲကျင်းပ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနနှင့် မြန်မာ့ဝန်းကျင်သိပ္ပံ (Myanmar Environment Institute-MEI)တို့ပူးပေါင်း၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့သော စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စာတမ်းဖတ်ပွဲ (Symposium on Environment in Sustainable Development of Myanmar)ကို (၁၃-၂-၂၀၁၄)ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေး ဗဟိုဌာန(IBC)၌ ကျင်းပသည်။

ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာ သက်သက်ဇင်က ယခုကျင်းပသည့် စာတမ်းဖတ်ပွဲ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာရပ်များကို ပညာရှင်များ တင်ပြဆွေးနွေးဖလှယ်ခြင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ယခုဆွေးနွေးပွဲတွင် တင်ပြကြသည့် စာတမ်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ ရေရှည်စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း ပြောကြားသည်။

စာတမ်းဖတ်ပွဲ ပထမပိုင်းအစီအစဉ်ကို ယင်းနေ့ နံနက် (၉)နာရီ(၄၅)မိနစ်တွင်ဆက်လက်ကျင်းပရာ Natural

က Irrigation for Rural Development with Environmental Conservation စာတမ်းကို လည်း ကောင်း၊ သစ်တော သုတေသနဌာနမှ ဒေါက်တာရာဇာမင်း က Genetic Structures of Teak in Myanmar စာတမ်း ကိုလည်းကောင်း ဖတ်ကြားတင်ပြသည်။

ဆက်လက်၍ စာတမ်းဖတ်ပွဲ ဒုတိယအစီအစဉ် ဖြစ်သည့် Social Environment in Sustainable Development စာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် သဘာပတိအဖြစ်

Resources and Sustainable Development ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် သဘာပတိအဖြစ် မြန်မာ့ဝန်းကျင်သိပ္ပံ ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာဝင်းမောင်က ဆောင်ရွက်ပြီး စာတမ်းရှင် များအဖြစ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးလှမောင်သိန်းက Way Forward to Mainstream Environment into National and Sectoral Development Process in Myanmar စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ASEAN-German Technical Cooperation, GTZ မှ Dr. Rudolf Peterson က Air Pollution and the Environment စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ရတနာပုံတက္ကသိုလ်မှ ဒေါက်တာ နွယ်နွယ်စမ်းက Aspects of Aquatic Environment of Taungthaman Lake Fishery စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂျပန်နိုင်ငံ Kyoto Gakuen University မှ Dr. Nobuhiro Ohnishi က Farming Land as Habitats of Birds စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည် မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနမှ ဒေါ်လှဦးနွယ်

မြန်မာ့ဝန်းကျင်သိပ္ပံမှနာယကပါမောက္ခ ဦးမောင်မောင်အေး က လည်းကောင်း၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲ တတိယအစီအစဉ် ဖြစ်သည့် Physical Environment in Sustainable Development စာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် သဘာပတိအဖြစ် ပတ်ဝန်း ကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီး ဌာန၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးလှမောင်သိန်း က လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ကြပြီး စာတမ်းရှင်များက သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် အသီးသီး ဖတ်ကြားတင်ပြကြသည်။

ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံစဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ဆွေး နွေးပွဲကို ကျင်းပရာ Moderatorအဖြစ် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ မောင်မောင်အေး က ဆောင်ရွက်ပြီး ဆွေးနွေးဟောပြောသူ များ (Panelist)အဖြစ် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာစောမြင့်နိုင်၊ ပတ်ဝန်း ကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးလှမောင်သိန်း၊ Mr. Craig Reid နှင့် ပါမောက္ခ Ohnishi တို့က ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာကိစ္စများကို ဆွေး နွေးကြကြောင်း သိရသည်။

ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသက်သက်ဇင် နေပြည်တော်၊ ဘောဂသိပ္ပံရပ်ကွက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဝန်ထမ်းအိမ်ရာများ လှည့်လည်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း

နေပြည်တော်၊ ဇူလိုင်လ၊ ဘောဂ သိပ္ပံရပ်ကွက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန လူပျို၊ အပျိုဆောင် များတွင် နေထိုင်သည့် အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ၏ ဝန်ထမ်းအိမ်ရာများကို ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး နှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသက်သက်ဇင်သည် (၂၂-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့၊ မွန်းလွဲ(၃)နာရီတွင် သွားရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။

အင်းလေးကန်ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများထိန်းသိမ်းရေး(၅)နှစ်စီမံချက်
အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး

အင်းလေးကန် ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ ထိန်းသိမ်းရေး (၅)နှစ် စီမံချက်(၂၀၁၀-၂၀၁၁မှ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ထိ) အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးကို (၁၆-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့၊ နံနက်(၉)နာရီတွင် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ဦးစီးရုံးချုပ်၌ ကျင်းပသည်။ အစည်းအဝေးသို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် UNDP မှ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ စုစုပေါင်း(၂၄)ဦးတက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

အစည်းအဝေး၌ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာညီညီကျော်မှ အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် အင်းလေးကန်ဒေသအား ဘက်စုံထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရန်အတွက် အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အင်းလေးကန်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အင်းလေးကန်ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ ထိန်းသိမ်းရေး(၅)နှစ်စီမံချက် ရေးဆွဲရေး ကော်မတီကိုလည်း ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်စေခဲ့ကြောင်း၊ ယနေ့အစည်းအဝေးတွင် အင်းလေးကန်ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများထိန်းသိမ်းရေး (၅)နှစ် စီမံချက်(၂၀၁၀-၂၀၁၁မှ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ထိ) အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာမှ ရရှိခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံနှင့် အားသာချက် အားနည်းချက်များကို အခြေခံပြီး အင်းလေးကန်ရေရှည် တည်တံ့စေရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းများကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ သာယာလှပပြီး ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကြွယ်ဝသည့် အင်းလေးကန်အဖြစ် ရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၊ ဒေသခံအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုလူတန်းစား အဖွဲ့အစည်းအားလုံးမှပူးပေါင်း၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ကြောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်အရ အစည်းအဝေးတက်ရောက်လာသူများမှ အင်းလေးကန်ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ ထိန်းသိမ်းရေး(၅)နှစ်စီမံချက်(၂၀၁၀-၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ထိ) အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုအပေါ် သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့်(၅)နှစ်စီမံချက်(၂၀၁၅-၂၀၁၆ မှ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ထိ) အပေါ်သုံးသပ်အကြံပြု ဆွေးနွေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် အင်းလေးကန်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး (၅)နှစ်စီမံချက်အား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်(UNDP)၏ နည်းပညာနှင့် ရန်ပုံငွေအကူအညီဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

သစ်တောတက္ကသိုလ် ဘွဲ့နှင်းသဘင်အခမ်းအနား ကျင်းပခြင်း

နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ ဥက္ကရသီရိခရိုင်၊ ဥက္ကရသီရိမြို့နယ် သစ်တောတက္ကသိုလ် (ရေဆင်း) ၌ ဆဌမအကြိမ် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အခမ်းအနားကို (၂၈-၂-၂၀၁၅)ရက် နံနက်(၈)နာရီက သစ်တောတက္ကသိုလ် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အထူးအစည်းအဝေး

ခန်းမ၌ကျင်းပရာ ပါမောက္ခဒေါက်တာမြင့်ဦး ထံ ဘွဲ့လက်ခံရယူကြမည့် ကျောင်းသား ကျောင်းသူများက ကတိသစ္စာပြုကြသည်။ ယင်းနောက် ပါမောက္ခချုပ်က မဟာဘွဲ့ရရှိသူ(၂)ဦး၊ သိပ္ပံဘွဲ့ရရှိသူ (၃၁၆)ဦး၊ အဝေးရောက်သိပ္ပံဘွဲ့ရရှိသူ(၁၇)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၃၃၅)ဦးတို့အား တစ်ဦးချင်းဘွဲ့လက်မှတ်များ ပေးအပ်ခဲ့သည်။

အဆိုပါ အခမ်းအနားသို့ ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာမြင့်ဦး၊ ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်၊ လက်ထောက်ကထိကများ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ တက္ကသိုလ်ပညာရေးအဖွဲ့ဝင်များ၊ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဖိတ်ကြားထားသည့် ဧည့်သည်တော်များ၊ ဘွဲ့ရမောင်မယ်များနှင့် မိဘဆွေမျိုးများ တက်ရောက်ခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

တရားမဝင်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ဖမ်းဆီးရမိခြင်း သတင်း

ပုန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး

(၁၃-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် စဉ့်ကူးမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာန ဦးစီးအရာရှိဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများ ပူးပေါင်းအဖွဲ့သည် စဉ့်ကူးမြို့နယ်၊ ရတနာသီခံတံတားအနီးနေရာမှ တရားမဝင်ကျွန်းခွဲသား(ဆိုဒ်စုံ)(၆၀၄)ချောင်း (၄.၆၀၇၈)တန်နှင့် အင်ခွဲသားဆိုဒ်စုံ(၃၃) ချောင်း (၀.၃၁၂) တန် စုစုပေါင်း(၄.၉၁၉၈)တန် တင်ဆောင်လာသော သန်းရာဇာ အမြန်ယာဉ်အား တရားခံဦးမြင့်ထွန်းနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး

(၁၀-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဒိုက်ဦးမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဦးစီးအရာရှိ ဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများအဖွဲ့သည် ဒိုက်ဦးမြို့နယ် ဒရယ်မီး-အုတ်ရွှစ်ကုန်းလမ်းဆုံအနီးနေရာမှ တရားမဝင်ယမနေခွဲသား (၇၂)ချောင်းနှင့် မျောက်ငိုခွဲသား(၁၃၄)ချောင်း (၁.၄၆၁၈)တန် တင်ဆောင်လာသော နောက်တွဲပါလယ်ထွန်စက်(၁)စီးအား ဒိုက်ဦးမြို့နယ် ပန္နတ်ကျေးရွာနေ တရားခံဦးဆန်းတင့်နှင့် အတူ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး

(၁၅-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး သစ်တောဦးစီးဌာနမှ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများ၊ ပဒုရဲစခန်းမှ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့ပါဝင်သော ပူးပေါင်းအဖွဲ့သည် စစ်ကိုင်းမြို့နယ်၊ အမှတ်(၃)ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်း မိုင်တိုင်အမှတ်(၉/၁)အနီးနေရာမှ တရားမဝင်တမလန်းခါးရွှေ(၄)တုံး (၀.၂၈၈၈)တန် တင်ဆောင်လာသော 6G/ 9734(Pajero) ယာဉ်တစ်စီးအား နန်းခမ်းမြို့နေ တရားခံ ဒေါ်နန်းခင်ညွန့်နှင့်အတူ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်

(၁၁-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် နောင်ချိုမြို့တွင် Mobile Team လရ/၁ အဖွဲ့သည် နောင်ချိုမြို့ အေးရှားဝေါလ်တိုးဂိတ် အနီးနေရာမှ တရား မဝင် တမလန်း/ ဝိတောက်သစ်များ သယ်ဆောင်လာသော ယာဉ်အမှတ် 5C/2150(Mark II) ခဲရောင်ယာဉ်တစ်စီးနှင့် ယာဉ်အမှတ် 3H/7824 (Mistubishi-Grandia) အဖြူရောင်(၁)စီးအား ပိုင်ရှင်မဲ့အဖြစ် ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ

(၇-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော် ကောင်စီနယ်မြေ၊ လယ်ထေးမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဦးစီးအရာရှိ ဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများပါဝင်သည့် မြို့နယ်စစ်ကြောင်းအဖွဲ့သည် မြို့အဝင်လမ်းကြောင်းများ တစ်လျှောက် ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခဲ့ရာ မြို့အဝင် ဆင်အုံကန်ရေလွှတ်မြောင်းဘေးနေရာမှ တရားမဝင် ကျွန်းတိုင်(၁၁)လုံး (၀. ၅၂၀၀)တန်၊ လှည်း(၂)စီးနှင့်နွား(၄)ကောင်အား ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး

ကျောကြိုးဝိုင်း အကွက်အမှတ် (၂၃)

ကျောကြိုးဝိုင်း အကွက်အမှတ် (၂၂)

(၂-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ ပေါက်မြို့နယ် ဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် မြို့နယ်အတွင်း ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခဲ့ရာ ပေါက်မြို့နယ်၊ ကျောကြိုးဝိုင်းအကွက် အမှတ်(၂၂)အတွင်းမှ တရားမဝင် ဖျဉ်းကတိုးသစ် (၁၂)လုံး (၂. ၉၂၈)တန်အား ပိုင်ရှင်မဲ့ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကျောကြိုးဝိုင်းအကွက် အမှတ် (၂၃)အတွင်းမှ တရားမဝင်ကျွန်းနွား (၁၀)ချောင်း(၁. ၇၄၄၂)တန်အား ပိုင်ရှင်မဲ့အဖြစ် လည်းကောင်း ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး

(၁၄-၂-၂၀၁၅)ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ သစ်တောဦးစီးဌာန လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဆောင်သော သစ်တောဝန်ထမ်းများအဖွဲ့သည် စစ်ကိုင်း-မုံရွာ-ရွှေဘိုသွားကားလမ်း မိုင်တိုင်အမှတ်(၂၆/၄နှင့် ၂၆/၅) အနီးနေရာမှ တရားမဝင် တမလန်း(၁၅)တုံး (၀. ၉၃၃၄) တန် တင်ဆောင်လာသော ယာဉ်အမှတ် ၆၀/၂၇၇၃ Super Custom ကား အဖြူရောင်တစ်စီးအား ပိုင်ရှင်မဲ့အဖြစ် ဖမ်းဆီးရမိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဟုဆိုရာဝယ် - (၄)

(ရှင်းလင်းခိုင်မာတဲ့ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များရှိရန် လိုအပ်ခြင်း)

ယခင်အပတ်များက ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများ(Community Forestry -CF) အောင်မြင်ဖို့အတွက် အရေးကြီးတဲ့ အရည်အသွေးရှိတဲ့မြေ နှင့် တောတွေကိုလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးဖို့နှင့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေရေးရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့အချက်များကို ရေးသား တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ ယခုအပတ်မှာတော့ အောင်မြင်ရေး အတွက် နောက်ထပ်သောချက်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ဒေသခံပြည်သူ များအနေနဲ့ ရှင်းလင်းတိကျတဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် မြေယာ လုပ်ကိုင်ခွင့်(Clear Right and Tenure) ရရှိဖို့လိုတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို တင်ပြသွားချင်ပါတယ်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည် ထောင် တဲ့လုပ်ငန်းဆိုတာက နှစ်ရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရတဲ့လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်နေတဲ့အတွက် နှစ်ရှည်မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရဖို့ လိုအပ် ပါတယ်။ အဲဒီမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေး တဲ့နေရာမှာလည်း လုပ် ပိုင်ခွင့်တွေဟာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အာ မခံချက်လည်းရှိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်အတွက် အရေး ကြီးလို့ မဖြစ်မနေပြန်လည်ရယူမယ့်ကိစ္စဖြစ်ခဲ့ရင် ဒေသခံ ပြည်သူတွေ မနစ်နာရအောင် ဘယ်လိုလျော်ကြေးပေးမလဲ။ ဘယ်လိုနေရာပြန်ချထားပေးရမလဲဆိုတဲ့ အချက်တွေကိုပါ ထည့်သွင်းထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါမှသာ ကျေးလက်ပြည်သူ တွေအနေနဲ့ ယုံကြည်စိတ်ချပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ သစ်တောမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုတဲ့ ကိစ္စ ကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် ဘယ်သူတွေက ဘာသယံဇာတတွေကို သုံးနိုင်လဲ။ ဘယ်လိုအခြေအနေမျိုးမှာလဲ။ဘယ်လောက်ကြာ ကြာ သုံးနိုင်သလဲဆိုတဲ့ အချက်တွေကို ကြည့်ကြပါတယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့ပြဌာန်းဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရနေတာလား။ အစဉ်အလာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရနေ တာလားလည်း လေ့လာဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အချို့နိုင်ငံတွေမှာ

ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများကို ပြဌာန်းဥပဒေကဲ့သို့ အလေး ထားပြီး ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်နေတာတွေ့နိုင်ပါတယ်။

မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ ဘာကြောင့်ခိုင်မာဖို့လိုသလဲ ဆိုတော့ အကျိုးကျေးဇူးများကို ခွဲဝေဖို့အတွက် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်တဲ့အခါမှာ အရေးကြီးတဲ့အကြောင်းရင်းတစ်ချက် ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ နောက်တစ်ချက်က သယံဇာတများဟာ ဦးရာ လူထုတို့ ကိုယ့်ရကိုယ်ယူဖြစ်နေရင် (Open Access)မြန်မြန် ဆန်ဆန် ပျက်စီးပြုန်းတီးသွားမှာဖြစ်လို့ပါပဲ။ တာဝန်နှင့် လုပ် ပိုင်ခွင့်လေး သတ်မှတ်ထားလိုက်ရင် ပြုန်းတီးပျက်စီးမှုမရှိ တော့ပဲ ရေရှည်တည်တံ့ဖို့ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသွားဖို့ အထောက်အကူအများကြီးပြုလာပါတယ်။ မိမိရဲ့လုပ်ပိုင်ခွင့် ခိုင်မာမှုရှိတာကို နားလည်လာတာနဲ့အမျှ ရေရှည်ရင်းနှီး မြှုပ် နှံဖို့ ဆောင်ရွက်လာကြပါတယ်။ ဒါဟာ သစ်တောသယံဇာတ များ စဉ်ဆက်မပြတ်ထိန်းသိမ်းရေးကို အထောက်အကူပြု လာပါတယ်။

မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်လို့ပြောကြမယ်ဆိုရင် အခြေခံ အားဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များစွာ ပေါင်းစည်းနေတဲ့အစုအစည်း (Bundle of Rights)သဘောမျိုးဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ဖော်ပြ လိုပါတယ်။ အဲဒီလုပ်ပိုင်ခွင့်အစုအစည်းထဲမှာ -

- (၁) သစ်တောသယံဇာတရှိတဲ့နေရာများကို ဝင်ရောက်ဖြတ် သန်းသွားလာခွင့်ရှိခြင်း(Access Right)
- (၂) သစ်တောသယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း (Withdrawl or Exploitation Right)ဥပမာ-သစ်၊ ရေငါးနှင့် စားကျက်ချခြင်းအပါအဝင်။
- (၃) သယံဇာတများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် စီမံ အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း(Management Right)
- (၄) တစ်စုံတစ်ယောက်အား သယံဇာတကိုထုတ်ယူသုံးစွဲစေ နိုင်ခြင်းနှင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုကို ကန့်သတ်တားမြစ်နိုင်ခြင်း (Exclusion Right)

(၅) ရောင်းချနိုင်ခြင်း၊ အငှားချထားနိုင်ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးအပ်နိုင်ခြင်း(Alienation)

ဆိုတာတွေ ပေါင်းစည်းပါဝင်နေတယ်လို့ ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်များက ဆိုကြပါတယ်။

Tenure Right လို့ဆိုရင် ပညာရှင်များက အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများမှာ အဲဒီအခွင့်အရေးတွေအားလုံးဒေသခံပြည်သူများကပြည့်ပြည့်ဝဝရကြရဲ့လားလို့ သုံးသပ်ကြပါတယ်။ ပြည့်ပြည့်ဝဝရကြရင် အဲဒီမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေဟာ စဉ်ဆက်မပြတ်သစ်တောများကို စီမံအုပ်ချုပ် သွားနိုင်ဖို့အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်တယ်။ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများတည်ထောင်ရာမှာ အောင်မြင်ဖို့အတွက် တွန်းအားပေးတဲ့အချက်တစ်ချက်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှက နိုင်ငံတွေကို လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုရင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများမှာ ပေးအပ်ထားတဲ့ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေဟာ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံကြားမှာ မတူညီကြတာတွေကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာဆိုရင် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို (၁၅)နှစ်သာခွင့်ပြုထားပြီး နောက်ထပ်သက်တမ်းတစ်ကြိမ်တိုးခွင့်ပြုထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ရောင်းချနိုင်ခြင်း၊ အငှားချထားနိုင်ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးအပ်နိုင်ခြင်း(Alienation)ကိုတော့ ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါဘူး။ ထုတ်လုပ်တဲ့သစ်တောဧရိယာများမှာ ခွင့်ပြုထားတဲ့ CFနှင့် ကာကွယ်တောများမှာ ခွင့်ပြုထားတဲ့ CF ဆိုပြီး ပုံစံနှစ်မျိုးနှင့်အကောင်အထည်ဖော်နေတာတွေ့ရပါတယ်။ ကာကွယ်တောများမှာ ခွင့်ပြုထားတဲ့ CFမှာဆိုရင် (Exclusion Right)တောင်ပေးထားပါဘူး။

အင်ဒိုနီးရှားကိုကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် မြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို (၃၅)နှစ်ခွင့်ပြုထားပြီး စစ်ဆေးအကဲဖြတ်တဲ့ရလဒ်တွေပေါ် မှာမူတည်ပြီး နောက်ထပ်သက်တမ်း တစ်ကြိမ် တိုးခွင့်ပြုထားတာတွေ့ရပါတယ်။ CF ကို ပုံစံနှစ်မျိုးနဲ့ ဆောင်ရွက်နေပြီး ထုတ်လုပ်ခွင့်ရှိတဲ့တောများမှာ တည်ထောင်ထားတဲ့ CFကနေ သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်တဲ့ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ထုတ်ယူနိုင်ပြီး ကာကွယ်တောများမှာ တည်ထောင်ထားတဲ့ CFကနေ သစ်မဟုတ်တဲ့သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများသာ ထုတ်ယူခွင့်ပြုထားတာတွေ့ရပါတယ်။ (Alienation)လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုတော့ ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါဘူး။ (Exclusion Right)လည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်။

လာအိုပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံကို ကြည့်လိုက်ရင်တော့ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို တောပျက်တောညံ့များမှာ နှစ်၃၀ကနေ ၄၀အထိ ပေးထားတာတွေ့ရပါတယ်။ တောမရှိတဲ့ ကွက်ပြောင်နေရာများမှာ နှစ်၄၀မှ ၆၀အထိ ပေးထားပါတယ်။ ဝေးလံသီခေါင်တဲ့နေရာတွေမှာတော့ နှစ်၄၀မှ၇၀

အထိ ပေးထားတာတွေ့ရပါတယ်။ (Alienation)နှင့် (Exclusion)လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလည်း ခွင့်ပြုထားခြင်း မရှိပါဘူး။ CF ကို ကျေးရွာသစ်တောများ(Village Forests) ခေါင်းစဉ်အောက်ကနေ ဆောင်ရွက်နေတာတွေ့ရပါတယ်။

မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ဆာဘားပြည်နယ်မှာတော့ စီးပွားရေးအရထုတ်လုပ်ခွင့် ပေးထားတဲ့သစ်တောများမှာ အခြားသက်မွေးကျောင်း အခွင့်အလမ်းဆိုင်ရာ စီမံကိန်းခေါင်းစဉ်အောက်ကနေ (Social Forestry)ကို ဆောင်ရွက်နေပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်သက်တမ်းသက်မှတ်ထားတာ မတွေ့ရပါဘူး။ (Alienation) နှင့်(Exclusion)လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလည်း ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါဘူး။ (Management Right)ကိုတော့ ဒေသခံပြည်သူတွေနဲ့ တိုင်ပင်ဆောင်ရွက်တဲ့အဆင့်သာ ရှိပါတယ်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှာတော့ CFကို နိုင်ငံပိုင် သစ်တောများအားလုံးမှာ ခွင့်ပြုထားတာတွေ့ရပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်သက်တမ်း(၂၅)နှစ်ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ နောက်ထပ်သက်တမ်း တိုးခွင့်ပေးထားပါတယ်။ ရေဝေရေလဲကြီးဝိုင်းများနဲ့ ကာကွယ်တောဧရိယာများမှာတော့ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုကို ကန့်သတ်ထားတာတွေ့ရပါတယ်။ အချို့ ကိစ္စများကို (Alienation)လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးထားတာတွေ့ရပါတယ်။

ထိုင်းနိုင်ငံမှာတော့ CF ကိုတော့ ကာကွယ်တောဧရိယာမှလွဲပြီး ကျန်တဲ့နိုင်ငံပိုင်တောများမှာ ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ နောက်ပုံစံတစ်မျိုးကိုတော့ Community Land Use Permit-CLUP လို့ခေါ်ပါတယ်။ ၎င်းကိုလည်း ကာကွယ်တောဧရိယာမှလွဲပြီး ကျန်တဲ့နိုင်ငံပိုင်တောများမှာ ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ CF အတွက် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကာလကတော့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိသေးပါဘူး။ CLUP အတွက်ကတော့ အစိုးရက လိုအပ်သလိုကာလကို သတ်မှတ်ပါတယ်။ (Alienation)လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုလည်း ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါဘူး။ CF မှာလည်း (Exclusion)က ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိလှပါဘူး။

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံမှာတော့ CF ပုံစံနှစ်မျိုးကိုတွေ့ရပါတယ်။ တစ်မျိုးကိုတော့ ထုတ်လုပ်ခွင့်ပြုထားတဲ့ သစ်တောများနှင့် အရေးမကြီးလှတဲ့ကာကွယ်တောများမှာ တည်ထောင်ခွင့်ပေးထားပါတယ်။ နောက်တစ်မျိုးကိုတော့ အရေးကြီးတဲ့ ကာကွယ်တောများမှာ တည်ထောင်ခွင့်ပေးထားပါတယ်။ ပထမတစ်မျိုးဟာ သစ်တောစိုက်ခင်းပုံစံဖြစ်ပြီး ကန့်သတ်ချက်မရှိသလောက်ဖြစ်ပါတယ်။ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုနှစ်(၅၀)ပေးအပ်ထားပါတယ်။ အငှားချထားခြင်း၊ ပေါင်နံ့ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် အမွေပေးခြင်းများကို ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရောင်းလို့တော့မရပါဘူး။ ဒုတိယတစ်မျိုးကတော့ ထင်းခြောက်နှင့် သစ်မဟုတ်တဲ့ အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကိုသာ ထုတ်လုပ်ခွင့်ပေးပါတယ်။

လုပ်ပိုင်ခွင့် သက်တမ်း(၁)နှစ်သာရှိပြီး (၅)နှစ်အထိတော့ သက်တမ်းတိုးလို့ရပါတယ်။

မြန်မာပြည်မှာတော့ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များအရ မြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အနှစ်(၃၀)ခွင့်ပြုထားပြီး အောင်မြင်မှုနှင့် ဆန္ဒတွေပေါ်မူတည်ပြီး သက်တမ်းထပ်တိုးခွင့်ပြုထားပါတယ်။ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိတဲ့မြေအားလုံးမှာ ခွင့်ပြု ချက်ရယူပြီး တည်ထောင်နိုင်ပါတယ်။ (Alienation)လုပ်ပိုင် ခွင့်အနေနဲ့ အမွေဆက်ခံခွင့်သာ ပေးထားတာတွေရပါတယ်။ (Exclusion)က ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိလှပါဘူး။ လုပ် ပိုင်ခွင့်ပေးထားတယ်ဆိုပေမယ့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးဖို့ အခက် အခဲများရှိနေပါတယ်။

အထက်ပါအခြေအနေများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများရဲ့ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော လုပ်ငန်းများမှာ ပေးအပ်ထားတဲ့မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သုံးသပ်နိုင်ပါတယ်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများရဲ့ တိုးတက်မှုကိုကြည့်ရင်လည်း မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် အပြည့် အဝရကြတဲ့ ဗီယက်နမ်နဲ့ ဖိလစ်ပိုင်တို့မှာ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများဟာ အောင်မြင်တိုးတက်လာတာတွေ့ရပါတယ်။ (အခြားအကြောင်းအချက်များလည်း ရှိကောင်းရှိပါ လိမ့်မယ်)။ ဗီယက်နမ်မှာ ဟက်တာလေးသန်းနီးပါးနဲ့ ဖိလစ် ပိုင်မှာ ဟက်တာလေးသန်းကျော်တည်ထောင်ထားရှိပြီးဖြစ် ပါတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် ခိုင်ခိုင် မာမာ နဲ့ ပြည့်ပြည့်ဝဝရခြင်းဟာ ဒေသခံပြည်သူများအား အစုအဖွဲ့ ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများမှာ အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင် လာစေဖို့ တွန်းအားတစ်ရပ်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကိုတော့ ငြင်း လို့ရမယ်တော့မထင်ပါဘူး။

**ငါ့မျိုးစုံ ကြွယ်စေဖို့၊
သဘာဝတောတွေ ထိန်းသိမ်းဖို့။**

- ❖ အပင်ဆိုတာ မျှတကုသီ ဥတုဉှိက သစ်စေ့မှသည် အပင်ဆီသို့ ဦးတည်တိုးထွက် မိုးယံထက်သို တည်မတ်တည်ကြည် ကိုးဆယ်ဒီဂရီ ဖြောင့်ဖြောင့်မည်၏။
- ❖ သစ်ပင်ဆိုသည် ဘေးဥပါဒ်မှို မြေမညီက အနှံ့သစ်ပင် တည်မတ်ချင်လည်း ယှဉ်ပြိုင်ပေါက်စွား အပင်များကြောင့် ကွေ့ကောက်ပင်စည် ဖြောင့် မညီပဲ ဘယ်ထိမ်း ညာနွဲ့ ပျံတတ်ခဲ့၏။
- ❖ သစ်ပင်ကိုလျှင် ပေါင်းသင်မြေဆွ ကိုင်းတက်ချ၍ ပြင်ပဝန်းကျင် ရိပ်မှိုသင်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ပေါက်လာ ပေါင်းမြက်ကိုသာ ဂျင်းလင်းပါလျှင် လွန်စွာ ဖြောင့်စင်း တင့်တယ်ခြင်းဖြင့် ချစ်ခြင်းကြီးမား ဂျင်သန်ထွား၏။
- ❖ လူဆိုတလည်း မွေးကတည်းမှ ယုယချစ်ခင် မေတ္တာစင်ဖြင့် မိခင်နို့ချို တိုက်ကျွေးသို၍ အာဟာရပေး ဥပါဒ်ဘေးနှင့် မှက်၊ ခြင်၊ ယင်ကိုအစဉ်ပယ်ရှား နှစ်ပါးမိဘ မေတ္တာမျှလျက် ညာတကဆွေမျိုး ပိုင်းဝန်းမျိုးက မညှိုးစိတ်ရွှင် လူသန့်စင်လျက် အောင်မြင်ဘဝ လွန်လှပ၏။
- ❖ လူနှင့်သစ်ပင် စဉ်နှိုင်းယှဉ်၍ ရိပ်ခံရိပ်မှို ဥပါဒ်မျိုးကို ခုတ်ချိုးပယ်စင် မေတ္တာစင်လျက် ပေါင်းမြက်ပယ်ခွါ မြေဆီလွှာကျွေး ဇေတီပေးလျက် မနွေးဆောင်ထား ပို့ဖွားသုတ်သင် အလှဆင်သော် လူနှင့်သစ်ပင် ပွံ့ထွားစင်၍ အစဉ်တိုးတက် ဖြောင့်မတ်လျက် ၂၀ အသက်ရွှင်လျက် ကြီးတော့မည်။

လူ နှင့် သစ် ပင်

ယောနက မိုးကျော်

ကျွန်တော်သည် ၁၉၉၅-ခုနှစ်တွင် ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ်ခရိုင် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပထမဦးဆုံး လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် ချင်းပြည်နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန တာဝန်ခံ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် ဦးအောင်ဌေး(ကွယ်လွန်)ဖြစ်ပြီး၊ ယင်း မတိုင်မီက ချင်းပြည်နယ် သစ်တောဦးစီးဌာန တာဝန်ခံ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးသည် ဦးထွန်းအောင်(ကွယ်လွန်) ဖြစ်ပါသည်။ ဦးအောင်ဌေး ၏ ပြောပြချက်အရ ဦးထွန်းအောင် က “ကိုအောင်ဌေး၊ မင်းက ထိန်းမလား? မှိန်းမလား? ငါကတော့ မှိန်းတော့မယ်” ဟု ပြောခဲ့ကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ “ထိန်းမလား?” ဆိုသည်မှာ သစ်တောဦးစီးဌာန အရာထမ်းတစ်ဦးအနေဖြင့် သစ်တောပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်၍၊ “မှိန်းမလား?” ဆိုသည်မှာ လက်အောက်ဝန်ထမ်းများအား လာဘ်ငွေရှာခိုင်းခြင်း၊ မိမိ လုပ်ငန်းတာဝန်အပေါ် စိတ်ပါဝင်စားမှုမရှိဘဲ ရသမျှ အခွင့်အရေး၊ လာဘ်လာဘကို မတရားနည်းဖြင့်ရယူ၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဦးထွန်းအောင် လက်ထက်တွင် ချင်းပြည်နယ်၊ မင်းတပ် ခရိုင်မှ ပိတောက်သစ်များကို တရားမဝင် ခုတ်လှဲစေ၍ ဖမ်းဆီးပြီး ပုံစံ(၈)စာရင်းသွင်း၍ သစ်ကုန်သည်များသို့ ရောင်းချပေးခဲ့သဖြင့် ဦးထွန်းအောင် နှင့် မင်းတပ်ခရိုင် တာဝန်ခံ ဦးခင်မောင်ကျော် (ဦးစီးအရာရှိ) တို့အား ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေးခဲ့ကာ ဦးထွန်းအောင် မှာ ချင်းပြည်နယ်၊ ဟားခါး မြို့တွင် ဘဝနိဂုံးမလွှဲဘဲ ဇာတ်သိမ်းခဲ့ရပါသည်။ သစ်တော ဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် သင်ခန်းစာယူသင့်ပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်၊ ဟားခါးမြို့နယ်တွင် ၂၀၁၀-ခုနှစ် က မကွေးတိုင်း၊ ဂန့်ဂေါမြို့နယ်မှ ကျွန်းသစ်အစုံများကို

ခုတ်လှဲ၍ မီးသင်းပြီး တရားမဝင် သစ်လေသစ်လွင့် ပြုလုပ်၍ သစ်ကုန်သည်များအား တရားမဝင် ရောင်းချခဲ့ခြင်းအပေါ် သစ်တောဝန်ထမ်းများအား လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်အထိ အရေးယူအပြစ်ပေးခဲ့ပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်းအမှုထမ်းများသည် ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးမှု အား နည်းခြင်းကြောင့် ၂၀၀၉-ခုနှစ်၊ မကွေးတိုင်း၊ မြို့သစ်မြို့နယ်၊ ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်း (၈၀၀)ဧကအား စိုက်ပျိုးတည်ထောင်မှု မရှိဘဲ လုပ်ငန်းသုံးငွေများကို တရားမဝင် ထုတ်ယူခဲ့ခြင်းအပေါ် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အရ တာဝန်ရှိသော အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများအား နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေကို ပြန်လည်ပေးလျှော်စေခြင်း၊ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ထားဝယ်ခရိုင်၊ လောင်းလုံမြို့နယ်တွင် သစ်တောကြီးပိုင်းအတွင်း အမှန်တကယ် စိုက်ပျိုးမှုမရှိဘဲ စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ပုဂ္ဂလိက ရာဘာစိုက်ခင်းများအဖြစ် လိမ်လည်တင်ပြခြင်းအား စစ်ဆေး ပေါ်ပေါက်သဖြင့် ဝန်ထမ်းများအား အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။

ကျွန်တော်သည် သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ်က သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို အချိန်ရရင်ရသလို သွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများကို လမ်းခရီးခက်ခဲခြင်း၊ ဝေးကွာခြင်းများအား အလေးမထားဘဲ မရောက်ရောက်အောင် သွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၅-ခုနှစ်က ပဲခူးမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် မြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် ပဲခူးမြို့နယ်၊ တောင်ဇာမရီကြီးပိုင်း၊ မြောက်ဇာမရီကြီးပိုင်းများတွင် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်း(၁၀၀၅၀)ပင်ကို သင်းသတ်အရာရှိချုပ်(Chief Girdling Officer)အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး တနင်္သာရီတိုင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်စသည့် ပြည်နယ်တိုင်းများမှ တောအုပ်၊ တောခေါင်းများပါဝင်သော ကျွန်းသင်းသတ်(၁၁)ဖွဲ့ဖြင့် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်း(၁၀၀၅၀)ပင်အား ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးရန် ဆောင်းရာသီ ပဲခူးချောင်း ရေနည်းချိန်ဖြစ်၍ ပဲခူးမြို့နယ် ထန်းတောကြီးရွာမှ စတင်၍ ခြေလျင်ခရီးဖြင့် ဇောင်းတူရွာ၊ တိုက်ကြီးရွာ၊ တောင်ဇာမရီကြီးပိုင်း၊ မြောက်ဇာမရီကြီးပိုင်းများကို ပဲခူးချောင်းအတိုင်းဆန်တက်၍ တောခေါင်း ဦးကျော်မြ (ကွယ်လွန်) နှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ဝန်တင်ဆင်(၁)ကောင်ဖြင့် သွားရောက် စစ်ဆေးခဲ့ရာ ထိုစဉ်က တောင်ဇာမရီ မြောက်ဇာမရီကြီးပိုင်းများရှိ အကွက် (compartment)(၁)ကွက် ဧရိယာ(၁၀၀၀)ဧကတွင် ကန့်သတ်ရင်စို့လုံးပါတ် ပြည့်မှီသော ကျွန်းသင်းသတ်ပင်(၄၀၀၀)ခန့် ရရှိခဲ့ပါသည်။

ရန်ကြီးအောင်က အရှက်ခွဲသွားတယ်

ဝင်းမောင်အေး

ဦးစီးအရာရှိ၊ ရေဝေရေလဲဒေသအုပ်ချုပ်ရေးဌာန

ရန်ကြီးအောင်ဆိုလို့ ဖြူဖြူထွားထွား လူတစ်ယောက်လို့ မထင်လိုက်ပါနဲ့။ ဒါဆို မဲမဲပုပုနဲ့ ရုပ်ဆိုးဆိုး လူလား။ ဒါလဲမဟုတ်ဘူးဗျ။ ရန်ကြီးအောင်က လူလဲမဟုတ်ဘူး။ သတ္တဝါလဲ မဟုတ်ဘူး။

ဒါဆို ရန်ကြီးအောင်ကုန်းဘောင်ခ ဆိုသလို မြို့ရွှေဘိုကိုများ ပြောတာလား။ အဲဒီလောက်လဲ ကြီးမားတဲ့ ဂုဏ်ဒြပ်တွေသူ့မှာမရှိပါဘူး။ ဒါဆို ရန်ကြီးအောင်က ဘာလဲ။ သူက ဘယ်သူကို အရှက်ခွဲသွားတာလဲ။ ဘယ်လို အရှက်ခွဲခဲ့လဲ။ ဘာကြောင့်ကြောင့်လဲ-

မေးခွန်းတွေကိုမဖြေခင် ရန်ကြီးအောင်က ဘာဆိုတာ အရင်ပြောပြမှဖြစ်မယ်။ ရန်ကြီးအောင်ဆိုတာက ရွာငယ်နေပုဒ် မီးကလေးမှိတ်တုတ်လို့ တင်စားရမဲ့ မြို့ငယ်လေးတစ်မြို့က ခနော်ခနဲရုပ်ရှင်ရုံကလေးရဲ့နာမည်ပါ။ မြို့ငယ်လေးရဲ့ တစ်ခုတည်းသော ရုပ်ရှင်ရုံကလေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ် ငါးမွေးတန်း၊ တစ်ကျပ်တန်းကနေ ရန်ကြီးအောင်ရဲ့ပိတ်ကားပေါ်က ကျော်သူ့ရန်အောင်၊ မို့မို့မြင့်အောင်၊ မေသန်းနုတို့၊ အမိတာဘချမ်းတို့၊ အာနီးတို့အထိ တိုးတိုးဝေ့ဝေ့နဲ့ ကြည့်ခဲ့ရတာကို အမှတ်ရမိတိုင်း ရန်ကြီးအောင်က လေပြေလေးသွေးပြီး အရှက်ခွဲတတ်တာကို မေ့လို့မရပါဘူး။

သူ့အရှက်ခွဲလိုက်တဲ့သူတွေ အများကြီးရှိမှန်း နောက်မှ သိရတာပါ။ သူက ဘယ်သူ့ကိုမှ မသက်ညှာပဲ အရှက်ခွဲလိုက်တာဗျ။ သူက ကျွန်တော့်ကိုလဲ အရှက်ခွဲသွား တာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကလဲ သူ့အရှက်ခွဲတတ်မှန်း သိရန်နဲ့ ခဏခဏ သူ့ဆီ ရောက်အောင်သွားနေတာကို ခက်နေတာဗျ။

ရန်ကြီးအောင်က လူတွေကို ဘယ်လိုအရှက်ခွဲတယ်ဆိုတာသိရင် ခင်ဗျားတို့ မပြီးပဲမနေနိုင်ဘူး ထင်တယ်။ သူက လူတွေကို ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးနဲ့လေပြေလေးသွေးပြီး အရှက်ခွဲတာ။ သူ့အရှက်ခွဲပုံက တကယ့်သင်းသင်းကလေးရယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလဲ ရုပ်ရှင်ရုံထဲမဝင်ခင် နေကြာစေ့၊ ဆီးထုပ်၊ အာလူးကြော်၊ ချိုချဉ်စတဲ့ သရေစာကလေးတွေ ဝယ်သွားတတ်ကြတယ်။ ကွမ်းစားတဲ့လူက ကွမ်းယာလေး ထုတ်သွားကြတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုလို့ ဆေးလိပ်တော့ တချို့တလေပဲ ခိုးသောက်ကြတယ်လေ။

ပိတ်ကားအဖြူမဲ့မဲ့ကို ဆလိုက်မီးကစထိုးလို့ ပြုံးပြုံးပြက်ပြက် အစက်အပြောက်ကလေးတွေပေါ်လာတာနဲ့ အရှက်ခွဲမှုကစတာပဲ။ အစက်အပြောက်တွေနဲ့အတူ “ရန်ကြီး

အောင် ရုပ်ရှင်ရုံမှ ကြိုဆိုပါဦး”ဆိုတဲ့ စာတန်းကလေး ထိုးပြီးတာနဲ့ သူ့ရဲ့အရှက်ခွဲတော့မဲ့ အသံလေးက သာသာယာယာ ပေါ်ထွက်လာပါတော့တယ်။

သူ့အရှက်ခွဲပုံက တကယ့် သင်းသင်းကလေးရယ်။ တကယ်ဗျာ။ တကယ် - - -

“ကျေးဇူးပြု၍ နားဆင်ပါခင်ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ ရုပ်ရှင်ရုံမှ ရွှေပွဲလာပရိသတ်များ သက်သောင့်သက်သာ အပန်းဖြေ ရုပ်ရှင်ကြည့်ရှုနိုင်ရေးအတွက် သန့်ရှင်းရေးမှ အစ အဖက်ဖက်မှ အရှိန်မြှင့်ကာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို တုံ့ပြန်တဲ့ အနေနဲ့ အမှိုက်များကို အမှိုက်တောင်းအတွင်းသို့ စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ကွမ်းတံတွေးများကို ထွေးခံများအတွင်း ထွေးပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါတယ်ခင်ဗျာ။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ခင်ဗျာ။”

ကဲကြည့်ကြပါတော့ဗျာ။ ရန်ကြီးအောင်ရဲ့ အရှက်ခွဲပုံများ ပြောပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့တွေ ကျုပ် ရုပ်ရှင်ရုံထဲမှာ စည်းမရှိကမ်းမရှိ အမှိုက်တွေ မပစ်ကြနဲ့။ အမှိုက်ပစ်ဖို့ တောင်းရှိတယ်။ ကွမ်းတံတွေးကို ဟိုထွေး၊ ဒီထွေး မလုပ်နဲ့နော်။ ကျုပ်ရုံအလှပျက်မယ်။ ထွေးခံတွေရှိတယ်ဗျ။ ထွေးခံထဲ ထွေးခဲ့။ ခင်ဗျားတို့ စည်းမရှိကမ်းမရှိ အမှိုက်ပစ်တတ်မှန်းသိလို့ ကျုပ်ကသတိပေးတာလို့ ပြောချင်တာမဟုတ်လား။ ကျွန်တော်တို့ကို စည်းမရှိကမ်းမရှိ အမှိုက်ပစ်တဲ့လူတွေလို ဖော်ထုတ်ပြီး အရှက်ခွဲလိုက်တာ မဟုတ်ဘူးလား။

ကျွန်တော်လေ တခြားနိုင်ငံတွေက ရုပ်ရှင်ရုံတွေမှာ ရုပ်ရှင်ကြည့်ရမှ ရန်ကြီးအောင်က ကြေညာထုတ်ပြီး အရှက်ခွဲသွားတာကို သိတာဗျ။ တခြားမှာက သူ့လို ကြေညာ ထုတ်တာမရှိဘူး။ အချိန်ကျရင် ရုပ်ရှင်စပြတာပဲလေ ။

ဒါပေမဲ့ ရန်ကြီးအောင်ကို စိတ်ဆိုးလို့လဲ မဖြစ်သေးဘူး။ သူက အရှက်ခွဲတယ်ဆိုပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မကောင်းတဲ့ အကျင့်ကို လှစ်ပြပြီး သတိပေးနေတယ်လို့ ကျွန်တော်က ထင်တယ်။ အမှိုက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး မှတ်မှတ်ထင်ထင် အရှက်ရစရာတွေ ကြုံဖူးတဲ့ ကျွန်တော့်အတွက် ငယ်ငယ်တုန်းက ရန်ကြီးအောင်ရုပ်ရှင်ရုံထဲ ကြေညာပြီးသတိပေးတာကို လိုက်နာခဲ့ရရင်လို့ အကြိမ်ကြိမ် တွေးခဲ့မိပါတယ်။

အမှိုက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး မှတ်မှတ်ထင်ထင်ရှိတာကို ပြောရရင် ဂျပန်နိုင်ငံက အတွေ့အကြုံကနေ စရမှာ။ ၂၀၀၈

ခုနှစ် ဂျပန်သွားတော့ ကျွန်တော့်အသက်က ၂၆နှစ်။ အိုကီ နာဝါဆိုတဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ တောင်ဘက်အစွန်းက မြို့ကလေး မှာ ဒီရေတောအုပ်ချုပ်မှု သင်တန်းသွားတက်ခဲ့တုန်းက အမှတ်ရစရာလေးပါ။

သင်တန်းတက်ဖို့ စရောက်ရောက်ချင်း နာအိုမီ ဆိုတဲ့ သင်တန်းကြီးကြပ်ဆရာမလေးက ကျွန်တော့်ကို ဗီဒီယိုကလပ်လေးတစ်ခု ဖွင့်ပြပါတယ်။ ဗီဒီယိုက ဂျပန်နိုင်ငံမှာ နေထိုင်စဉ် လိုက်နာရမဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးပါ။

ဗီဒီယိုအစမှာ ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာတဲ့အကြောင်း၊ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမှိုက်သမိုက်တွေ စုပုံလာနေလို့ တစ်နေ့တခြား ခက်ခက်ခဲခဲ စီမံခန့်ခွဲလာရတဲ့အကြောင်း၊ ပလတ်စတစ်သုံးစွဲလို့ ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ အကျိုးဆက်တွေ၊ ဆွေးမြည့်ဖို့ခက်ခဲတဲ့အကြောင်း(နှစ် ၃၀ကနေ နှစ် ၁၀၀၀ အထိ ကြာနိုင်ကြောင်း)၊ မြေ၊ ရေနဲ့ လေထုထဲအထိ ပလတ်စတစ်ကြောင့် ညစ်ညမ်းစေတဲ့အကြောင်းတွေကို ရုပ်ပုံတွေဝေဝေဆာဆာနဲ့ ရှင်းပြသွားပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံမှာ နေထိုင်စဉ် နေ့စဉ်ပြုမူဆောင်ရွက်ရမဲ့ ရေသုံးစွဲတာ အမှိုက်စွန့်ပစ်တာနဲ့ဆိုင်တဲ့ တာဝန်များကို ရှင်းပြပါတယ်။

ရေကိုလိုအပ်မှ သုံးဖို့၊ သွားတိုက်နေစဉ် ရေဖွင့်မထားဖို့၊ အမှိုက်ကို (၃)မျိုးခွဲပစ်ဖို့၊ စားကြွင်းစားကျန်နဲ့ ဆွေးမြည့်မဲ့ပစ္စည်းတွေက တစ်အိတ်၊ ပလတ်စတစ်နဲ့ မီးလောင်နိုင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေက တစ်အိတ်၊ သံဗူးနဲ့ပုလင်း စတာတွေက တစ်အိတ်ခွဲပစ်ပေးဖို့၊ သတ်မှတ်ထားတဲ့ နေရာတွေမှာပဲ အမှိုက်ပစ်ဖို့ သေသေချာချာကို မှာပါတယ်။ အဆုံးသတ်စကားလေးကလဲ လှမှလှ သင်းမှသင်းဗျာ။ နိုင်ငံကငယ်ပြီး သယံဇာတက ရှားပါးလို့ ကိုယ့်အပြုအမူကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်မညစ်ညမ်းအောင် ကြိုးစားနေရတာပါ။ ပါဝင်ကူညီပေးပါတဲ့။

ကျွန်တော်ကလဲ တောသားမြို့ရောက်လေ။ လိုက်နာမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း စကားတွေဖောင်ဖွဲ့ပြီး တို့နိုင်ငံမှာတော့ အမှိုက်ကို ခွဲမပစ်ကြဘူး။ လမ်းဘေးက အမှိုက်ပုံသွားပစ်လိုက်တာပဲ။ ဒီကပြန်မှ အမှိုက်ပစ်တဲ့စနစ်ကို တို့အလုပ်

လုပ်တဲ့မြို့က မြို့နီစပယ်ကိုသွားပြီး သတင်းပို့ပေးမယ်လို့ ပြောခဲ့လိုက်ပါတယ်။

နောက်နှစ်ပတ်လောက်ကြာတော့ ဓာတ်ချောစာတစ်စောင် ကျွန်တော့်ဆီ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်လာပါတော့တယ်။ JICA စင်တာ (အိုကီနာဝါ)မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပညာပေးရေးသင်တန်းတက်နေတဲ့အဖွဲ့က ဆက်သွယ်လာတာပါ။ အမှိုက်ကို ခွဲမပစ်တာ၊ ကြုံသလိုပစ်ခဲ့တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နှစ် (၂၀) ကျော် အတွေ့အကြုံကို အင်တာဗျူးချင်လို့ပါတဲ့ဗျား။ သေဟဲ့နန္ဒီယ လျှာရှည်ချင်အုံးလေဆိုပြီး ကိုယ့်နဖူးကို ထုရမလို့ ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒါနဲ့ အဆင်ပြေမဲ့ရက်ချိန်းပြီး အင်တာဗျူးဖြေရပါတော့တယ်။ သူတို့က ဗီဒီယိုကင်မရာကြီးနဲ့ချိန်ထားပြီး မေးခွန်းတွေမေးမှာဆိုတော့ ရင်တုန်ပန်းတုန်ပေါ့လေ။ သူတို့မေးခွန်းတွေက မူလတန်းကျောင်းမှာ အမှိုက်ပစ်နည်း သင်ပေးသလား ဆိုတာကနေစလိုက်တာ။ အမှိုက်ခွဲမပစ်တဲ့အပေါ် ကိုယ့်ရဲ့အမြင်၊ နိုင်ငံရဲ့ အမှိုက်သိမ်းစနစ်၊ အမှိုက်စီမံတဲ့စနစ်၊ အမှိုက်ကို ပြန်သုံးလို့ရအောင်လုပ်တဲ့ အခြေအနေ၊ အမှိုက်နဲ့သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုအပေါ် ကိုယ့်ရဲ့အမြင် မေးခွန်းတွေက ထောင့်ကိုစုံနေတာပါပဲ။

မြန်ပြည်သားကလဲ ဘယ်အညံ့ခံမလဲ။ အမှိုက်ပစ်ပုံပစ်နည်း သင်ရိုးထဲမှာမပါပေမဲ့၊ လူကြီးမိဘတွေကတော့ သင်ကြားပေးတဲ့အကြောင်း၊ အမှိုက်သိမ်းစနစ် ကောင်းမွန်ဖို့ကြိုးစားနေတဲ့အကြောင်း၊ အမှိုက်ကိုတော့ ပြန်အသုံးပြုကြောင်း (ကုလားခေါ်ရောင်းရကြောင်း)၊ အမှိုက်ကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုရှိနိုင်ကြောင်း၊ ဆန်းစစ်ထားတာတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံအနေနဲ့ မရှိသေးကြောင်း ဝေလည်ကြောင်ပတ်ဖြေပြီးတဲ့အခါ သူတို့က နောက်ဆုံးမေးခွန်း မေးပါတယ်။

မင်းကပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးသမား ဆိုတော့ အမှိုက်ကို မင်းနိုင်ငံမှာ အကောင်းဆုံး စီမံအုပ်ချုပ်ဖို့ ဘာလုပ်မလဲတဲ့။ ကျွန်တော့်အဖြေက ရှင်းရှင်းလေးပါ။ မင်းတို့ ဂျပန်နိုင်ငံမှာလို လူတစ်ဦးချင်းက ကိုယ်ပိုင်အသိနဲ့ စည်းကမ်းတကျလိုက်နာပြီး အမှိုက်ပစ်သလိုဖြစ်လာအောင် ပညာပေးမယ်လို့ ဖြေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က စလုပ်ပြမယ်လေလို့ ကတိတောင်ပေးလိုက်သေး။ ဂျပန်နိုင်ငံသားတွေလဲ ဒီလိုအမှိုက်ကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ဖို့ အချိန်အများကြီးယူခဲ့ရတဲ့အကြောင်း တစ်ယောက်ကတစ်ရာဆိုသလို ကြိုးစားပါလို့ သူတို့က အားပေးသွားပါတယ်။

အင်တာဗျူးဖြေပြီး အခန်းထဲပြန်ရောက်လို့ အိပ်ရာပေါ် ပစ်လွဲလိုက်တဲ့အခါ ကျွန်တော့်ကို ရန်ကြီးအောင်က ပြုံးပြီးပြီးကြီးကြည့်လို့ ပြီးတော့ သူက ထပ်ပြောလိုက်သေး။ “ငါ နှစ်ပေါင်းများစွာ အရှက်ခွဲလာတာတောင် မရှက်တတ်တဲ့ကောင်က ကျွန်တော်ကတစ်ရာဆိုသလို ကြိုးစားပါမယ်တဲ့။ လေလုံးကထွားချက်။ စောင့်ကြည့်ချင်သေးပါရဲ့ကွာ” တဲ့။

သူ့အရှက်ခွဲပုံ သင်းတာများ ပြောပါတယ်။ . . တကယ့် သင်းသင်းကလေးရယ်ဗျာ- တကယ် - - -

မြန်ပြည်ပြန်ရောက်ပြီး နှစ်လသုံးလလောက်အထိ ကိုယ်သုံးခဲ့တဲ့ ပလတ်စတစ်အိတ်ခွံလေးကို အမှိုက်ပုံး မတွေ့ သေးရင် အိပ်ကပ်ထဲထည့်သိမ်းတာ၊ ဆွေးမြည့်နိုင်မဲ့အမှိုက်ကို မြေကြီးတွင်းထဲ သပ်သပ်ထည့်မြှုပ်ခိုင်းတာ၊ ပလတ်စတစ် တွေကို တွင်းထဲထည့်မီးရှို့တာ၊ ပုလင်းတွေဘူးတွေ စုထားပြီး ကုလားရောင်းတာတွေ လုပ်လိုက်ပါသေးတယ်။

ရုံးကမြစ်ကမ်းပါးမှာဆိုတော့ မြစ်ထဲအမှိုက်လာပစ် ရင် အသံကျယ်ကျယ်ဟစ်ပြီး တားတာတွေလဲ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဈေးသွားရင် အဝတ်အိတ်ကလေးယူသွားပြီး ကြွပ်ကြွပ်အိတ် နဲ့ မထည့်ပါနဲ့လို့လဲ ခပ်တည်တည်ကလေး ပြောလိုက်သေး တာဗျ။ ကိုယ်ကစ တစ်ရာဆိုသလိုပေါ့လေ။ ဒီလိုနဲ့ တစ်လ- နှစ်လ- သုံးလ-

မုန့်ဟင်းခါးကအစ အကျီ၊ပုဆိုးအဆုံး ကြွပ်ကြွပ် အိတ်နဲ့ ထည့်ပေးတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်က ကြီးစိုးနေလေတော့ အသာတကြည်ပြန်လက်ခံမိလာတာပါ။ ပိုနေမြဲ ကျားနေမြဲ ဆိုသလို။ အမှိုက်ကို အိတ်ကပ်ထဲ ထည့်သိမ်းပြီး သတ်မှတ် ထားတဲ့နေရာမှ ပစ်ရအောင် သတ်သတ်မှတ်မှတ်နေရာ တွေ က ပေါပေါများများမရှိလေတော့။ သွားတော့လဟယ် လမ်း ဘေး၊အိမ်ဘေး၊မြစ်ထဲ၊ ချောင်းထဲ ပြန်ဖြစ်သွားတာပါ။

ဒီလိုနဲ့ ကိုယ်ဇာတိမြို့ငယ်ကလေးက လမ်းဘေးတွေ ကြည့်ရင် ပလတ်စတစ်ဆိုသလို.. ရန်ကုန်.. ပုသိမ်.. တောင်ကြီး-စတုမြို့ကြီးတွေနဲ့ မြို့ငယ်တွေမှာလဲ ဘယ်နား ကြည့်ကြည့် ပလတ်စတစ်ပါပဲ-တစ်ဦးကစ တစ်ရာမဖြစ်ပဲ- တစ်ဦးကမောလို့ လက်ပန်းကျသွားတယ် ဆိုကြပါစို့။

ကဲကြည့် -ရန်ကြီးအောင်လေ တကယ်အမြင်ကပ်ဖို့ ကောင်းချက်။ နေရာစုံ ထောင့်စုံက ပြုံးကြည့်ပြီး စည်းမဲ့ကမ်း မဲ့အမှိုက်ပစ်တဲ့ကောင်လို့ တဖွဖွအော်နေသေးတာဗျ။ ကိုယ့် မှာလဲ တကယ်မလုပ်နိုင်ပဲ လေလုံးထွားမိတော့ ငဲ့ခံရတာ ပေါ့လေ။

သူ့အရှက်ခွဲတတ်ပုံများပြောပါတယ်။ တကယ့်သင်း သင်းကလေးရယ်။ တကယ် - - -

ဒီလိုနဲ့ပဲ ဂျာမနီနိုင်ငံသွား ပညာသင်ဖို့ အခွင့်အ လမ်းကလေးရလာတော့ တစ်သက်မှတစ်ခါပေါ်တဲ့ အခွင့်အ ရေးလေးဆိုပြီး ကောက်ခါငင်ကာ ထပြေးရတာပေါ့လေ။ နေရမဲ့ ကျောင်းသား အဆောင်ရဲ့လိပ်စာက ကြိုရပြီးသား၊ အရင် ရောက်နှင့်တဲ့ သူငယ်ချင်းကလဲ လာကြိုပေးနေတော့ အဆောင်ကို လွယ်လွယ်ကူကူရောက်သွားပါတယ်။ အဆောင် ဝင်းထဲ ဝင်တာနဲ့ ခြံကာပြီး သံတံခါးနဲ့ပိတ်ထားတဲ့ အဝါ၊ အစိမ်း၊ အညို၊ အနက် အရောင်စုံ အမှိုက်ပုံးကြီးတွေက စောင့်ကြိုလျက်ပါ။ ထူးထူးခြားခြား အမှိုက်ခြံနဲ့ဘေး က ကွန်တိန်နာ ကားထဲမှာ ပစ်ထားတဲ့ ဆိုဖာတွေ၊ ကော်ဇော

တွေ၊ တီဗွီတွေ၊ မီးပူတွေ စုံလို့ဗျား။

အဆောင်မှူးဆီက သော့သွားတောင်းတော့ သော့ (၃)ခု ရပါတယ်။ တစ်ခုက အခန်းအတွက်- တစ်ခုက- အဝတ်လျှော်စက်အခန်း- ဒီတစ်ခုကတော့ အမှိုက်ခန်းသော့ တဲ့ လေ-ဒါနဲ့ အခန်းသွားဖွင့်တော့ အခန်းကရှင်းသန့်နေတာ ပါပဲ။ အဖော်သူငယ်ချင်းက ပြုံးကြည့်နေပြီး အစ်ကိုပြန်ရင် အခု အရှိအတိုင်း ပြန်ရှင်းပေးခဲ့ရမှာနော်။ မရှင်းခဲ့ပဲ အမှိုက် ကျန်ရင်တော့ စပေါ်တင်ထားတဲ့ ငွေထဲက ဖြတ်ယူထားလိုက် တာတဲ့လေ။ ကဲအချိန်ရှိတုန်း အဆောင်အောက်က အမှိုက်ပုံ ကိုပြေးကြစို့ဆိုတော့ ကိုယ်လဲ ဘာမသိညာမသိ သူ့နောက်က လိုက်တာပေါ့လေ။

အမှိုက်ပုံမှာ ကျောင်းသားအသစ်တွေ ပြည့်လို့ဗျာ။ သူငယ်ချင်းက အစ်ကိုကြိုက်တာရွေးလေ။ အားလုံး အကောင်း တွေပါတဲ့။ ဒါနဲ့ တီဗွီတစ်လုံး၊ ဆိုဖာတစ်စုံ၊ ကော်ဇောတစ်ခု၊ မီးဖိုချောင်သုံး ဓားလေး၊ဘာလေးရွေးယူ အခန်းထဲသယ် ထည့်ပြီး အခန်းကိုပြင်လိုက်တော့ နေချင့်စဖွယ်ပါပဲ။ အမှိုက် ထဲက ရွှေလို့ဆိုရမယ် ထင်တယ်။

ရှင်အာနန္ဒာ ဥတေနမင်းကြီးကိုဆုံးမသလို “လူစွမ်း အားသည် အချည်းအနှီး မဖြစ်စကောင်း။ လူတို့ကြိုးပမ်းအား ထုတ်လို့ရလာတဲ့ ပစ္စည်းမှန်သမျှကို အသုံးပြုလိုရနိုင်သမျှ အသုံးပြုရေးသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ဝါဒပင် ဖြစ်သည်” ဆိုတဲ့ ဘာသာရေးပုံပြင်ထဲက စာသားလေးသွားသတ်ရမိတော့ ကိုယ်တိုင်လဲသွေးနားထင်ရောက်ပြီး ငါကောက်ခဲ့တဲ့အမှိုက်က ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အဆုံးအမကို လိုက်နာတာလို့တောင် တွေး လိုက်သေးတာဗျ။

ရှင်အာနန္ဒာက ဥတေနမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားနဲ့ အခြွေ အရံတွေဆီက ရင်ခတ်ပုဝါ (၅၀၀)ကို အလှူခံသွားတော့ မင်းကြီးက ဒီလောက်များတဲ့ပုဝါတွေ ရှင်အာနန္ဒာက ဘာ ကြောင့်များအလှူခံသွားပါလိမ့်။ ဘယ်မှာသုံးမှာပါလိမ့် ဆိုပြီး သိချင်လို့ မေးလျှောက်တဲ့အခါ ရှင်အာနန္ဒာရဲ့ အဖြေက မှတ်သားစရာပါ။

မင်းကြီး ပုဝါ(၅၀၀)ကို ရဟန်း(၅၀၀)အတွက် သက်န်းအဖြစ်သုံးစေပါတယ်။ ရဟန်း (၅၀၀)ရဲ့ သက်န်း အဟောင်းတွေကို အိပ်ရာအခင်းလုပ်စေပါတယ်။ ယခင် အိပ်ရာအခင်းကို ခြေသုတ်ဖုံ ပြုစေပါတယ်။ ယခင် ခြေသုတ် ဖုံများကို မြေမှာခင်းတဲ့အခင်းပြုစေပါတယ်။ မြေမှာ ခင်းတဲ့ အခင်းဟောင်းများကို ခုတ်ဖြတ်ထုထောင်းပြီးမြေမှုန့်နဲ့ ရော လို့နံရံမှာကျစေပါတယ်တဲ့။ အဲလိုအသုံးပြုပုံကိုရှင်းပြပြီး အထက် ကစကားကို ရှင်အာနန္ဒာက ဥတေနမင်းကြီးကို မိန့်ကြား ခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့လဲ ကိုယ်သုံးတဲ့ပစ္စည်းကို နောက်ဆုံး သုံး လို့ရတဲ့အခြေအနေထိ သုံးပြီး မြတ်ဘုရားအဆုံးအမ လိုက် နာကြရင်ဖြင့် လွင့်စရာအမှိုက်နည်းသွားမယ်ထင်ပါတယ်။

ဂျာမနီမှာ အမှိုက်ပစ်တဲ့အခါ လိုက်နာရမဲ့ စည်းကမ်း

တွေက အလွန်များပါတယ်။ အမှိုက်ခြံထဲက အရောင်အလိုက် သတ်မှတ်ထားတဲ့ အမှိုက်ပုံးကြီးတွေမှာ သက်ဆိုင်ရာအမှိုက် ကို ခွဲပစ်ပေးရပါတယ်။ ဥပမာ အစိမ်းရောင်ပုံးထဲမှာ ဆွေး မြည့်မဲ့ စဖိုဆောင်သုံးပစ္စည်းနဲ့ စားကြွင်းစားကျန်၊ အနက် ရောင်က ပလတ်စတစ်၊ အညိုကစက္ကူ၊ အဝါကဓာတုဆေးဝါး စသဖြင့်။ ပုလင်းဆိုင်ရင်တော့ အစိမ်းသတ်သတ်၊ အဝါသတ် သတ်၊ အဖြူသတ်သတ်ခွဲပြီး ပုလင်းပစ်တဲ့ နေရာအထိ တကူး တက သွားပစ်ကြရတာဗျ။

အဆောင်ရောက်ရောက်ချင်း သူငယ်ချင်းက အမှိုက် သေချာပစ်ဖို့ရှင်းပြထားလို့ ပြီးတော့ ရန်ကြီးအောင် အရှက် ခွဲမှာလဲ ကြောက်လို့ အမှိုက်ကို စည်းကမ်းအတိုင်း ခွဲခြားစွန့် ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ တခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံက သူငယ်ချင်းတွေတော့ လိုက်နာဖို့ခက်တယ်ဆိုပြီး ပြောသံဆိုသံတွေတော့ ကြားရတာ ပေါ့ဗျာ။

အမှိုက်ကိုစနစ်တကျမစွန့်လို့ ဂျာမန်ဆရာမက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းကို ပေးတဲ့ဥပမာများရန်ကြီးအောင် သိလို့ကတော့ဗျာ အရှက်ခွဲလိုက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း။

အချက်ပေးတဲ့ခေါင်းလောင်းသံမြည်လာလို့ တံခါး ဖွင့်လိုက်တော့ ကျွန်တော်နဲ့ခင်တဲ့ အာဖရိကန်သူငယ်ချင်း။ မျက်နှာလည်းမကောင်းစိတ်ထိခိုက်နေတဲ့ပုံပါပဲ။ အခန်းဝမှာ မားမားကြီးရပ်လို့ဗျ။ သူငယ်ချင်း ဘာဖြစ်လဲ။ ငါဘာကူရ မလဲမေးတော့ “ငါ့အဖြစ်တော့ မပြောချင်တော့ပါဘူးကွာ။ မင်းသတိပေးကတည်းက ဆင်ခြင်မိရင် ငါဒီနေ့လို ရှက်စရာ အဖြစ် ကြုံရမှာ မဟုတ်ဘူး” တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ငါသိအောင် ရှင်းစမ်းပါအုံးဟာ ဆိုမှ သူ့ဖြစ်စဉ်ကို ပြောပြပါတယ်။

သူ့အဆောင်အောက်ကို အမှိုက်သွားပစ်တော့ ဂျာမန်ဆရာမအဆောင်မှူးကလဲ အမှိုက်လာပစ်နေသတဲ့။ သူလဲ သူ့အမှိုက်ထုပ်ကို အလွယ်ပဲ အစိမ်းရောင်ပုံးထဲ ထည့် ပြီး ပြန်ထွက်တော့ဆရာမက ခဏလေးလို့ အော်တာနဲ့ သူလဲ ရပ်နေသတဲ့။ အဲ့ဒီနောက် ဆရာမက တစ်ခါသုံးလက်အိတ် ကြီး ကောက်ဝတ်ပြီး သူပစ်ခဲ့တဲ့ အမှိုက်ထုတ်ကြီးကို ပုံးထဲက ပြန် သယ်ထုတ်လိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းကို သူ့အမှိုက်ထုပ်နား ပြန် ခေါ်ပြီး ဆရာမကိုယ်တိုင် အမှိုက်ထုပ်ထဲက အမှိုက်တွေကို ခွဲပြသတဲ့။ ဒါက ဆွေးမြည့်မဲ့ပစ္စည်း အစိမ်းရောင်ပုံးထဲ ပစ် ရမှာ။ စက္ကူက အညိုရောင်ပုံးထဲသွားဆိုပြီး ပြောလဲပြော ပစ်လဲပစ်ပြသတဲ့။ သူငယ်ချင်းကလဲ ကျွန်တော်နားလည်ပါပြီ။ နောက်ခွဲပစ်ပါမယ်လို့ ရှက်ရှက်နဲ့ပြောခဲ့ရသတဲ့။

ဆရာမကလဲ အမှိုက်ခွဲပစ်တာအကျိုးရှိကြောင်း။ ဆွေးမြည့်မဲ့ပစ္စည်းကို ဇီဝမြေဩဇာထုတ်လုပ်နိုင်ကြောင်း၊ ပလတ်စတစ်ကို ခိုဆိုက်ကယ် (ပြန်သုံးလို့ရတဲ့ ပစ္စည်း ထုတ် ကြောင်း)၊ စက္ကူကိုလဲ ပြန်သုံးကြောင်း၊ ဆေးဝါးနဲ့ ဓာတု အကြွင်း အကျန်တွေကို စနစ်တကျထိန်းချုပ်တဲ့ နေရာပို့

ကြောင်း၊ ပုလင်းတွေကို အရောင်အလိုက် ပြန်ထုတ်လုပ် ကြောင်း စတဲ့ သူနိုင်ငံရဲ့ အမှိုက်စီမံတဲ့ စနစ်ကိုပါ ရှင်းပြလိုက် ပါတယ်။ အမှိုက်ခွဲပစ်တဲ့သူကို ကိုယ်တိုင်အမှိုက်ခွဲပစ်ပြပြီး အမှိုက်ကနေ ရွှေဖြစ်တဲ့ ဥပမာပေးလိုက်တာက မှတ်သား စရာပါ။

ကျွန်တော်အမှိုက်ပစ်သွားရင်း အာဖရိက သူငယ်ချင်း နဲ့ တစ်ခါကြုံလို့ သူ့ကို အမှိုက်ခွဲပစ်ဖို့ ဆရာကြီးလုပ်ပြီး သတိပေးဖူးပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သူငယ်ချင်းက ဒီနေ့ သူ အရှက်ရတာကိုလာပြီး ရင်ဖွင့်တော့ သူ့ကိုနှစ်သိမ့်လိုက်ရ ပါတယ်။ နောင်တစ်ခါ အမှိုက်ကို စနစ်တကျပစ်ရင် ပြီးတာ ပါပဲကွာ။ ဘာလို့ ရှက်ရမှာလဲ။ တို့ဖွံ့ဖြိုးစနိုင်ငံတွေမှာ ဒီလို အကျင့်ကောင်းတွေ မဖွံ့ဖြိုးသေးတော့ တို့အရိုးစွဲလာသမျှ ခဏနဲ့ပြင်လို့ ဘယ်ရဦးမလဲ။ အချိန်ယူရမှာပေါ့ သူငယ်ချင်း။

သူများကိုသာ ဆရာကြီးလုပ်လိုက်ရတယ်။ ရန်ကြီး အောင် သိရင် မဲ့ပြုံးလေးပြုံးပြီး အရှက်ခွဲမှာလဲကြောက်ရ သေး။ ဆရာကြီးလုပ်ပြီး လျှောက်ပြောနေတယ်။ မင်းနိုင်ငံ ပြန်ရောက်ရင် မင်းကော အသိစိတ်ရှိရှိနဲ့ စနစ်တကျ အမှိုက် စွန့်ပစ်မှာလား ဆိုရင် အခက်မဟုတ်လား။

သူက အရှက်ခွဲလိုက်မှ တကယ့် သင်းသင်းကလေးရယ် - -

ကျွန်တော်တွေ့မိတာရှိပါတယ်။ တခြားနိုင်ငံတွေ ရောက်တဲ့အခါ အမှိုက်ခွဲပစ်ပါဆို ကျွန်တော်တို့ လိုက်နာ ကြရတာပါပဲ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အမှိုက်ခွဲပစ်ဖို့ စလုပ်နေတာ တွေနေရပါပြီ။ နေရာတိုင်းမှာ အမှိုက်ပုံးကို အရောင်ခွဲပြီး ချထားမပေးနိုင်သေးပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အမှိုက် ကို ပစ်ချင်သလို ပစ်တော့မလား။ နိုင်ငံတော်က အမှိုက်ပစ် စနစ်ကို မထိန်းချုပ်ရင် စနစ်တကျ အမှိုက်မပစ်တော့ဘူး လား။ ကျွန်တော်တို့ဝန်းကျင်ကို အမှိုက်ရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေ တကယ်ပဲ ထိခိုက်ခံကြတော့မှာလား။ ရန်ကြီးအောင် အရှက် ခွဲတာကို ကျွန်တော်တို့ အမြင့်ဆုံးကြံရာမှာလား။

နိုင်ငံအနေအထားနဲ့ အမှိုက်သိမ်းစနစ်၊ အမှိုက်စီမံ ခန့်ခွဲတဲ့စနစ်တွေ ကောင်းအောင်ကြိုးစားနေတဲ့အချိန်မှာ

ကျွန်တော်တို့က အသိစိတ်ရှိရှိ ဝိုင်းဝန်းပေးကြရင် ပိုပြီး အောင်မြင်မယ် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ်သုံးနေတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ရှိရှိသေသေနဲ့ သုံးလို့ရသမျှသုံးရင် အမှိုက် ပစ်စရာနည်းသွားမှာပါ။

အမှိုက်ပစ်မယ်ဆိုရင်လဲ တစ်နိုင်တပိုင်လေး ခွဲပစ် ကြရင်မကောင်းဘူးလား။ ခြံဝင်းကျယ်ကျယ်ရှိရင်တော့ ဆွေး မြည့်မဲ့ပစ္စည်းတွေ ကျင်းတူးထည့်ထားမယ်။ မြေဆွေးဖြစ်တဲ့ အခါ သီးပင်စားပင်စိုက်ရင် သုံးလို့တောင်ရသေး။ ပလတ်စတစ်ကြွပ်ကြွပ်အိတ်ကိုလဲ ဆရာအော်ပီကျယ် ကာတွန်း တွေနဲ့ နှီးဆော်ထားသလို လျော့သုံးမယ် (reduce)၊ ပြန် သုံးမယ် (reuse)၊ အခြားပစ္စည်းလုပ်ပြီး ပြန်သုံးမယ် (re-cycle)၊ ငြင်းပယ်မယ် (reject)၊ သုံးတဲ့လူဆီ ပြန်ပေးမယ် (return) ။ ပုလင်းခွံတွေ စုထားပြီး ဝယ်တဲ့သူ ရောင်းမယ်။ သတင်းစာ၊စက္ကူတွေ မီးမွှေးရင်သုံးမယ် (ဒါမှမဟုတ်) ဝယ်တဲ့ သူကို ရောင်းစားမယ်။ အမှိုက်ကို တွေ့တဲ့နေရာမပစ်ဘူး။ အမှိုက်ပုံးတွေမှ ပစ်မယ်။ စည်းကမ်းတကျ အမှိုက်ပစ်စနစ် ဆိုတာ ဒါပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့အားလုံး စည်းကမ်းတကျ အမှိုက်ပစ် တာနဲ့ပတ်သက်ပြီး လိုက်မလုပ်နိုင်တဲ့ ခက်ခက်ခဲခဲလုပ်စရာ ဘာများရှိသလဲဗျာ။ ဘယ်သူကမှ လုပ်ပါလို့မပြောလဲ ကိုယ် တိုင်က စလုပ်မယ်ဗျာ။ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ အမှိုက်ပစ်ရင်လဲ မပစ် ဖို့သတိပေးမယ်ဗျာ။ အမှိုက်သိမ်းကားမလာလဲ ကိုယ့်အမှိုက် ကို တာဝန်သိသိ ပစ်မယ်။ စီမံခန့်ခွဲမယ်။ စကားကြီး၊ စကား ကျယ် ပြောရရင်တော့ တာဝန်သိသော တာဝန်ယူသော အမှိုက်စီမံ ခန့်ခွဲမှုစနစ် (responsible waste management system) မြန်မာပြည်မှာ ထွန်းကားအောင်လုပ်ကြဖို့ စာဖတ်သူများလဲ ဝိုင်းဝန်းပါဝင်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းလိုပါ တယ်။ ဒါမှပဲ ရန်ကြီးအောင် အရှက်ခွဲနေတာကို ကျွန်တော် တို့အားလုံး ဝိုင်းဝန်းတွန်းလှန်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါလား။

စာမျက်နှာ (၁၉)မှ အဆက် ➤

ကျွန်းသင်းသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများအား စစ်ဆေးပြီး အပြန် တွင် ပဲခူးချောင်းအတိုင်းစုန်၍ ခြေလျင်ခရီးမသွားတော့ဘဲ ပဲခူးရိုးမကို ခြေလျင်(၂)ရက်ခရီးဖြတ်ကျော်ခဲ့ရာ ပဲခူးရိုးမ၊ အနောက်ခြမ်းရှိ သာယာဝတီခရိုင် အုတ်ဖိုမြို့နယ်သို့ရောက် ရှိ၍ ယင်းမှ ပဲခူးမြို့သို့ လိုင်းကားဖြင့် ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ဆိုလို သည်မှာ သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ကိုယ်တိုင် ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးကြည့်မှသာ အခြေအနေမှန်ကို သိရှိနိုင်ခြင်း၊ အချိန်မီ သိရှိ၍ လမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်ခြင်း၊ မိမိလက်အောက် ဝန်ထမ်း များ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကိုရရှိခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူး များရရှိ ပြီး မိမိလက်အောက် ဝန်ထမ်းများ အပြစ်ပေး အရေးယူခံရမှု လျော့နည်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများသည် မိမိ တို့တာဝန်ကျ ပြည်နယ်တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်များအတွင်း အခါ အားလျော်စွာ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ထို ကဲ့သို့ မစစ်ဆေးနိုင်ပါက အောက်ခြေတွင် ဖြစ်ပျက်နေ သည်များကို မသိရှိသဖြင့် လုပ်ငန်းအပေါ် မှန်ကန်စွာ ဆုံး ဖြတ်ချက် မချမှတ်နိုင်ခြင်း၊ လက်အောက်ဝန်ထမ်းများ ပြော သမျှကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်းများကြောင့် မိမိ၏လုပ်ငန်း အပေါ် တာဝန်ယူမှု(Responsibility)နှင့် တာဝန်ခံမှု (Acc- ountability)များ မရရှိနိုင်သဖြင့် တာဝန်မကျေပြန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

မိမိလက်အောက်ဝန်ထမ်းများ၏ ယုံကြည် အားကိုးမှုရရှိရန်အတွက် အခွင့်အရေးတန်းတူ၊ လုပ်ကိုင်ခွင့် တန်းတူ ပေးသင့်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် မန္တလေးတိုင်း၊ လယ်ဝေးမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ဦးစီးအရာရှိ အဖြစ် (၁၉၉၀-ခုနှစ် မှ ၁၉၉၄-ခုနှစ်)အထိ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရာ တောအုပ်ကြီး(၈)ဦး၊ တောအုပ်(၄၀)ဦး၊ တောခေါင်း(၈၀)ဦးတို့ဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်း (၁၀၅၀)ဧက ကို တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခဲ့ရာတွင် သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများကို ဝန်ထမ်းများ အား (၁)နှစ်လျှင် (၁)ကြိမ်စီ အလှည့်ကျတန်းတူ တာဝန်ပေး ခဲ့သဖြင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို ရရှိခဲ့ပြီး သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောစိုက်ခင်း လုပ်ငန်းများ ကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်း၊ အမှုထမ်း များသည် တာဝန်ကျလုပ်ငန်းများအပေါ် စိတ်ပါဝင်စားမှု မရှိခြင်း၊ လုပ်ငန်းအပေါ် လျစ်လျူရှုခြင်း၊ လက်အောက် ဝန်ထမ်းများအား အလွန်အမင်း ယုံကြည်ခြင်းများကြောင့် “ပိုနီးယောကြာဘဲ” သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မား စေရန်နှင့် လက်အောက်ဝန်ထမ်းများအား အရေးယူအပြစ် ပေးမှု လျော့နည်းရန်အတွက် မိမိတာဝန်ကျ လုပ်ငန်းများကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ ဆောင်ရွက်၍ “ထိန်းကြပ်ရန်” စိတ်ကောင်း စေတနာဖြင့် နှိုးဆော်ပန်ကြားအပ်ပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်း ပုပ္ဖိုးတောင်ဥယျာဉ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ လေ့လာခြင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးမဟာဗျူဟာဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဆွေးနွေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားစဉ်။ (၁၁-၂-၂၀၁၅)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်း “အပူပိုင်းဒေသ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် အစားအစာဖူလုံမှုအပေါ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ထိခိုက်နိုင်ခြေများအား စိမ့်ပြေရှင်းရေးစီမံကိန်း” အခမ်းအနားတွင် အမှာစကားပြောကြားစဉ်။ (၁၇-၂-၂၀၁၅)

ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင် မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသခံပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မှု အရှိန်မြှင့်တင်ခြင်း စီမံကိန်း၏ အမျိုးသားအဆင့် ကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပခြင်း ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားစဉ်။ (၂၆-၂-၂၀၁၅)

ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးအေးမြင့်မောင် ဒေသပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများအား ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မင်းတုန်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာများမှ ဒေသပြည်သူများအား ရင်းရင်းနှီးနှီး တွေ့ဆုံအားပေးစဉ် (၂၀-၂-၂၀၁၅)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးများဖြစ်သော ဦးအေးမြင့်မောင် နှင့် ဒေါက်တာသက်သက်လင် အား ဗင်လန်နိုင်ငံ၊ စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ကြီး H.E. Mr. Jan Vapaavuori ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့လာရောက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးစဉ်။ (၆-၂-၂၀၁၅)

ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသက်သက်လင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေလည်တည်တံ့သော စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စာတမ်းဖတ်ပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားစဉ်။ (၁၃-၂-၂၀၁၅)

တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုလျော့နည်းပျောက်ရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးပညာပေး
ဧဟာပြောပွဲများ ကျင်းပ

မွန်လေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မြင်းခြံခရိုင်၊ တောင်သာမြို့နယ် (၁၄-၂-၂၀၁၅)

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဗြိတိသိန်၊ ကျွန်းစုမြို့နယ် (၂၆-၂-၂၀၁၅)

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုံတူခရိုင်၊ ယင်းဟပင်မြို့နယ် (၈-၁-၂၀၁၅)

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်အနောက်ပိုင်းခရိုင်၊ သံလျင်မြို့နယ် (၈-၁-၂၀၁၅)

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ငူခရိုင်၊ ခြူးမြို့နယ် (၂၅-၂-၂၀၁၅)

ရမ်းဗြည်နယ်၊ ကျောက်မဲခရိုင်၊ ကျောက်မဲမြို့နယ် (၁၇-၁-၂၀၁၅)

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂) ရက်နေ့ ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့အား ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း

စုမွန်မြင့်
ဝန်းကျင်/သားငှက်ဌာန

၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂) ရက်နေ့တွင် အီရန်နိုင်ငံ၊ ကက်စပီယန် ပင်လယ် အနီးရှိရမ်ဆာမြို့၌ ရေတိမ်ဒေသများဆိုင်ရာ ကွန်ဝင်းရှင်း (Convention on Wetlands) ကို ကျင်းပခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ အသီးသီးမှ အစိုးရအဖွဲ့တာဝန်ရှိသူများတက်ရောက်၍ ကွန်ဝင်းရှင်းဖွဲ့စည်းရန် သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ကွန်ဝင်းရှင်း စတင်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်နေ့ကို အစွဲပြု၍ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂) ရက်နေ့အား ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ (World Wetlands Day) အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားကို ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌ နှစ်စဉ်ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ နှစ်စဉ်ဖေဖော်ဝါရီလ (၂) ရက် နေ့ရောက်တိုင်း ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားကို ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေတိမ်ဒေသများဖြစ်သည့် မိုးယွန်းကြီးအင်းဘေးမဲ့တော၊ အင်းလေးကန်ဘေးမဲ့တောနှင့် အင်းတော်ကြီးတောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ဘေးမဲ့တောအပါအဝင် အခြားသောဥယျာဉ်/ဘေးမဲ့တောများတွင် ရေတိမ်ဒေသ ဆိုင်ရာ ပညာပေးဟောပြောပွဲများအား တစ်ပြေးညီပြုလုပ် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

ယနေ့အထိ ရေတိမ်ဒေသများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံပေါင်း (၁၆၈) နိုင်ငံရှိပြီး ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အရေးပါသောရေတိမ်ဒေသများ (Ramsar sites) အဖြစ် ၂၀၈၆ နေရာ (ဟတ်တာပေါင်း ၂၀၈၆၇၄၂၄၇) အား သတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ရေတိမ်ဒေသများအား တိုးမြှင့်ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် နိုင်ရန်နှင့် အခြားကမ္ဘာ့နိုင်ငံများနှင့်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေတိမ်ဒေသများဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းသို့ ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုး ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ကွန်ဗင်း ရှင်း၏ သဘောတူညီချက်များနှင့်အညီ ရေတိမ်ဒေသ ထိန်း သိမ်းရေးလုပ်ငန်းများအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင် ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရေတိမ်ဒေသဂေဟစနစ် အ တွက် အရေးပါသောနယ်မြေ အမြောက်အမြား တည်ရှိနေ သည့် အနက်မှ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ Ramsar Site အဖြစ် ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ(၁၇)ရက်နေ့တွင် မိုးယွန်းကြီး အင်းဘေးမဲ့တောကို သတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်ရှိ အင်းတော်ကြီးတောရိုင်း တိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တောကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယမြောက် Ramsar Site အဖြစ် ထပ်မံသတ်မှတ်နိုင်ရေး ရန်ဆာ အတွင်းရေးမှူးရုံးသို့ အမည်စာရင်း အဆိုပြုတင်သွင်းထား ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် Ramsar Site အဖြစ် သတ်မှတ် နိုင်သည့် စံချိန်စံညွှန်းများနဲ့ ကိုက်ညီသော အင်းလေးကန် ဘေးမဲ့တော၊ မိန်းမလှကျွန်းဘေးမဲ့တောနှင့် ကမ္ဘာ့ရှားပါး စာရင်းဝင်ဆောင်းခိုက်မျိုးစိတ်ဖြစ်သည့် ရေညောင် နှုတ်သီး ဝိုင်းငှက်များကျရောက်ကျက်စားရာ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ဒေသတို့ကိုလည်း Ramsar Site များအဖြစ် ထပ်မံအဆိုပြု သတ်မှတ်နိုင်ရေးပြည်တွင်း၊ ပြည်ပအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

ရေတိမ်ဒေသများသည် သက်ရှိအားလုံးအတွက် ရေချိုသယံဇာတများထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ရေတွင်ပျော်ဝင် သည့် စွန့်ပစ်ဓာတ်ပစ္စည်းများနှင့် အညစ်အကြေးများအား သန့်စင် စစ်ထုတ်ပေးခြင်း၊ ရေတိမ်ဒေသရှိ အပင်များသည်

အန္တရာယ်ရှိသည့် ဓာတ်မြေဩဇာများနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများ အားစုပ်ယူနိုင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးသီးနှံများအတွက် ရေအရင်း အမြစ်ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ကမ္ဘာ့ဆောင်းခိုက်များ အပါအ ဝင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများစွာတို့၏ မှီခိုကျက်စားရာဖြစ်ခြင်း စ သည့် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ပံ့ပိုးပေးလျက် ရှိပါသည်။

ရေတိမ်ဒေသများ၏ အရေးပါမှုများအား အလေး ထား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ရေတိမ်ဒေသများ ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းမှ ၂၀၁၅ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ အထိမ်း အမှတ်ဆောင်ပုဒ်အဖြစ် “လူသားအနာဂတ်လှပဖို့ ရေတိမ်ဒေသထိန်းသိမ်းစို့” “Wetlands for our Future” ဟုသတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။

ရေတိမ်ဒေသများဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်းသည် လူသား အားလုံးအတွက် ရေတိမ်ဒေသများ၏အရေးပါပုံများ၊ အကျိုး ကျေးဇူးများ၊ ရေတိမ်ဒေသမှပေးစွမ်းသည့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ရေတိမ်ဒေသများအပေါ် ခြိမ်းခြောက် လျက်ရှိသည့် အကြောင်းတရားများ၊ ယင်းတို့ကိုဖြေရှင်း နိုင်မည့် နည်းလမ်းများအားမျိုးဆက်သစ် လူငယ်များသိရှိ စေရန် ရည်ရွယ်၍ အဆိုပါဆောင်ပုဒ်အား သတ်မှတ်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း၌လည်း ရေတိမ်ဒေသဆိုင်ရာ အခမ်းအနားနှင့် ပညာပေးဟောပြောပွဲများ ကျင်းပခြင်းဖြင့် ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြပါသည်။

ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများသည် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှ စတင်၍ တဖြည်းဖြည်းယှက်စီး ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရာ ယခု မျက်မှောက်ကာလတွင် ၆၄% ခန့်လျော့နည်းသွားပြီ ဖြစ်ကြောင်း သုတေသနလေ့လာချက်များအရသိရှိရပါသည်။ ရေတိမ်ဒေသနေမျိုးစိတ်များ၏ ၇၆% ခန့်သည်လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း (၄၀) ကျော်ကတည်းကလျော့နည်းလာနေကြောင်း WWF’s Living Planet Index အရသိရှိရပါသည်။

အနာဂတ်ကာလအတွက် အရေးကြီးသည့် ရေတိမ် ဒေသများနှင့် ယင်းတို့အပေါ် မှီခိုနေထိုင်ကျက်စားသည့် မျိုးစိတ်များအားရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် လူသား အားလုံးမှ ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ရေတိမ် ဒေသများအပေါ် ခြိမ်းခြောက်နေမှုများအား လျော့နည်း သက်သာစေရေးအတွက် နည်းလမ်းများရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အတူ အစိုးရမဟုတ်သည့် နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသခံပြည်သူ များမှ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ် ပါကြောင်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လိုက်ရပါသည်။

တောမြိုင်ရဲကုံ၊ ဇီဝဝန်၏။

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ကိုရီးယားပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ
National Institute of Biological Resources - NIBR တို့ပူးပေါင်း၍
နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်၌ ကျောရိုးရှိသတ္တဝါငယ်များ ကွင်းဆင်းလေ့လာဆန်းစစ်ရန်အောင်ပွဲပေးခြင်း

ခင်မာသင်း (တောအုပ်) ၊
M.Sc (Zoology) ၊
ဝန်းကျင်/သားငှက်ဌာန

ချင်းပြည်နယ် ကန်ပက်လက်၊ မင်းတပ်နှင့် မတူပီမြို့နယ်အတွင်း တည်ရှိသော နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်သည် တောင်ပေါ်ထင်းရှူးတော၊ တောင်ပေါ်အမြဲစိမ်းတော၊ ဝက်သစ်ချတောနှင့် မြက်ခင်းတောများ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိပြီး၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပေါများစွာတည်ရှိသော အမျိုးသားဥယျာဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အာဆီယံအမွေအနှစ်ဥယျာဉ် (ASEAN Heritage Park - AHP)တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော အမျိုးသားဥယျာဉ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာန၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနနှင့် ကိုရီးယားပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ အမျိုးသားဇီဝအရင်းအမြစ်များသိပ္ပံဌာန (NIBR)မှ နိုင်ငံခြားသား (၆)ဦးတို့ ပူးပေါင်း၍ နတ်မတောင် အမျိုးသားဥယျာဉ် အတွင်း၌ ငှက်မျိုးစိတ်များလေ့လာစုဆောင်းခြင်း၊ ကုန်းနေရေနေနှင့်တွားသွားသတ္တဝါများ လေ့လာစုဆောင်းခြင်း၊ နို့တိုက် သတ္တဝါငယ်များ လေ့လာစုဆောင်းခြင်း လုပ်ငန်းအား ၁၂-၁၂-၂၀၁၄ ရက်နေ့မှ ၂၀-၁၂-၂၀၁၄ ရက်နေ့အထိ နတ်မတောင် အမျိုးသားဥယျာဉ်အတွင်း ကန်ပက်လက်-ဝိတိုရိယတောင်ကြောတစ်လျှောက်ရှိ ထင်းရှူးတောများ၊ မြက်ခင်းတောများ၊ ဝက် သစ်ချတောများနှင့် ဆောမြို့နယ်အတွင်းရှိ ချောင်းတစ်လျှောက်နှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများ၌ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ငှက်မျိုးစိတ်များအား ငှက်ဖမ်းပိုက်များကိုအသုံးပြု၍ လေ့လာစုဆောင်းခြင်း၊ ကုန်းနေရေနေနှင့် တွားသွားသတ္တဝါများအတွက် နေ့/ည ကွင်းဆင်းစုဆောင်းခြင်း၊ (ညတွင်ကျက်စားသည့် သတ္တဝါများအတွက် လက်နှိပ်မီးများကို အသုံးပြု၍ လေ့လာစုဆောင်းခြင်း)၊ သစ်တောအမျိုးအစားများကိုခွဲခြား၍လေ့လာစုဆောင်းခြင်း၊ နို့တိုက် သတ္တဝါများအတွက် ထောင်ချောက်ပုံးများကိုအသုံးပြု၍ လေ့လာစုဆောင်းခြင်းနှင့် ကင်မရာ၊ ဂျီပီအက်(စ်) (GPS)၊ ဘာသာ ရပ်ဆိုင်းရာ စာအုပ်/စာတမ်းများကို အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်အတွင်း ကန်ပက်လက်-ဝိတိုရိယတောင်ကြောတစ်လျှောက်ရှိ ထင်းရှူးတော၊ ဝက် သစ်ချတောနှင့် မြက်ခင်းတောများအတွင်း၌ နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်များအား ထောင်ချောက်ပုံးများ အသုံးပြု၍စုဆောင်းခြင်း၊ ထောင်ချောက်ပုံးများအတွင်း မြေပဲဆံများကို ထောင်ချောက်အစာအဖြစ်အသုံးပြု၍ ကွင်းဆင်းကာလအတွင်း နေ့စဉ် စစ် ဆေးခြင်း၊ အစာသစ်လဲခြင်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ဖမ်းဆီးရမိသော နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်များအား မျိုးစိတ် ခွဲခြားခြင်း၊ နမူနာမျိုးစိတ် (Specimen) စုဆောင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ကန်ပက်လက်- ဝိတိုရိယတောင်ကားလမ်းတစ်လျှောက်နှင့် ကန်ပက်လက်ရွာဟောင်းအနီး ငှက်လေ့လာစာရင်း ကောက်ယူမှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ၊ ငှက်ဖမ်းပိုက်များကို အသုံးပြု၍ ကွင်းဆင်းကာလအတွင်း နေ့စဉ်နံနက်၊ နေ့လယ်နှင့် ညနေပိုင်းများတွင် ငှက်ပိုက်များစစ်ဆေး၍ ဖမ်းဆီးရမိသည့် ငှက်များကို မျိုးစိတ်ခွဲခြားခြင်းနှင့် စုဆောင်းခြင်းများကို ဆောင် ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ကုန်းနေရေနေနှင့် တွားသွားသတ္တဝါများအား ဆောချောင်းတစ်လျှောက်နှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် ကွင်း ဆင်းစုဆောင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည့် ကုန်းနေရေနေနှင့် တွားသွားသတ္တဝါများအား မျိုးခွဲခြားခြင်း၊ နမူနာမျိုးစိတ် (Specimen) စုဆောင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်၏ ထင်ရှားတောများ၊ ဝက်သစ်ချတောများနှင့် မြက်ခင်းတောများအတွင်း တောအလိုက် နေထိုင်ကျက်စားသော နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်မျိုးစိတ်များအား အောက်ပါအတိုင်း လေ့လာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါသည် -

စဉ်	ထင်ရှားတော	မျိုးစိတ်အမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	သိပ္ပံအမည်
၁		ကြွက်	House Rat	<i>Rattus rattus</i>
		-	Indochinese Mountain Niviventer	<i>Niviventer tenastar</i>
		ဝါးပိုးကြွက်ကလေး	Forrest's Mountain Vole	<i>Neodon forresti</i>
		-	House Shrew	<i>Suncus murinus</i>
		-	Van Sung's Shrew	<i>Chodsigoa caovansunga</i>
		-	Southeast Asian Shrew	<i>Crocidura fuliginosa</i>
		-	Mole-shrew	<i>Anourosorex squamipes</i>
	ဝက်သစ်ချတော	မျိုးစိတ်အမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	သိပ္ပံအမည်
၂		ကြွက်	Ricefield Mouse	<i>Mus caroli</i>
		ကြွက်မျိုးစိတ်	Mouse	<i>Mus sp.1</i>
		ကြွက်မျိုးစိတ်	Mouse	<i>Mus sp.2</i>
		ကြွက်မျိုးစိတ်	Mouse	<i>Mus sp.3</i>
	မြက်ခင်းတော	မျိုးစိတ်အမည်	အင်္ဂလိပ်အမည်	သိပ္ပံအမည်
၃		ယုန်	Burmese Hare	<i>Lepus peguensis</i>

ထိုကဲ့သို့ နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်အတွင်းကျောရိုးရှိသတ္တဝါငယ်များ ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းနှင့် မျိုးစိတ် စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ငှက်မျိုးစိတ်(၇၁) မျိုးအား လေ့လာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ ငှက်မျိုးစိတ် (၁၀) မျိုးအား နမူနာမျိုးစိတ်(Specimen) စုဆောင်းခြင်း၊ ကုန်းနေ ရေနေသတ္တဝါမျိုးစိတ်(၁၁)မျိုး၊ တွားသွားသတ္တဝါမျိုးစိတ် (၉) မျိုး၊ နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးစိတ်(၁၂)မျိုးနှင့် ရေချိုငါးမျိုးစိတ် (၁)မျိုးတို့ကို နမူနာမျိုးစိတ် (Specimen)အဖြစ် စုဆောင်းရရှိခဲ့ပါသည်။

နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်အတွင်း ကွင်းဆင်းလေ့လာသည့် ကာလသည် တိုတောင်းသော်လည်း မျိုးစိတ်များအား ပေါများစွာ တွေ့ရှိမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ရာသီအမျိုးမျိုးတွင် ကာလရှည်လေ့လာနိုင်မည်ဆိုပါက မျိုးစိတ်များ စုံလင်စွာ မှတ်တမ်းတင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအား မျိုးစိတ်များအလိုက်လည်းကောင်း၊ တောအမျိုးအစားအလိုက်လည်းကောင်း စနစ်တကျ လေ့လာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခြင်းအားဖြင့် ဥယျာဉ်စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်များအား ထောင်ချောက်ပုံးများ အသုံးပြု၍ စုဆောင်းခြင်း၊ ဖမ်းဆီးရမိသော နို့တိုက်သတ္တဝါငယ်များအား မျိုးစိတ်ခွဲခြားခြင်း၊ နမူနာမျိုးစိတ် (Specimen) စုဆောင်းခြင်းများနှင့် ငှက်ဖမ်းပိုက်များတပ်ဆင်ပြီး ဖမ်းယူနည်း၊ ဖမ်းယူရရှိသည့် ငှက်မျိုးစိတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များ မှတ်သားနည်း၊ ငှက်အမျိုးအစား ခွဲခြားသည့် နည်းစနစ်များကို လေ့လာသင်ယူရသဖြင့် ဝန်ထမ်းများ အနေဖြင့် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်ရည်များ တိုးတက်မြင့်မားသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိခဲ့ပါသည်။

နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်သည် ဂေဟစနစ်ပေါကြွယ်ဝသောဥယျာဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအား နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာသုတေသနပြု ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မျိုးစိတ်များအား မျိုးခွဲခြားခြင်းနှင့် မျိုးစိတ်အရေအတွက် တိုးပွားလာမှုအခြေအနေများကို စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ကျောရိုးရှိသတ္တဝါငယ်များ ကွင်းဆင်းလေ့လာသုတေသနပြု လုပ်ငန်းများမှ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များစာရင်းတွင် မှတ်တမ်းမတင်ရသေးသော မျိုးစိတ်အသစ် (New Species) များကို လေ့လာဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသားဥယျာဉ်တွင် ငှက်မျိုးစိတ်မှတ်တမ်းအသစ်တွေ့ရှိခြင်း

ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသား ဥယျာဉ်မှ ဦးမြင့်ကျော်(တောအုပ်)သည် ၂၉-၉-၂၀၁၃ ရက်နေ့တွင် ပူတာအိုမြို့နယ်၊ ဂျူဗလီကျေးရွာအနီးတွင် ငှက်မျိုးစိတ်တစ်မျိုးတွေ့ရှိပြီး ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါငှက်မျိုးစိတ်အား အရှေ့ တောင်အာရှငှက်မျိုးစိတ်စာရင်းတွင် မတွေ့ရှိသဖြင့် သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (W.C.S)မှ နည်းပညာအကြံပေး Mr.Robert Tezard ထံ ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းပေးပို့ခဲ့ရာ Chinese Grey Shrike Lanius sphenocercus ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြား ခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ ငှက်မျိုးစိတ်သည် တရုတ်၊ ဂျပန်၊ မြောက်ကိုရီးယား၊ တောင်ကိုရီးယား၊ မွန်ဂိုလီးယားနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့တွင် ကျက်စားကြောင်းနှင့် သမပိုင်းသစ်တောများတွင်ကျက်စားကြောင်း Wikipedia Website တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် တွေ့ရှိရခြင်းသည် ယာယီဆောင်းခိုဖြတ်သန်းသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပုံမှန်ကျက်စားငှက်မျိုးစိတ်ဖြစ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆက်လက်လေ့လာဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြလိုက်ပါသည်။

စိန်နားကပ်ရောင်

ခင်အောင်(ငြိမ်း)

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကျွန်းသစ်ကုန်ချော/တစ်ဝက်တစ်ပျက် ကုန်ချောများ ပြည်ပတင်ပို့ရန် အခွင့်အလမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သမိုင်းခြေရာ

“ဘအို အထပ်သားစက်ရုံ”ကို မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ရှေ့မီနောက်မီ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးသိကြပါသည်။ ကြည့်မြင်တိုင် မြို့နယ်တွင်တည်ရှိ၏။ “ဂျောဘအို”ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးအထပ်သားစက်ရုံဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူပိုင်သိမ်းပြီး ယခုအခါ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းလက်အောက်တွင် အမှတ်(၁)အထပ်သားစက်ရုံအမည်ဖြင့် လည်ပတ်လျက်ရှိသည်။

ဂျောဘအိုလက်ထက် ၎င်းစက်ရုံမှထုတ်လုပ်သော ကျွန်းသစ်ပါးလွှာများကို ကမ္ဘာ့အနောက်ခြမ်းမှာ ကနေဒါ၊ အမေရိကနှင့် ဥရောပအထိ တောင်ဘက်ခြမ်းမှာ ဩစတြေးလျနှင့် နယူးဇီလန်အထိ တင်ပို့ခဲ့ကြောင်း၊ ကျွန်းတစ်မျက်နှာ(one face teak) အထပ်သားနှင့် ကျွန်းနှစ်မျက်နှာ(two face teak) အထပ်သားများကို ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအလယ်တွင် တည်ရှိသည့် ဟာဝိုင်ယီကျွန်းစု(Honolulu)မြို့ထိ တင်ပို့ခဲ့ကြောင်း ကြားဖူးနားဝရှိခဲ့ဖူးပါ၏။

ထိုအချိန်က ဟာဝိုင်ယီမှလွဲ၍ အခြားဈေးကွက်နိုင်ငံများတွင် Walnut, Cedar, Douglas Fir, Mahogany, Beech အစရှိသော သစ်မျိုးကောင်းများဖြင့် ထုတ်လုပ်သည့် သစ်ပါးလွှာ/အထပ်သားများ ပလူပုံနေသောကာလဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်က သင်္ဘောလိုင်းများရှားပါးနေချိန်တွင် ကမ္ဘာ့သမုဒ္ဒရာကြီးအစင်းစင်းကို ဖြတ်ကျော်လျက် မြန်မာ့ကျွန်းသစ်ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို ခဲရာခဲဆစ်သယ်ယူသုံးစွဲနေကြသည်ကို ထောက်လျှင်၊ မြန်မာ့ကျွန်းသစ်၏ တန်ဖိုးကို ချင့်ချိန်နိုင်လောက်ပေသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်ဝန်းကျင်တွင် သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း၏ အမှတ်(၁)/(၂)/(၃) အထပ်သားစက်ရုံများမှ ထုတ်လုပ်သောကျွန်းတစ်မျက်နှာ သုံးထပ်သားများကို အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ အီရတ်နိုင်ငံBastah မြို့သို့ အများအပြားတင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ အမှတ် (၃)အထပ်သားစက်ရုံ ဆွာမြို့(ယခု MKTI စက်ရုံ)မှ ထုတ်လုပ်သော ကျွန်းတစ်မျက်နှာအထပ်သားများ၏ ကျွန်းကွက်ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ အဆင်မျိုးမျိုး၊ အရောင်အသွေးအစုံစုံမှာ အခြားသူများကိုမဆိုထားဘိ ကျွန်တော်တို့နေ့စဉ် တွေ့ထိ

ထုတ်လုပ်နေသူများပင် တစ်ခိုတစ်ခိုရှုမဝနိုင်အောင် ဆွဲဆောင်မှု ကောင်းလှပါပေသည်။

၁၉၈၀ခုနှစ်ဝန်းကျင်မှစ၍ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း ပရိဘောဂစက်ရုံများမှ ကျွန်းသစ်ဖြင့် ထုတ်လုပ်သော ပရိဘောဂအမျိုးမျိုး၊ ကြမ်းခင်းတုံးများ၊ လက်ယက်ဘုတ်ပြားများကို ကမ္ဘာ့အရှေ့ခြမ်း၊ စင်ကာပူ၊ ဟောင်ကောင်၊ ဂျပန်နိုင်ငံများသို့တင်ပို့ရောင်းချခဲ့ပါသည်။ အနောက်ခြမ်းတွင် ကျွန်းသစ်ဖြင့်ပြုလုပ်သော ဥယျာဉ်သုံးပရိဘောဂများ၊ ကြမ်းခင်းတုံးအမျိုးမျိုး၊ ပုံဖော်သစ်များ စသည့်ကုန်ချောများကို စကင်ဒီနေးဗီးယားနှင့် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ တွင်ကျယ်စွာတင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အခြားတင်ပို့မှုများလည်းရှိပါသေး၏။

ဝယ်လိုအား/ရောင်းနိုင်အား

မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ သစ်အခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းဌာနအောက်တွင် ကျွန်တော်နှစ်ပေါင်း(၃၀)ခန့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပါသည်။ customer/buyer အတော်များများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံဖူးပါ၏။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် ကျွန်းသစ်ကုန်ချော/တစ်ဝက်တစ်ပျက်ကုန်ချောများကို သူတို့ဝယ်ယူလိုသလောက် မည်သည့်အခါမျှ ပြည့်မီအောင်ရောင်းချပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် အချိန်မည်မျှပင်ကြာကြာ ကုန်ပစ္စည်းများကို မရ ရအောင်စိတ်ရှည်သည်းခံလျက် စောင့်ဝယ်လေ့ရှိကြသည်ကို တွေ့ရများပါသည်။

ဝယ်ယူလိုကြောင်းတင်ပြလာသော proposal များကိုလည်း မည်သည့်ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း မည်သည့်အချိန်ကာလတွင် မည်မျှရောင်းချပေးနိုင်မည်ကို တိတိကျကျသတ်မှတ်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ enquiry သမားများကိုလည်း regret ပြန်ကြားရသည်မှာ မကြာခဏဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်ကာလတစ်ခုကြာပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်မံကြိုးပမ်းတင်ပြလာကြသည်ကိုလည်း တွေ့ကြုံတတ်ရပါ၏။ ပြည်တွင်း/ပြည်ပ Trade Fair များတွင်လည်း ကျွန်တော်တို့ကျွန်းသစ်ထုတ်ကုန်များသည် buyer/dealer end-user အများအပြားကို ဖမ်းစားနိုင်စွမ်းရှိပါ၏။ သို့ရာတွင် ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မရောင်းချနိုင်သည်က များပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဝယ်လိုအားကို ထိထိရောက်ရောက်မဖြည့်ဆည်းနိုင်ခြင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဘက်တွေ အခက်အခဲများရှိနေ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုအခက်အခဲ၊ ရောင်းချမှုအခက်အခဲ၊ စသည် . . . စသည်

ကျွန်တော်တင်ပြလိုသည်မှာ ကျွန်းသစ်ဖြင့်ထုတ်လုပ်သော ကုန်ပစ္စည်းများကို လူအများအခမ်းမရ ဝယ်ယူလိုကြသည့်အချက်ပင်ဖြစ်ပါ၏။

အဘယ်ကြောင့် အငမ်းမရ ဝယ်ယူလိုသလဲ

ကျွန်တော့်သဘောကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရလျှင်- ထိုစဉ်ကကျွန်းသစ်ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကိုဝယ်ယူရန် ဤမျှ ချင်ခြင်းဖြစ်နေကြသည်မှာ-

- လက်ရာ(workmanship)ကို မက်မော၍ မဟုတ်ပါ။
- ပုံစံ(design)ကိုနှစ်သက်၍ မဟုတ်ပါ။
- အရည်အသွေး(quality)ကို အထင်ကြီး၍မဟုတ်ပါ။
- ဈေးချို၍(price)မဟုတ်ပါ။
- လိုသလောက်ဝယ်ယူနိုင်၍(supply)မဟုတ်ပါ။
- “Crown jewel of all woods”ဟုတင်စားခံရသည့် ကျွန်းသစ်ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- မြန်မာ့သဘာဝကျွန်းသစ်(Myanmar natural teak)ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- သက်တမ်းရှည်ကျွန်းသစ်ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- ကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်သည့်နေရာတွင်မှ မရနိုင်သည့် (ဟိုစဉ်က)သင်းသတ်ကျွန်း(ring-girdled teak)ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ပြောနိုင်သနည်းဟူမူ-အခြားသစ်မာအမျိုးအစားသစ်ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ ရေပန်းမစား၊ အရောင်းမသွက်ခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ စင်စစ်မှာ ကျွန်တော်တို့သည် နှစ်ပေါင်းများစွာ “စိန်နားကပ်ရောင်ဖြင့် ပါးပြောင်”ခဲ့ခြင်းမျှသာဖြစ်ပါ၏။

စိန်ခေါ်မှု

ယခုအခါ သစ်အလုံးလိုက်ပြည်ပတင်ပို့မှု ရပ်ဆိုင်းလိုက်ပြီး(Log Export Ban-LEB)ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် သစ်ထုတ်မှုကိုလည်း သိသိသာသာလျှော့ချလိုက်ပြီဖြစ်သည်။ (၂၀၁၄-၁၅ ကျွန်း ၆ သောင်း၊ သစ်မာ ၆ သိန်း ၇သောင်း)၊ ကျွန်းဆိုသည်မှာ သဘာဝတောထွက်ကျွန်း(naturally grown teak)ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်း/သစ်မာအားလုံးမှာ ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုနှင့် ခွဲစိတ်ကုန်ချောထုတ်၍ ပြည်ပတင်ပို့ရန် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

ဤနှုန်းဖြင့် နောက်ထပ်နှစ်မည်မျှ ဆက်လက်၍ သစ်ထုတ်နိုင်ဦးမည်နည်း၊ ကျွန်း/သစ်မာအမျိုးအစားများပေါက်ရောက်ရာ အပူပိုင်းမုတ်သုံသစ်တောကြီးများမှာ “အထိမခံ ရွှေပန်းကန်”ဖြစ်နေသည့် ယခုအချိန်ကာလမျိုးတွင် မည်သူတောထဲဝင်၍ သစ်ခုတ်ဝှံတော့အံ့နည်း၊ စဉ်းစားစရာဖြစ်ပါသည်။

လောလောဆယ်တွင် LEBလက်ကျန်ကျွန်းသစ်လုံးများ ရှိနေပါသေးသည်။ သဘာဝကျွန်းကုန်ကြမ်းအတွက် ပူပင်ရန်မလိုသေးဟုဆိုနိုင်သော်လည်း ကန့်သတ်ချက်က ရှိနေပြီဖြစ်၏။ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် ကျွန်းသစ်ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ နေရာယူမှုကို ခိုင်ခိုင်မာမာဆက်ထိန်းနိုင်ရန်အတွက် မည်သို့ဆောင်ရွက်ကြမည်နည်း။

ထွက်ပေါက်

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် သူ့သဘာဝကျွန်းသစ်တောများကို ‘သ’၍ထားပါသည်။ အထိအခိုက်မခံပါ။ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းမပြုပါ။ မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘာဝကျွန်းသစ်လုံးအပေါ်မှီခိုခဲ့သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သူ့နိုင်ငံထွက်စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်များနှင့် ပြည်ပမှတင်သွင်းသည့် စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်များကိုသာ အသုံးပြုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ LEB နောက်ပိုင်းတွင် အိန္ဒိယသည် စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်လုံးများ ပြည်ပမှပိုမိုတင်သွင်းလာကြောင်း ကြားသိရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် ကျွန်းထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို မလွှဲမသွေဆက်လက်ထုတ်လုပ်၍ ပြည်ပဈေးကွက်များတွင် ယှဉ်ပြိုင်ရောင်းချသွားရဦးမည်ဖြစ်

ပါသည်။ ကုန်ကြမ်းအဖြစ် သဘာဝကျွန်းသစ်ကို သုံးစွဲခွင့်မရနိုင်တော့လျှင် စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်ကိုပင် အားကိုးကြရပေလိမ့်မည်။ မှန်ပါသည်။ ကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း ကျွန်းသစ် ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ထုတ်ကုန် ထုတ်ရပါတော့မည်။

ဤအခင်းအကျင်းတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နာမည်ကျော်ကြား လူသိများခဲ့သော “ Myanmar natural teak ” ဆိုသည့် “brand ”ပျောက်ဆုံးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းကျွန်း(plantation teak)ထုတ်ကုန်အဖြစ်သာ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် သူလိုငါလို ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရတော့မည်ဖြစ်ပါ၏။

ကုန်ပစ္စည်းချင်း/ဈေးနှုန်းချင်း ယှဉ်ပြိုင်ရောင်းချနိုင်ရန်အတွက် အထက်တွင်တင်ပြခဲ့သည့် “လက်ရာ” “ပုံစံ” “အရည်အသွေး” “ဈေးနှုန်း” “ဝယ်ယူနိုင်မှု” (၅)ချက်ကို ဟန်ချက်ထိန်း၍ ထုတ်လုပ်ရန်လိုအပ်ပါကြောင်း ဘုန်းကြီးစာချ အထူးတင်ပြနေစရာမလိုပါ။ လက်တွေ့လုပ်ကိုင်နေသူများ အသိဆုံးပင်ဖြစ်ပါ၏။

အထူးတင် ပြလို သည် မှာ ကုန်ကြမ်းကျွန်းသစ်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ချောကောင်းထွက်ရှိရန် ကုန်ကြမ်းသစ်လုံးအရည်အသွေးကောင်းမှ ဖြစ်ပါမည်။ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်းတွင် အများတကာနှင့် တန်းတူရည်တူဆိုလျှင် မိမိသုံးစွဲသည့် ကုန်ကြမ်းအရည်အသွေးကောင်းဖို့ လိုအပ်သည်။ “ရွှေရောင်အလား၊ အသားကျစ်လစ်၊ နှစ်ကွင်း ညီညာ၊ အနာအကာသင့်ရုံ၊ အောင်လုံဖြောင့်တန်း ရောင်းပန်းလှသည့်” သဘာဝကျွန်းသစ်လုံး၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကို မမီနိုင် သည့် တိုင်အောင် အရည်အသွေးမြင့် စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်ဖြစ်ရန်မူကား လိုအပ်လှပေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ကုန်ကြမ်းအလို့ငှာ စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်လုံးများကို ကမ္ဘာအနှံ့မှ နှစ်စဉ်အမြောက်အမြား ဝယ်ယူတင်သွင်းလျက်ရှိပါသည်။

စာမျက်နှာ (၃၆)သို့ ➤

ကျော်ဝင်းမြင့်
တောအုပ်
ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသားဥယျာဉ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တည်ထောင်ပြီး သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ (၃၉)ခု ရှိသည့်အနက် ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ နတ်မတောင်အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ အလောင်းတော်ကဿပအမျိုးသားဥယျာဉ်နှင့် လန်ပိအဏ္ဏဝါအမျိုးသားဥယျာဉ်ဟူ၍ အမျိုးသားဥယျာဉ် (၄) ခုရှိပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်၊ပူတာအိုခရိုင်၊ နောင်မွန်မြို့နယ်၊ ပန်နန်းဒင်မြို့နယ်အတွင်းရှိ အကျယ်အဝန်း ၁၄၇၂ စတုရန်းမိုင်ကို ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်အဖြစ် ၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ (၁၀)ရက်နေ့တွင် အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

ခါကာဘိုရာဇီနှင့်ပတ်သက်၍ ခါကာဘိုရာဇီတောင်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမြင့်ဆုံးတောင် တစ်ခုဖြစ်ပြီး -ခါကာဘိုရာဇီတောင်ကို **အထန်ဘွန်ရာဇီ**ဟုလည်း ခေါ်ပါကြောင်း၊ အထန်ဘွန် ဆိုသည်မှာ ရဝမ်ဘာသာစကား ဖြစ်ပြီး တောင်များထဲတွင် အကြီးဆုံးသစ်ပင်များ မပေါက်သော တောင်နဖူးဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါကြောင်း၊ ခါကာဘိုရာဇီဆိုသည့် နာမည်ကို ရဝမ်ဘာသာ စကားအရ (ခ. ခါဘိုရာဇီ) ဟုခေါ်ဆိုပြီး တိုက်ရိုက် အနက်အဓိပ္ပါယ် ထွက်ဆိုချက်မှာ (ခ = စကား၊ ခါကာ = အသံမည်ခြင်း) (ရာဇီ = တောင်) ဖြစ်သည့်အတွက် (ခခါဘိုရာဇီ = အမြဲတမ်းစကားသံများ အဆက်မပြတ်ကြား နေရသည်ကို တင်စားခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တိဗက်ဘာသာစကားအရ (က = ဆီးနှင်းခဲ) (ကာပို = အဖြူရောင်)

ခါကာဘိုရာဇီတောင်ကို ကကာဘို၊ ကကာပူ- ဟု ခေါ်ဆိုကြပါကြောင်း ရရှိသည့် ဗဟုသုတကို မျှဝေလိုက်ရပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်တွင်ရှိသော ခါကာဘိုရာဇီဒေသသည် သဘာဝအနေအထားအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေသော ရေတံခွန်များ၊ ကျောက်ဂူများ၊ အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ စီးဆင်းနေပြီး ရေခဲတမျှအေးသော မြစ်များ၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဆီးနှင်းများ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသော တောင်စဉ်တောင်တန်းများ၊ ထင်းရှူးတောကြီးများ၊ တောင်လေတောကြီးများ၊ ဒေသရင်းမျိုးစိတ်ဖြစ်သော သစ်ခွနက်နှင့် ဆေးဖက်ဝင် ပရဆေးပင်များ၊ မျိုးသုဉ်းရန် အန္တရာယ်ရှိသော ပန်ဒါနီ၊ သားမင်းနှင့် ရေခဲတောင်ဆိတ်များ၊ ရှားပါးလိပ်ပြာမျိုးစိတ်များ၊ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုဝင် ရဝမ်၊ တိဗက်နှင့် ထရူလူမျိုးများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ လူနေမှုဘဝများကို ထူးခြားစွာ တွေ့ရှိရသော ဒေသဖြစ်ပါသည်။

ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသားဥယျာဉ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှ စာရေးသူအား အမျိုးသားဥယျာဉ်၏ အဝင်ဖြစ်သည့် ပန်နန်းဒင်စခန်းသို့သွားရောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သဖြင့် ပူတာအိုမြို့တွင် လိုအပ်သော ရိက္ခာ၊ ဆေးဝါး၊ တောတွင်းသုံးပစ္စည်းများဝယ်ယူခြင်း၊ အထမ်းသမားငှားရမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ပူတာအိုမြို့မှ နမ့်စပွန်ကျေးရွာသို့ ထွက်ခွာခဲ့ရာ နမ့်စပွန်ကျေးရွာ၌ ညအိပ်ရပ်နားခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် နမ့်ထီဗိုလ်တဲမှ(၁၂)မိုင်

အကွာသို့လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်တဲမှ ပေ ၆၀၀၀ ကျော်မြင့်သော ဘာဘူလုံထန်တောင်ကြီးကိုလည်းကောင်း ဖြတ်ကျော်ပြီး မစေခန်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ကိုယ့်ကိုကိုယ် သစ်တောဝန်ထမ်းဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သောကျွန်တော်သည် ဘာဘူလုံ တောင်တန်းနှင့်တွေ့မှ ဆိုင်ကယ် လေးစီး၊ ဖုန်းလေးခါးချိတ်နေခဲ့သော မိမိအနေအထားကို ရှက်ရကောင်းမှန်း အသိတရားဝင်လာပါတော့သည်။

မြန်မာပြည် မြောက်ဖျားတွင်ရှိသော ခါကာဘိုရာဒီသို့သွားရသည့် ခရီးသည် သည်းထိပ်ရင်ဖို စွန့်စားခန်းကြီး တစ်ရပ် ဖြစ်ပြီး၊ လမ်းမရှိဘူးထင်ရအောင် ပိန်းပိတ်နေသည့်တောများကို တိုးရသည့် ခရီး၊ ရေတွက်မကုန်နိုင်သည့်-ဝမ်း-ဟုခေါ်သည့် ရေစီးသန်သော ချောင်းများ၊ -ခ-ဟုခေါ်သည့် မြစ်ကျဉ်း မြစ်ရိုင်းများ၊ ခနော်ခနဲလွဲရမ်းနေသည့် ကြိုးတံတားများကို ရင်တုန်ခွဲတုန် ဖြတ်ကူးရသည့် ရင်ခုန်မှုများ၊ မိုးရွာလို့ တောင်ပြိုကျထားသည့် နေရာများတွင် ကိုယ့်လမ်းကိုယ်ထွင်သွားရသည့် အခက်အခဲများအပြင် မည်သည့်စက်တပ်ယာဉ်မျှမစီးရဘဲ မိမိကိုယ်မိမိအားကိုးပြီး အသုံးဆောင်ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာ၊ ဆေးဝါးများကို ကိုယ်တိုင်သယ်ယူသွားရသော ခရီးစဉ်တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

မစေခန်းမှ ခါကာဘိုရာဒီအမျိုးသားဥယျာဉ်၏ရှေ့တန်းရုံးစိုက်ရာ နောင်မွန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပြီး နောင်မွန် စခန်းဧည့်မှတ်တမ်းမှာ ရေးထားသည့် ကဗျာလေးတစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြလိုက်ပါရစေ-

မြောက်ဖျားအစွန်၊ မြို့နောင်မွန်
ဆီးနှင်းဖုံးတောင်တန်းကြီးတွေက၊

ဝန်းရံလို့လှလိုက်တာ

အရှေ့ဘက်မှာတရုတ်၊ မြောက်ဘက်မှာတိဗက်၊

အနောက်ဘက်မှာအိန္ဒိယဝန်းရံခဲ့တာ

သဘာဝတော အရိုင်းပန်းတွေက လှနေတယ် ၊

ရှားပါးသစ်ခွလည်း အမယ်စုံလို့ဖူးပွင့်လှပနေတာ၊

စိမ်းလဲ့ပြာလွင်၊ တသွင်သွင်နဲ့ရေတံခွန် စိမ့်စမ်းအလှပန်းတွေ

ဝေဆာလို့လှနေတာ၊

သဘာဝတောမှာ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုးစုံနဲ့၊ မြူးတူးပျော်ရွှင်၊ အလှဆင်လို့၊ သဘာဝအလှတွေ ပေါင်းစုံပြည့်တဲ့ နေရာပေါ့၊ မပြုမပြင် ပင်ကိုယ်အလှဆင်ထားလို့ သဘာဝအတိုင်း ခံစားတတ်ပါ၊ တန်ဖိုးထားပါ၊ ထိန်းသိမ်းကြပါ သဘာဝအတိုင်း လှပနေဖို့ တို့တစ်တွေ ပူးပေါင်းကာကွယ်ကြပါစို့။

ကျွန်တော်ရောက်ရှိရာ ခါကာဘိုရာဒီဒေသသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် ရေခဲတောင်များကို ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွား ဧည့်သည်များအား ညှို့အားပြင်းပြင်းဖြင့် ဆွဲဆောင်ထားသောနေရာ လည်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာခရီးသွားလာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အသွားသင့်ဆုံးနေရာများစာရင်းတွင် သုံးနှစ်ဆက်တိုက် ထိပ်ဆုံးမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

ခါကာဘိုရာဒီဒေသသည် လူသူအရောက်အပေါက်နည်းပြီး၊ ကြမ်းတမ်းမတ်စောက်သည့် ခရီးကြမ်း စိန်ခေါ်မှုများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးသမားများကို ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ သစ်တောများ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၊ မပျက်စီးသေးသောဂေဟစနစ်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် သဘာဝတောတောင်ရေမြေများက - ကြွားချင်လွန်းလို့ လာခဲ့ပါဟု ဖိတ်ခေါ်နေသယောင်- ရှိနေပါကြောင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

စာမျက်နှာ (၃၄) မှအဆက်

လက်တင်အမေရိက၊ ကာရေဘီယံဒေသ၊ အနောက်အိန္ဒိယကျွန်းစု၊ အာဖရိကနှင့် အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသများမှ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် ထိုင်းနိုင်ငံမှ စိုက်ခင်းကျွန်းသစ်လုံးကို အရည်အသွေးအလျောက် ဈေးနှုန်းအမြင့်ဆုံးပေးဝယ်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ စိုက်ခင်းများမှ ထွက်ရှိသည့် ကျွန်းသစ်လုံးအရည်အသွေးသည် အောက်ထစ်ဆုံး “ထိုင်းကျွန်း”ထက်သာမှ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ ဈေးကွက်တွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်တော်တို့ဘက်တွင် အားသာချက်အနေဖြင့် ကျွန်းပင် ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းနိုင်သည့် သဘာဝရေခဲ၊ မြေခဲ ဘူမိနက်သန်ရှိပြီးဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်းစိုက်ခင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပိုင်းတွင်မူ လိုအပ်ချက်ရှိမည် ထင်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ “စိန်နားကပ်ကြီး” ပန်ဆင်ခွင့်မရနိုင်တော့သည့်အချိန်တွင် စိတ်ပျက်အားမငယ်ပဲ ရှိရင်း ကျောက်နားကပ်လေးကို ပြုပြင်ပြောင်လက် အရောင်အလျှံထွက်စေပြီး ဟန်မပျက်ပန်ဆင်သွားကြရမည်သာဖြစ်ပေသည်။

တရုတ်နိုင်ငံ စစ်ဆောင်ပနား အပူပိုင်းရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်(XTBG) မှ သုတေသီအဖွဲ့ ခါကာဘိုရာဇီအမျိုးသားဥယျာဉ်အတွင်း ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲလေ့လာရေးခရီးစဉ်

သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေးဌာနနှင့် ပြင်ပ အဖွဲ့အစည်းများမှ ပညာရှင်များသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် အပင်မျိုးစိတ်များ လေ့လာ စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ (၁၈-၁၁-၂၀၁၄)ရက်နေ့တွင် တရုတ်နိုင်ငံ စစ်ဆောင်ပနား အပူပိုင်း ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ် (XTBG) မှ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ သုတေသီများဖြစ်သော Prof. Ruichang Quan နှင့် အဖွဲ့ဝင် (၈)ဦးတို့သည် သစ်တောသုတေသနဌာန၊ ရေဆင်းမှ(၂)ဦးနှင့်အတူ Air Bagan လေကြောင်းဖြင့် မြစ်ကြီးနားမှ ပူတာအိုသို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။

ထိုအဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်မှ ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဦးပေါ်မြင့်(တောအုပ်)၊ ဦးကျော်ကျော်ဟန်(တောခေါင်း)နှင့် ဒေါ်စွဲစိန်ဝါ(နေ့စား)တို့ ပါဝင်ပြီး (၂၁-၁၁-၂၀၁၄) ရက်နေ့၊ နံနက်(၉)နာရီတွင် ပူတာအိုမြို့မှ ကားဖြင့်ထွက်ခွာခဲ့ရာ ပန်နန်းဒင်မြို့၏ ဆက်စပ်ဧရိယာများဖြစ်သော အလန်ဂါးကျေးရွာသို့ (၄း၁၅)နာရီတွင် ရောက်ရှိပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရပ်ဘော့ကျေးရွာ၊ လန်ဆာထုကျေးရွာ၊ ကော်လဲထုကျေးရွာများ အနီးတစ်ဝိုက်တွင် အပင်မျိုးစိတ်များ လေ့လာ နမူနာယူစုဆောင်းခြင်း၊ ကင်မရာထောင်ချောက်များတပ်ဆင်၍ Mammal မျိုးစိတ်များကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ငှက်မျိုးစိတ်များ လေ့လာမှတ်တမ်းတင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့မှ Prof.Chen သည် နောင်မွန်မြို့နယ်ဧရိယာ ကဆန်ချောင်းတစ်လျှောက် ငါးမျိုးစိတ်(၂၅)မျိုး မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပြီး Prof. Quan သည် ပန်နန်းဒင်မြို့နယ် ဧရိယာအတွင်း ကင်မရာထောင်ချောက် တပ်ဆင်လေ့လာရာတွင် လေ့လာချိန်နည်းပါးသည့်အတွက် မည်သည့်ဓာတ်ပုံမှမရရှိ ခဲ့ပါ။ အခြားအဖွဲ့ဝင်များသည် အပင်မျိုးစိတ်များကို လေ့လာခဲ့ရာ အပင်မျိုးစိတ် (၅၆၂)မျိုးကို သုတေသနပြု လေ့လာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နောင်မွန်မြို့နယ်တစ်ဝိုက်နှင့် ပူတာအိုမြို့နယ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း အပင်မျိုးစိတ်များ နမူနာစုဆောင်းခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲလေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

Prof. Ruichang Quan မှ ခါကာဘိုရာဇီ အမျိုးသားဥယျာဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဘက်ဆုံးအပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး ဟိမဝန္တာအရှေ့ဖျားပိုင်းဆက် စပ်ဧရိယာဖြစ်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကရေဝေရေလဲစတင်ရာဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဥယျာဉ်နယ်နိမိတ်နှင့် ထိစပ်လျက်ရှိသော ဧရိယာများကိုလည်း Buffer Zone သတ်မှတ်၍ ဝန်ထမ်းအင်အားနှင့် အထောက်အကူပစ္စည်း ကိရိယာပြည့်စုံစွာဖြင့် အထူးအလေးထား အကောင်အထည်ဖော်၍ အရှိန်အဟုန် ပြင်းစွာ ထိန်းသိမ်းသင့်ကြောင်း အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

တိုတိုထွာထွာမှတ်စရာ - ၈

တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ဦး

Smog - မီးခိုးမြူ

Smog ဆိုသည်မှာ Smoke နှင့် Fog စကားလုံးနှစ်ခုကို တစ်ပိုင်းစီပေါင်းစပ်၍ တီထွင်ထားသော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ မြန်မာလို Smoke သည် 'မီးခိုး' ဖြစ်ပြီး Fog သည် 'မြူ' ဖြစ်သောကြောင့် Smog ကို 'မီးခိုးမြူ' ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

ဤဝေါဟာရကို ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် Dr.Des Voeux က ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကွန်ဂရက်၌ တင်သွင်းခဲ့သော သူ၏စာတမ်းတွင် စတင်ဖန်တီးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၉၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် Los Angeles Times မှဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တွင်လည်း အဆိုပါဝေါဟာရကို သုံးစွဲထားကြောင်း သိရပါသည်။

မီးခိုးမြူသည် မီးခိုးမြူများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော မြူများ - Smoky Fog ဖြစ်သည်။ မီးခိုးမြူများကို ၁၉၅၀ ဝန်းကျင်ကာလများက ကျောက်မီးသွေးသုံး လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများရှိသော လန်ဒန်မြို့ကြီးကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများတွင် စတင်တွေ့ရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် မတွေ့ရှိရပါ။ အမြင်အာရုံကို မှုန်မှိုင်းစေသည့် မြူများတွင် မီးခိုးများ ထပ်မံပါဝင်နေသဖြင့် ပို၍မှိုန်မှိုင်းစေခြင်းကြောင့် Smog များကို Pea-soup Fog ဟု နာမည်ပြောင် (nickname) ခေါ်ကြသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် မီးခိုးမြူများ များပြားနေချိန်တွင် ယာဉ်အသွားအလာ မပြုရန် တားမြစ်ခဲ့သည်မှာ ၂၀၀၈ခုနှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ မီးခိုးမြူများတွင်ပါဝင်သည့် ကျပ် မီးခိုးအမှုန်အမွှားများ (Soot Particulates)၊ ဆာလဖာဒိုင်အောက်ဆိုဒ် (SO_2) နှင့် အခြားပစ္စည်းများ ပါဝင်သည်။

ယခုခေတ်တွင် တွေ့ရှိရသော မီးခိုးမြူအများစုသည် စက်တပ်ယာဉ်အမျိုးမျိုး၏ အင်ဂျင်များနှင့် အခြားအင်ဂျင်များမှ ထုတ်လွှတ်သည့် မီးခိုးများ(အထူးသဖြင့် အိတ်ဇောပိုက်များမှ) နှင့် စက်ရုံများမှ ထုတ်လွှတ်သော မီးခိုးများသည် လေထုထဲတွင် နေရောင်ခြည်ဖြင့် ဓာတ်ပြုခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းတို့ကို Photo-Chemical Smog - အလင်းဓာတုအကျိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် မီးခိုးမြူများအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ အလင်းဓာတု အကျိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော မီးခိုးမြူများသည် မော်တော်ယာဉ်များ စက်ရုံများ ပေါများပြီး ပူနွေးခြောက်သွေ့ကာ နေသာသည့် (Sunny) မြို့ကြီးများတွင် ပို၍ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ လော့စ်အိန်ဂျယ်လစ်၊ ဘေကျင်း၊ ဒေးလီ၊ မက္ကဆီကိုမြို့ စသည့်မြို့ကြီးများတွင် ဤ မီးခိုးမြူများကို တွေ့ရှိရလေ့ရှိသည်။ ဒေးလီမြို့ကြီးတွင်မူ အထက်ဖော်ပြပါ ထုတ်လွှတ်မှုများသာမက လယ်ယာများ မီးရှို့ခြင်းမှ ထွက်ရှိလာသော မီးခိုးများပါ ထပ်ပေါင်းပါဝင်သည်။ (အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် နှစ်စဉ်လယ်ယာဘေးထွက်ပစ္စည်း

မက်ထရစ်တန်သန်းပေါင်း ၅၀၀ ခန့်ကို မီးရှို့နေသည်။) ၂၀၁၃ ခုနှစ်က တရုတ်ပြည် ဟာဘင်း (Harbin) မြို့ကြီးတွင် ကျောက်မီးသွေးလောင်စာများကြောင့် မီးခိုးမြူများ အဆမတန် များပြားလာသဖြင့် လမ်းများ၊ ကျောင်းများ၊ လေဆိပ်များကို ပိတ်ခဲ့ရသည်။

မီးခိုးမြူများသည် လေထုညစ်ညမ်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်နှင့်အမျှ လူသားများ၏ ကျန်းမာရေးကိုလည်း ထိခိုက်စေသည်။ အထူးသဖြင့် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား နှလုံး၊ အဆုတ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော လည်ချောင်းနာ၊ ပန်းနာရင်ကျပ် စသည့်ရောဂါများ ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်။ ထို့ပြင် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကို ထိခိုက်စေနိုင်သဖြင့် အသက်ရှူကျပ်ခြင်း၊ အဆုတ်၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကျဆင်းစေခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်းများသာမက မျက်စိနှင့် နှာခေါင်းများကိုလည်း ယားယံစေနိုင်သည်။

မှတ်ချက် -

စာရေးသူရေးသားခဲ့သော တိုတိုထွာထွာမှတ်စရာ-၇ ဆောင်းပါးတွင် fog ကို ဆီးနှင်းဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ပိုမိုသိရှိရန်အတွက် ဒေါက်တာမောင်မောင်ခန့် ဦးစံသာအောင်တို့၏ အခြေပြုပုဒ်အတွဲ-၂၈အုပ်စု ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာဦးစီးဌာနအဖွဲ့က ပြုစုသည့် အင်္ဂလိပ်- မြန်မာအဘိဓာန်တွင် haze ကို မြူ ဟုလည်းကောင်း fog ကို မြူ၊ မြူထုဟုလည်းကောင်း ဖော်ပြထားသဖြင့် ယခုဆောင်းပါးတွင် smog ကို အများခေါ်ဝေါ်နေကြပြီဖြစ်သည့် မီးခိုးမြူဟု ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာကဏ္ဍ

ကမ္ဘာ့ကုဆေး

အမေ့ရဲ့အပြား
တအားတက်နေလို့
ရေခဲရှာဖို့သွားခဲ့တယ်၊
ပင်လယ်ရေပြင်မြင့်တက်လာနေဆဲ
ရေခဲတောင်တွေ
အရည်တွေပျော်နေတယ်
အမေရယ်။

ပူလောင်ခြင်းရဲ့ဒဏ်
အံတင်းခံစားနေရတဲ့အမေ
အမေ့အပေါ်မှာနေ
အမေ့ရေကိုသောက်
အမေမေ့တဲ့
အမေရဲ့သား
လွှငနွားတွေက
သဘာဝဝန်းကျင်
စည်းလျှင်ကမ်းမဲ့
ဗျက်ဆီးခဲ့ကြတယ်အမေရယ်။

အမေ့ရဲ့ကံကြမ္မာ
အနာဂတ်ဟာ
တယ်အခါအားဖြင့်
လှပနိုင်မလဲအမေ . . .။

အမေ့ရင်ထဲ
အဆိပ်လဲသင့်
ပွင့်အံ့ထွက်လာတဲ့
အမေ့ရဲ့ဒေါသမီးတွေက
အမြုပ်တွေတစ်စုံနဲ့
လောကရဲ့သဘာဝကို
ဝါးဖြူလို့ကံကြမ္မာပြန်ပြီ။
အမေ့မို့ကံထဲကလည်း
ဘူမိဆဲလ်တွေပြတ်
လှုပ်တော်မူတဲ့အမေ့ရဲ့တစ်ကိုယ်လုံး
တဝှန်းဝှန်းနဲ့အော်ကာပြီ။

မြင့်မိုရ်လို့ လှိုင်းလုံးကြီးတွေက
သက်ရှိလောကအလှ၊ သဘာဝတွေကို
မရုဏသို့ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ကြပြန်ပြီ။

အမေ့ရဲ့တစ်ကိုယ်လုံး
ကာမ္ဘာလုံးကြီးတွေနဲ့ လွှမ်းမိုးကာ
အိုဇုန်းလွှာဖုန်ပေါက်ပြဲလို့
အမေ(ကမ္ဘာ)လဲဦး၊
သား(သစ်တောသစ်ပင်)လည်းဦး၊
အပေ(မိုး)ကိုတမ်းတ၊ အပေ(မိုး)ကပေါ်မလာ
ဆယ်နှစ်လရာသီ၊
ပောက်ပြန်နေပြီအမေရယ်။

ဧပြီ ..အမေ့ရဲ့အပြား
တယ်သမားတော်မှ
ကုသမရ
သားလှရတနာ
သစ်တောသာလျှင်
မြေရှင်သန်အောင်
စွမ်းဆောင်ကုမ
အေးမြသာယာ
အမေ(ကမ္ဘာ)ဟာကျန်းမာ
သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာစေမည်မလွဲတည်း ...။

မြန်မာ့ဆင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းအတွက် ခြေလှမ်းသစ်တစ်ရပ် စတင်ခြင်း

မောင်တိုးချဲ့

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ စုံလင် များပြားလှသော အပင်နှင့် သတ္တဝါ၏မျိုးစိတ်များကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ကျွန်းသစ်တောကြီးများနှင့်အတူ မြန်မာ့ဆင်များသည် နိုင်ငံ၏သမိုင်းယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးတွင် အရေးကြီးသောကဏ္ဍအဖြစ် ပါဝင်နေပါသည်။ သမိုင်းဆိုင်ရာအထောက်အထားများအရ ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်ကပင် ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကို တွေ့ရှိရပြီး ၁၈၇၉ ခုနှစ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်းနှင့် ၁၈၈၃ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေအရ ဆင်ကို လုံးဝကာကွယ်ထားသောတိရစ္ဆာန်အဖြစ် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လျက်ရှိပါသည်။

ရှေးယခင်ကတည်းက ဆင်များကို စစ်ပွဲများအတွက် သာမက သစ်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါ အသုံးပြုခဲ့ကြသလို ယခုထက်တိုင်လည်း ပတ်ဝန်းကျင်မထိခိုက်စေသော နည်းစနစ်တစ်ခုအဖြစ် သစ်ထုတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အဓိက အသုံးပြုနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံပြီးလျှင် တောဆင်ရိုင်းနှင့် အိမ်မွေးဆင်ဦးရေ ဒုတိယအများဆုံးကျန်ရှိသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၄ - ၂၀၁၅(ဒီဇင်ဘာလ)အထိ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များရှိ မှတ်ပုံတင်ထားသော ဆင်အထီး (၁၉၆၁)ကောင်၊ အမ(၂၆၈၈)ကောင်၊ စုစုပေါင်း(၄၆၄၉)ကောင်ရှိကြောင်းသိရပါသည်။ တောဆင်ရိုင်းများ ထိန်းသိမ်းရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှစတင်၍ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများအား တည်ထောင်လာခဲ့ရာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ(၆)ခုရှိပြီး ဧရိယာအနေဖြင့် (၉၂၀၅. ၅၁)စတုရန်းမိုင် ရှိပါသည်။

ယခုအခါ လူဦးရေတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ဆင်ကျက်စားနယ်မြေများ ကျဉ်းမြောင်းလာခြင်း၊ အခြားမြေအသုံးချမှု များပြားလာခြင်းနှင့် တရားမဝင်အမဲလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများ အပါအဝင်အခြားအကြောင်းရင်းများကြောင့် သဘာဝတောများတွင် တောဆင်ရိုင်းကောင်ရေ လျော့နည်းကျဆင်းလာပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် တောဆင်ရိုင်းများ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုစုစုပေါင်း (၇၂)မှု ကို ဖမ်းဆီးအရေးယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းပြစ်မှု(၇၂) မှုအနက် (၂၆)မှုသည် အစွယ်ရလို့မူ၊ သားရေနှင့် အသားရလို့မူတို့ကြောင့် တောဆင်ရိုင်းများအား သတ်ဖြတ်ခဲ့သော အမှုများဖြစ်ပါသည်။ အာဖရိကနိုင်ငံများတွင်လည်း အလားတူ တောဆင်ရိုင်း သတ်ဖြတ်ခံရမှုများ မြင့်တက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အိမ်နီးချင်း တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဝယ်လိုအား မြင့်မားမှုကြောင့် ဆင်စွယ်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော လက်မှုပစ္စည်း၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုတို့ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အဖွဲ့တန်ဆင်များ အရေအတွက် လျော့နည်းလာမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဆက်စပ်ဌာန/ အဖွဲ့အစည်းများ၊ INGOs/ NGOs များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များဖြစ်သည့် Asian Elephant Research Centre ၊ IUCN ၊ Asian Elephant Specialist Group and Scientific Exploration Society တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဆင်စာရင်းကောက်လုပ်ငန်းကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်က ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် CITES ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ CITES လက်အောက်ရှိ တောဆင်ရိုင်းများ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခံရမှု တားဆီးထိန်း

အသုံးချမှု များပြားလာခြင်းနှင့် တရားမဝင်အမဲလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများ အပါအဝင်အခြားအကြောင်းရင်းများကြောင့် သဘာဝတောများတွင် တောဆင်ရိုင်းကောင်ရေ လျော့နည်းကျဆင်းလာပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် တောဆင်ရိုင်းများ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုစုစုပေါင်း (၇၂)မှု ကို ဖမ်းဆီးအရေးယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းပြစ်မှု(၇၂) မှုအနက် (၂၆)မှုသည် အစွယ်ရလို့မူ၊ သားရေနှင့် အသားရလို့မူတို့ကြောင့် တောဆင်ရိုင်းများအား သတ်ဖြတ်ခဲ့သော အမှုများဖြစ်ပါသည်။ အာဖရိကနိုင်ငံများတွင်လည်း အလားတူ တောဆင်ရိုင်း သတ်ဖြတ်ခံရမှုများ မြင့်တက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အိမ်နီးချင်း တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဝယ်လိုအား မြင့်မားမှုကြောင့် ဆင်စွယ်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော လက်မှုပစ္စည်း၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုတို့ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အဖွဲ့တန်ဆင်များ အရေအတွက် လျော့နည်းလာမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ဆက်စပ်ဌာန/ အဖွဲ့အစည်းများ၊ INGOs/ NGOs များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များဖြစ်သည့် Asian Elephant Research Centre ၊ IUCN ၊ Asian Elephant Specialist Group and Scientific Exploration Society တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဆင်စာရင်းကောက်လုပ်ငန်းကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်က ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် CITES ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ CITES လက်အောက်ရှိ တောဆင်ရိုင်းများ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခံရမှု တားဆီးထိန်း

ချုပ်ရေး (Monitoring on Illegal Killing of Wild Elephant - MIKE) အစီအစဉ်တွင်လည်း ပူးပေါင်း ပါဝင်ကာ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ၂၀၀၁-၂၀၀၃ခုနှစ်တွင် Smithsonian Institutions (SI)နှင့် ပူးပေါင်း၍ တောဆင်ရိုင်း ကွင်းဆင်းစာရင်း ကောက်ယူမှုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ခန့်မှန်းကောင်ရေ(၅၀၀၀)ခန့် ကျန်ရှိနိုင်ကြောင်း တွက်ချက်ခဲ့ကြပါသည်။

မြန်မာ့တောဆင်ရိုင်း ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုထိရောက်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရေးအတွက် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများတွင် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ၊ ရေရှည် ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေအခြေအနေများ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးနိုင်ရန်၊ လူနှင့် ဆင်ပဋိပက္ခများ လျော့နည်းစေရေး နည်းလမ်းများ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် မြန်မာ့ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း စီမံချက်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲနိုင်ရေးသည် အင်မတန်အရေးကြီးပါသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဆင်ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ၊ အကြံ

ပြုချက်များရယူကာ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ကာကွယ်ရေးစီမံချက် ရေးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် မြန်မာ့ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစီမံချက် ရေးဆွဲခြင်းဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို WCS နှင့်ပူးပေါင်း၍ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ(၂၁)ရက်မှ(၂၄)ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၌ စီမံချက်တွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲသော အချက်များအား အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး ဝန်ထမ်းများ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊ ဒေသခံပြည်သူများအား ပညာပေးစည်းရုံးရေး၊ တောဆင်ရိုင်းများ ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းရယူရေး၊ အိမ်မွေးဆင်များအား ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး၊ လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခလျော့နည်းစေမည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ရေး၊ နိုင်ငံတွင်းနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ဒေသများတွင် ထိရောက်သော ကင်းလှည့်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရေး စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆင်များ ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့ ပူးပေါင်း၍ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆင်များအား ဆင်မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ဆင်တစ်ကောင်ချင်း အလိုက် တိကျထင်ရှားသော အချက်အလက်များ ရယူခြင်း၊ အလုပ်လုပ်နိုင်သော ဆင်နှင့် အလုပ်မလုပ်နိုင်သော ဆင်(ဆင်ပေါက်/ဆင်အို)များအား ကွဲပြားစွာ မှတ်တမ်းတင်ရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိရောက်သော စီမံအုပ်ချုပ်ရေး လုံလောက်စွာထားရှိခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆင်များ သေဆုံးမှု မှတ်တမ်းထားရှိရေး၊ ပုံမှန်စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခများ (Human - Elephant Conflicts-HEC) များ လျော့ချနိုင်ရေးအတွက် အိမ်မွေးဆင် စီမံအုပ်ချုပ်သူများအား စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ ဒေသခံများအား ပညာပေးစည်းရုံးခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းအခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်း၊ လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခများနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် တောဆင်ရိုင်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော ရန်ပုံငွေတစ်ရပ် ထူထောင်နိုင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အိမ်မွေးဆင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့အား သဘာဝတောအတွင်းသို့ စမ်းသပ်စေလွှတ်ခြင်း၊ ပုံမှန်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို အလေးထားသကဲ့သို့ အိမ်မွေးဆင်များအား တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုခြင်းကိုလည်း ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဆင်အကောင်လိုက်၊ ဆင်စွယ်နှင့် ဆင်၏အစိတ်အပိုင်းများအား တရားမဝင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို လျော့ချရေးအတွက် ဈေးကွက်ကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ပြီး ဒေသတွင်း နိုင်ငံ

များအကြား အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းအရေးယူဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိဆင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း စနစ်ကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ရန်နှင့် ထိရောက်မှုရှိ မရှိစောင့်ကြည့်လေ့လာရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အိမ်မွေးဆင်များအား ပုံမှန်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ သိပ္ပံနည်းကျ ဆင်ကောင်ရေထိန်းချုပ်ခြင်း၊ အိမ်မွေးဆင်များကို စောင့်ကြည့် လေ့လာစစ်ဆေးရန် Taskforce အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ သေဆုံးဆင်၏ အစိတ်အပိုင်းများကို တည်ဆဲဥပဒေနှင့် CITES ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ဆင်များသည် ရှေးယခင်ကတည်းကပင် နိုင်ငံ၏ အဖိုးတန်အမွေအနှစ်တစ်ခုအဖြစ် သမိုင်းအစဉ်အဆက် ထင်ရှားခဲ့ပါသည်။ ဆင်စွယ်နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများမှာ တန်ဖိုးကြီးမားသဖြင့် ဆင်မုဆိုးများ၏ ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်မှုအန္တရာယ်ကို ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ထို့အပြင် ရန်ကုန်ကဲ့သို့ မြို့ကြီးများတွင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတိုးတက်လာမှုကြောင့် ဆင်စွယ်နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ ကုန်သွယ်မှုမှာလည်း မြင့်တက်လာရပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံနယ်စပ် တို့တွင် ဆင်စွယ်များ တရားမဝင်ဖောက်ကားမှုများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် တောဆင်များက ၎င်းတို့၏ စားကျက်ကိုကျော်လွန်၍ လူများစိုက်ပျိုးထားသည့် စိုက်ခင်းများ၊ စပါးခင်းများသို့ ဝင်ရောက်သည့်အခါမျိုးတွင် လူနှင့်ဆင်တို့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရသည့် အခြေအနေများလည်း ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ဒေသခံများကို ပညာပေးစည်းရုံးခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များကို စည်းရုံးခြင်းများဖြင့် လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခများ လျော့နည်းစေရေးအတွက် တောဆင်ရိုင်းနှင့် ဒေသခံများကြားတွင် ကြားခံနယ်မြေဖန်သတ်မှတ်၍ စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဒေသခံများအား တောဆင်ရိုင်း ဘေးအန္တရာယ်လွတ်ကင်းနိုင်မည့် ဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ပေးခြင်း၊ သစ်ပင်/ ဝါးပင်ပေါ်တွင် အိမ်ဆောက်ခြင်း၊ ခြံစည်းရိုးများတွင် လျှပ်စစ်လွှတ်ခြင်း၊ ငရုတ်သီးနှင့် တာယာများအားမီးရှို့ခြင်း၊ နှမ်းနှင့်ခရမ်းချဉ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဗဟိုအဆင့်နှင့်ဒေသအဆင့် HEC ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အန္တရာယ် သတိပေးလုပ်ငန်းများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တောဆင်ရိုင်းများ သဘာဝအတိုင်း ကျက်စားနေထိုင်ခဲ့သည့်နေရာများတွင် ပြန်လည်ကျက်စားနေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် ဆင်များကြိုက်နှစ်သက်သည့် အပင်များပြန်လည်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ ဆားချပေးခြင်းများ ပြုလုပ်

ပေးပါက ဆင်များ၏ စားကျက်တည်ငြိမ်မှုကို အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တောဆင်ရိုင်းကျန်ရှိမှုနှင့် ပျံ့နှံ့ကျက်စားမှု အခြေအနေများကို စနစ်တကျ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်မှုအားနည်းခဲ့ခြင်းကြောင့် ရေရှည်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နည်းဗျူဟာများ၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံချက်များ၊ ထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရလျက် ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ WCS နှင့် အခြား NGOs များမှ ဝန်ထမ်းများ ပူးပေါင်းကာ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သွားမည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကွင်းဆင်း ရလဒ်များကိုအခြေခံ၍ မြန်မာ့ဆင်မျိုးစိတ်များအတွက် ရေရှည်ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးတို့အတွက် မြန်မာ့ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစီမံချက် (မူကြမ်း) ကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလနောက်ဆုံးအပတ်တွင် အပြီးသတ်ရေးသားပြုစုနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့ (Working Group) (၄) ဖွဲ့ခွဲ၍ ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဖိုးတန်သက်ရှိရတနာဖြစ်သော ဆင်များအား ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းများတွင် အစိုးရဌာနတစ်ခုတည်း၊ NGO တစ်ခုတည်း ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရုံဖြင့် အောင်မြင်မှုရရှိရန် ခက်ခဲပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းတွင် ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲများ၊ ရေရှည်လုပ်ငန်းများ အတွက် ရန်ပုံငွေအခြေအနေများ၊ လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခလျော့နည်းစေမည့် နည်းလမ်းများဖော်ထုတ်ရေးတို့အတွက် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းဆွေးနွေးပြီး အကြံပြုချက်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲမည့် မြန်မာ့ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသည် မြန်မာ့တောဆင်ရိုင်း ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းအတွက် ခြေလှမ်းသစ်တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ကာတွန်းကဏ္ဍ

RECYCLE

ပြန်ထွန်းသုံးတယ်... သင်္ကေတ။

အမှိုက်ဖြစ်သော
ပစ္စည်းကနေ...
ပြန်အသုံးဝင်အောင်
ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ထားတာ...လို့
ပြတာ...။

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့

ငါဘာလုပ်ပေးနိုင်မလဲ ?

ကောင်းစား
မယ်...

အမှိုက်တွေကို
အမျိုးအစားခွဲပြီး
စုပါ။

အောင်ကျယ်

အမှိုက်ကို လုံးချေပြီးမှ အမှိုက်ပုံးထဲ
ထည့်ပါ။ နေရာ သိပ်မယူတော့ဘူး။

ပလပ်စတစ်အိတ်၊ ခွက်၊
ရေပုံးတွေဟာ

သုံးဖို့ လွယ်တယ်။
ပစ်ဖို့ လွယ်တယ်။
ရှင်းဖို့ မလွယ်ဘူး။

ခရီးသွားရင်
အမှိုက်ထည့်ဖို့အိတ်
ယူသွားပါ။

အောင်ကျယ်

APK

ကျွဲ၊ နွားစားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှ နည်းပညာသည် မြေဆီလွှာအတွင်း ကာဗွန်စုပ်ယူမှုနှင့် သိုလှောင်မှုကို အထောက်အကူပြုစေနိုင်ပြီလား

အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ အရီဇိုနားတက္ကသိုလ် Soil-Carbon လေ့လာမှုအဖွဲ့သည် ခြံငယ်များစွာပါဝင်သည့် စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်-(AMP)အား စမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိကြောင်း ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၄)ရက်နေ့ အင်တာနက်သတင်းအရ သိရှိရပါသည်။ အဆိုပါစနစ်တွင် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ လွှတ်ကျောင်းရန်အတွက် သေးငယ်သည့် စားကျက်(ခြံငယ်)များစွာပါဝင်ပြီး အပင်များ ပြန်လည်ရှင်သန်လာရန်အတွက် အနားပေးချိန် ကြာမြင့်စွာထားရှိသည့်ပုံစံများပါဝင်ပြီး တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ ဆောင်းခိုရွှေ့ပြောင်းမှုအား အသွင်သဏ္ဌာန်ယူကာ စီစဉ်ထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။

မြေဆီလွှာအတွင်း ကာဗွန်သိုလှောင်မှု၊ ရေစုပ်ယူထားနိုင်မှု၊ မိုး၊ ဘက်တီးရီးယား၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ အင်းဆက်များအရေအတွက်၊ မွေးမြူထိန်းကျောင်းသူနှင့် တိရစ္ဆာန်များ၏အကျိုးစီးပွား စသည့်အချက်အလက်များအား အသုံးပြု၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသည့် စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်နှင့် မူလစားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်တို့အား နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသည့် စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်သည် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးခြံဂေဟစနစ်အား ပိုမိုအထောက်အကူပြုစေနိုင်မည်လားဟု စမ်းသပ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အဆိုပါအဖွဲ့မှ သုတေသီတစ်ဦးမှလည်း “အမေရိကန်နှင့် ကနေဒါတောင်ပိုင်းရှိ မတူညီသည့် ဂေဟစနစ်များအတွင်းရှိသော စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး ခြံ(၃၆)ခုအား လေ့လာသွားနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြောင်း” ပြောကြားသွားခဲ့ပါသည်။

သုတေသီများမှ စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်များ၏ များစွာသောအကျိုးနှင့်အပြစ်များအား ဆွေးနွေးနေကြသော်လည်း သုတေသီ Byck ကမူ ကောင်းမွန်သော လွတ်

ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ

**ဘာသာပြန်ဆိုသူ - မောင်မြင့် (တိုးချဲ့)
မျိုးမင်းသိန်း (တိုးချဲ့)**

ကျောင်းမှုစနစ်သည် မြေဆီလွှာအတွင်း ကောင်းမွန်သည့် ကာဗွန်စုပ်ယူမှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေမည်ဟု တွေးထင်ထားခဲ့ပါသည်။ ကောင်းမွန်သော စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှုစနစ်ကို မည်ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ရမည်ကို မြေဆီလွှာ၊ မွေးမြူရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ဆွေးနွေးလျက်ရှိနေကြောင်း သိရှိရပါသည်။

သုတေသီ Richard Teague ဦးဆောင်သည့်အဖွဲ့မှ (၁၀)နှစ်ကြာပြုလုပ်ခဲ့သည့်(AMP)စနစ်သည် ယခင်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးပုံစံများထက်(၁)ဟက်တာလျှင် ကာဗွန်တန်(၃၀)အထိ ပိုမိုသိုလှောင်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ယခုလက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် ကာဗွန်စုပ်ယူမှုနှင့် သိုလှောင်မှုနည်းလမ်းများသည် စက်မှုနည်းလမ်းဆန်၍ အကုန်အကျများပြားလှပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသည့် စားကျက်လွှတ်ကျောင်းမှု(AMP)သည် သဘာဝနည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း AMP စနစ်ကိုအသုံးပြုသည့် စိုက်ပျိုးရေးသမားများအနေဖြင့် အခြားသောမွေးမြူရေးစနစ်အသုံးပြုသူများထက် စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များ ပိုမိုရှာဖွေနိုင်မည်ဟု ဖော်ပြထားကြောင်း အင်တာနက်သတင်းများအရ သိရှိရပါသည်။

အနီးအနားရှိ အပင်များက အင်းဆက်များ၏ အစာရွေးချယ်မှုများကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနေခြင်း

အင်းဆက်များသည် ထင်ထားသည်ထက် ပို၍ အစာရွေးပြီး အပင်မျိုးစိတ်၊ အပင်၏ အရည်အသွေးပေါ် မူတည်၍ စားသုံးလေ့ရှိကြောင်းသိရပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့စားသုံးမည့် အပင်အနီးဝန်းကျင်၌ ပေါက်ရောက်နေသော အခြားအပင် အမျိုးအစားသည်လည်း အရေးကြီးသောအချက်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၄) ရက်နေ့ အင်တာနက် သတင်းအရ သိရပါသည်။

ဂေဟဗေဒပညာရှင်များသည် အင်းဆက်များအပင်ရွေးချယ် စားသုံးမှုကိုဖြစ်စေသည့်အရာကို သိရှိရန်အတွက် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။ ရလဒ်အရ အဖြေသည် သီးနှံထိန်းချုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ragwort ကဲ့သို့ ရောဂါဖြစ်စေသည့် မျိုးစိတ်များကို တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းရာတွင် အင်းဆက်များကို သုံးမည့်ကြိုးပမ်းမှုများအပေါ် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါသည်။ Ragwort (*Jacobaea vulgaris*) သည် နယ်သာလန်မြို့ရင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သော လယ်ကွင်းဟောင်းကဲ့သို့နေရာများတွင် ၎င်းအပင်များ ပေါများပါက ဖျက်ပီးတစ်ခုကဲ့သို့ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းအပင်သည် မြင်းများကို အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေပြီး လယ်သမားများက ကောက်ရိုးအဖြစ်သုံး၍ မရနိုင်ပါ။

အင်းဆက်များအတွက် အပင်တစ်ပင်ပေါက်ရောက်နေသည့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်သည် ထိုအပင်၏အရသာထက် ပိုအရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ-အကယ်၍ ragwort အပင်များသည် အပင်ရှည်ရှည်အစုအဝေးထဲတွင် ပေါက်နေပါက ၎င်းကို အင်းဆက်များက သတိပင် ပြုမိမှာမဟုတ်ပါ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ထို ragwort အပင်များကို အင်းဆက်သုံး၍

ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် ထိရောက်မှုရှိမည်မဟုတ်ပေ။ သုတေသီ Olga Kostenko သည် အပင် ၁၇၅၀ ထက်မနည်းစမ်းသပ်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ ၎င်း၏ တွေ့ရှိချက်အရ အပင်၏ အရည်အသွေးသည် အရေးအကြီးဆုံးအချက်မဟုတ်ကြောင်း၊ အင်းဆက်၌ရရှိသော အပင်အရသာအား ၎င်းအပင်ပေါက်ရောက်သည့်အနီးပတ်ဝန်းကျင်က အမှန်တကယ်ပင် လွှမ်းမိုးမှုရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိအနီးအနားမှ အပင်များသာမကဘဲ အတိတ်ကာလက တစ်နေရာတည်း၌ ရှင်သန်နေထိုင်ခဲ့သော အပင်နှင့် အင်းဆက်များသည်ပင်လျှင် နောက်ပိုင်းအပင်မျိုးဆက်များ၏ ဓာတုဖွဲ့စည်းမှုအပေါ်တွင် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်စေနိုင်ပေသည်။ ထိုအပြောင်းအလဲများက တစ်ဖန် အပင်တစ်ပင်ကိုစားသော အင်းဆက်များ၏ အရေအတွက်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ် သက်ရောက်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ragwort အပင်အတွက်တော့ အနီးအနားရှိအပင်များ အကောင်းအဆိုးဖြစ်ခြင်းသည် ၎င်း၏ ရှင်သန်မှု၊ သေဆုံးမှုတို့အတွက် ပြဿနာတစ်ခုပင်ဖြစ်ပေသည်။

မြစ်များသည် ပဋိဇီဝဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိသော အဓိကအရင်းအမြစ်များဖြစ်နေခြင်း

Warwick တက္ကသိုလ်၏ လေ့လာမှုအသစ် တစ်ခုတွင် Thames မြစ်ကို လေ့လာခဲ့ပြီး၊ စွန့်ပစ်ရေသန့်စင်သည့် လုပ်ငန်းများအနီးတွင် ခံနိုင်ရည်ရှိသော ဘက်တီးရီးယား အရေအတွက်ပိုများကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့လားသောအရေအတွက်၏ အနည်းဆုံးတစ်ဝက်သည် အဆိုပါစွန့်ပစ်ရေသန့်စင်သည့် စက်ရုံများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၃) ရက်နေ့ အင်တာနက်သတင်းအရ သိရှိရပါသည်။

မြစ်များ၊ ချောင်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပဋိဇီဝခံနိုင်သော အဓိကအရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အနုဇီဝဆန့်ကျင် ခံနိုင်ရည်သည် လူသားတို့ကျန်းမာရေးအတွက်

အကြီးမားဆုံး ခြိမ်းခြောက်မှုများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သုတေသီတို့က ငြင်းခုံလာခဲ့သည်မှာ ရာစုနှစ်တစ်ခုကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

လူများကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးတွင်သုံးသည့်မြေဩဇာများနှင့် တိရစ္ဆာန်အညစ်အကြေးမြေဩဇာများက မိုးရေနှင့်အတူ မြစ်များထဲသို့ ရောက်ရှိသွားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိဇီဝဒဏ်ခံနိုင်ရည်သည် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သဘာဝအတိုင်းဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့သော် လူများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးတို့မှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်နေသည်ကို ယခုထိ မသိရှိကြသေးပေ။ ယခုလေ့လာမှုတွင် သုတေသီများက စွန့်ပစ်ရေ သန့်စင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို အဆင့်မြှင့်တင်မှုပြုလုပ်ပါက ပတ်ဝန်းကျင်၌ ခံနိုင်ရည်ရှိသော ဘက်တီးရီးယားများတိုးလာခြင်းကို လျော့ချနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ တွေ့ရှိချက်အရ အူလမ်းကြောင်းရှိ ဘက်တီးရီးယားနှင့်ရောဂါပိုးများပါဝင်သော Enterobacteria အုပ်စုတွင် ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်ရှိကြောင်း သိရသည်။

သုတေသနတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ညစ်ညမ်းပစ္စည်းများနှင့် ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်ကြားမှ ချိတ်ဆက်မှုကိုလည်း လေ့လာထားပါသည်။ Zinc, Phosphorus, Silicon ကဲ့သို့ဒြပ်ပေါင်းများနှင့် ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်ရှိမှုတို့ကြားမှ ဆက်စပ်မှုကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသီတို့က သတ္တုကြွယ်ဝသော

ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရှင်သန်ရသော ဘက်တီးရီးယားများသည် ပဋိဇီဝဒဏ်ခံနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ထားပါသည်။

ဤလေ့လာမှုတွင် သုတေသီများက Thames မြစ်တစ်ဝန်းရှိ နေရာ(၁၃)ခုမှ ရေနှင့်နုန်းအနည်အနှစ် နမူနာများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခဲ့ပြီး ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်ရှိသော ဘက်တီးရီးယားများ၏ ပျံ့နှံ့မှုကို ခန့်မှန်းရန် အသေးစိတ် models များတည်ဆောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အပြင် ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်ဖြစ်လာစေသည့် အခြားအချက်များ(ဥပမာ-မိုးရေချိန်၊ Landcover)ကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာ-မြစ်ခင်းပြင်များဝိုင်းရံနေသောနေရာတွင် မိုးသည်းထန်ခြင်းသည် ခံနိုင်ရည်အဆင့်ကို လျော့ကျစေနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါတွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ သုတေသီများက အခြားသော အသေးစိတ် ရေနမူနာ မလိုအပ်ပဲ အခြားရေဝေရေလဲဒေသများရှိ ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည် အဆင့်ကို ခန့်မှန်းမည့် ခိုင်မာသော model တစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ရေပြင်ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပဋိဇီဝခံနိုင်ရည်အဆင့် မြင့်တက်လာခြင်းသည် လူသားတို့နှင့် ပိုမိုထိတွေ့နိုင်သည့် အန္တရာယ်မြင့်တက်လာစေပါသည်။ ဤလမ်းကြောင်းမှ ဖြစ်လာမည့်အန္တရာယ်နှင့် သွယ်ဝိုက်ဖြစ်လာနိုင်သော လူထုကျန်းမာရေးကိစ္စများကို အပြည့်အဝနားလည်နိုင်ရန် အတွက် သုတေသနများ ပို၍လိုအပ်ပေသည်။

မျိုးသုဉ်းမှုအများအပြားဖြစ်နေချိန်တွင် အပင်များက တိရစ္ဆာန်များထက် ပို၍ ရှင်သန်မှုကောင်းမွန်နေခြင်း

အစုလိုက်မျိုးသုဉ်းသည့်ဖြစ်ရပ် အနည်းဆုံး (၅)ခုကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သက်ရှိများ၏သမိုင်းသည် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။ သို့သော် Gothenburg တက္ကသိုလ်မှ သုတေသီများ၏လေ့လာမှုအသစ်အရအပင်များသည် ထိုဖြစ်ရပ်များအား အလွန်ပင်ခံနိုင်ရည်ရှိကြောင်းဖေဖော်ဝါရီလ(၁၇)ရက်နေ့ အင်တာနက်သတင်းအရသိရပါသည်။

အပင်များသည် ကုန်းမြေ၏ ပတ်ဝန်းကျင် အားလုံးနီးပါးတွင် မရှိမဖြစ်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့မျက်နှာပြင်၏ နေရာအများစုကို ဖုံးလွှမ်းထားခဲ့သည်မှာ နှစ်သန်းပေါင်း၄၀၀ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ရှည်လျားသော သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် အသေးစားမျိုးသုဉ်းမှုကာလများစွာနှင့် ကြီးကြီးမားမား မျိုးသုဉ်း

ကာလအနည်းငယ်တို့သည် ကမ္ဘာ့ဂေဟစနစ်များနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲအပေါ် ပြင်းထန်စွာ အကျိုးသက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

သုတေသီတို့သည် ယင်းကဲ့သို့ ရုတ်တရက်မျိုးသုဉ်းသည့်ဖြစ်ရပ်များက အပင်မျိုးစုံမျိုးကွဲများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အပင်ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ၂၀၀၀၀ကျော်ပေါ်တွင် အခြေခံထားသည့် ရလဒ်များကို တင်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းတို့၏ တွေ့ရှိချက်တွင် အစုအပြုံလိုက်မျိုးသုဉ်းသည့် ဖြစ်ရပ်များသည် အပင်အုပ်စုများကြား မတူညီသော သက်ရောက်မှုများဖြစ်စေကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းကာလတစ်လျှောက်တွင် မျိုးစိတ်များ

မျိုးသုဉ်းသွား မှုသည် အသစ်ဖြစ်လာသော မျိုးစိတ်များထက် ပိုများခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ယင်းအချက်သည် အပင်များက ယေဘုယျအားဖြင့် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသည့်ကာလတစ်လျှောက်၌ ကောင်းမွန်စွာရှင်သန်နိုင်ခဲ့ကြောင်း ညွှန်ပြနေပါသည်။

အပင်လောကတွင် အစုအပြုံလိုက်မျိုးသုဉ်းခြင်းဖြစ်ရပ်များကို ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲအသစ် ပေါ်ထွက်ခြင်းအတွက် အခွင့်အလမ်းများအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ကြောင်း ယခုလေ့လာမှုမှ သုတေသီ Daniele Silvestro ကပြောကြားခဲ့ပါသည်။

စိတ်ဝင်စားဖွယ်အကောင်းဆုံးဖြစ်ရပ်မှာ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၆၆သန်းက မက္ကဆီကို ကမ်းရိုးတန်းပြင်ပ၌ ဂြိုဟ်ငယ်တစ်ခု၏ သက်ရောက်မှုကြောင့် Cretaceous-Paleogene အစုလိုက်အပြုံလိုက်မျိုးသုဉ်းခြင်း၏ ရလဒ်များပင်ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်သည် ကုန်းမြေစားကျက်များ၏ အစီအစဉ်ပေါ်တွင် ကြီးကြီးမားမားသက်ရောက်ကာ ငှက်များမှအပ ဒိုင်နိုဆောအားလုံးမျိုးသုဉ်းစေခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အံ့သြစရာကောင်းသည်မှာ ငှက်မျိုးသုဉ်းမှုဖြစ်ရပ်သည် အပင်မျိုးစိတ်များ အပေါ်တွင် အနည်းငယ်သာ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

Gymnosperm (ထင်းရှူး၊ spruce နှင့် fir တို့အပါအဝင်)ကဲ့သို့ အရေးကြီးသော အပင်အုပ်စုတချို့သည် မျိုးသုဉ်းမှုတွင် မျိုးစိတ် အမြောက်အမြားဆုံးရှုံးခဲ့ကြသည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ ပန်းပွင့်သည်အပင်များ(angiosperm)များသည် မျိုးသုဉ်းမှုနှင့်တက်လာခြင်းကို မခံစားခဲ့ရပဲ မျိုးသုဉ်းခြင်းဖြစ်ပွားပြီး မကြာမီအပင်မျိုးစိတ် အသစ်များစွာ ရုတ်တရက် တိုးပွားခြင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆင့်ကဲပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပန်းပွင့်သည်အပင်များသည် ယနေ့ခေတ် ကမ္ဘာ့မျိုးစိတ် ကြွယ်ဝမှုတွင် အခြားအပင်အုပ်စုများထက် သာလွန်လွှမ်းမိုးနေခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

အစုအပြုံလိုက်မျိုးသုဉ်းမှုများကို မကောင်းသောအခြေအနေဟု မှတ်ယူထင်မြင်လေ့ရှိကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ငှက်မျိုးသုဉ်းမှုများသည် ကမ္ဘာကို ယခုကျွန်ုပ်တို့ သိမြင်နေရသည့် အခြေအနေအဖြစ်ပြောင်းလဲပေးသည့် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

အကယ်၍ အဆိုပါ ဂြိုဟ်ငယ်သည် ကမ္ဘာမြေကို မတိုက်မိခဲ့ပါက ယခုအချိန်တွင် ဒိုင်နိုဆောများက ကျွန်ုပ်တို့အနီးဝန်းကျင်တွင် သားကောင်လိုက်ဖမ်းနေဖို့ အခြေအနေများပြီး နို့တိုက်သတ္တဝါများအရေအတွက်နည်းပါးနိုင်ကာ ဂူများထဲတွင် ပုန်းအောင်းနေရပါလိမ့်မည်။ လူသားမျိုးနွယ်ဆိုသည်မှာလည်း ပေါ်ထွန်းလာခဲ့မည်မဟုတ်ပေ။

ဝမ်းကျင်/သမ္မတကဏ္ဍ

ရွှေဥဒေါင်းဘေးမဲ့တောနှင့် မင်းစုံတောင်ဘေးမဲ့တောတို့၏ ပညာပေးဟောပြောပွဲများ

(၂၆-၁-၂၀၁၅)ရက်နေ့နှင့် (၂၇-၁-၂၀၁၅)ရက်နေ့ တို့တွင် ရွှေဥဒေါင်းဘေးမဲ့တောမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့်ဝန်ထမ်းများသည် သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်၊ တောင်လယ်ကျေးရွာ၊ ကျောက်ဖြူကျေးရွာနှင့်မိုးမိတ်မြို့နယ်၊ ကျောက်မောကျေးရွာ နှင့် အောင်သပြေရွာတို့ရှိ အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းများ၌ ပညာပေး ဟောပြောပွဲများကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဟောပြောပွဲသို့ ဆရာ/ ဆရာမများ၊ ကျောင်းသား/သူများ၊ ကျေးရွာသူ/ ကျေးရွာသားများ စုစုပေါင်း (၅၅၄)ဦးတက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

(၂၂-၁-၂၀၁၅)၊ (၂၅-၁-၂၀၁၅)၊ (၂၆-၁-၂၀၁၅) ရက်နေ့တို့တွင် မင်းစုံတောင်ဘေးမဲ့တောဝန်ထမ်းများသည် ဘေးမဲ့တောအနီး ကျေးရွာများ ဖြစ်သော ဖက်ခူး၊ မှကွရာ၊ နဘဲမြစ်နှင့် ရေလည်ကျေးရွာတို့၌ အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနေအိမ်များ၌ ပညာပေးဟောပြောပွဲများကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ရာ ဒေသခံကျေးရွာသူ/သားများ စုစုပေါင်း(၁၈၆)ဦး တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

REDD- Plus INFORMATION – 18 –

Myanmar Northern Forest Complex in the Context of REDD+

By

U Sein Thet

Project Coordinator, ITTO REDD– Plus Project

1. The Northern Forest Complex region in Myanmar (north of approximately 24 degrees latitude) overlaps with the Indo-Myanmar “hot spot” as defined by Conservation International. The area is part of the Indo-Himalaya WWF Ecoregion, and is among the areas with the lightest “human footprint” as defined by the WCS-CIESEN analysis. The region lies along the western escarpment of Yunnan Province in China, originally part of the Tibetan Plateau to the north and the China Plateau to the east. Myanmar’s largest protected areas cover an extensive part of the region, covering in total an area of approximately 15,000 km²: Tamanthi Wildlife Sanctuary (2100 km²); the Hukaung Valley Wildlife Sanctuary (6400 km²); the Hkakabo Razi National Park (3840 km²) and the latest gazetted Hponkhan Razi National Park (2560km²) which links Hkakabo Razi National Park and Hukaung Valley Wildlife Sanctuary.
2. The Myanmar Northern Forest Complex contains some of the last remaining expanses of relatively intact closed forest in the Indo-Pacific region. The Complex serves as the primary watershed for two important river systems- the Irrawady and the Chindwin. This is one of the least explored places in the world and remains virtually unknown to science. The mountains trace their origins to the geological period when the collision between the Deccan Plateau and the Laurasian mainland created the Himalayas. The varied topography and biogeographic setting at the crossroads of the Assam-Indian, Eastern Himalayan, Indo-Malayan, and Chinese flora, as well as the ancient Gondwan relicts that have taken refuge here, give the region high floral and faunal diversity. However, the Pleistocene glaciation has influenced the distribution of these floras. The Indo-Malayan elements are now limited to the river valleys, below 2,400 m, with the Indo-Himalayan flora stratified above. Tamanthi Wildlife Sanctuary and the Hukaung Valley Wildlife Sanctuary are two of the most important areas for long-term conservation of large mammals such as tigers and elephants.
3. Located in the extreme northern part of Myanmar, the Northern Forest Complex spans the Sagaing Region and Kachin State representing some of the least densely populated areas of Myanmar. The region contains the watershed areas of the Ayeyarwady and Chindwin that drain vast expanses of the country and help sustain extensive rice production areas in this predominantly agrarian economy. Some of the lowland forest areas contain valuable timber resources. Shifting cultivation, hunting of wildlife and gathering of a diversity of non-timber forest products constitute the main occupations of the human population in the area. The Hkakabo Razi National Park has been nominated as a World Heritage Site on account of its unique biological richness. The region is culturally very diverse and includes the last remaining population of the Tarons.
4. In spite of the enormous challenges facing wildlife conservation in Myanmar, the northern forest complex provides a unique opportunity to undertake proactive conservation. The region contains some of the last remaining expanses of relatively intact forest in the Indo-Pacific. Also, populations of faunal species that are rare or declining in other parts of their ranges are suspected to occur at relatively high densities in many parts of the Northern Forest Complex. The Hkakabo Razi National Park contains good populations of rare Himalayan wildlife and the Hukaung Valley Wildlife Sanctuary potentially represents one of the most important areas for tiger conservation in the region. However, declining natural resources in neighboring countries pose high risks to the region’s biological

wealth especially given the porous borders with India and China.

5. Long-term conservation of the Northern Forest Complex region can only be achieved by developing the capacity of the Nature and Wildlife Conservation Division of Forest Department, (Ministry of Environmental Conservation and Forestry) to manage the protected area system. It is critically important to build technical and financial capacity of the department through training in park management and administration techniques, improving the basic infrastructure necessary for effective park management and enhancing the financial investment of the agency towards conservation in the region.
6. Local support for conservation and sustainable land use is a critical yet frequently overlooked aspect of long-term conservation efforts. Building public awareness of the biological and cultural heritage of the region will play an important role in garnering support and acceptance for conservation. Planning and implementing formal and information education and outreach programs will help local communities understand the importance of natural resource conservation for current and future generations.
7. Biosphere reserves are established for action and for addressing the challenges encountered in the field, not only for international recognition or 'labelling' due to their values and characteristics. Biosphere reserves are intended as tools to explore ways for sustainable management of natural resources in the context of ecosystems. This is particularly relevant to the situation of developing countries, as many protected areas and conservation areas are under pressure or threats due to conflicting interests from different sectors and communities. To manage a biosphere reserve one has to address these conflicts and often involves interdisciplinary work with multi-stake holders, a task for which everyone is in the 'learning by doing process'.
8. Environmental commitment by Myanmar is the development of "National Sustainable Development Strategy (NSDS) Myanmar" launched in 2009. Keeping in mind the four

factors, sustainable and equitable socio-economic development; conservation of the environment; preservation and promotion of culture; and promotion of good governance; the Myanmar NSDS consensually agreed its vision as "Wellbeing and Happiness for Myanmar People". The NSDS is an important step and guiding document to fully implement in harmony and balance among the three main pillars of environment, economic and social sectors. It has not only identified the meticulous sectoral strategies but also urged all responsible leading institutions to mainstream the NSDS in their implementation activities. NSDS in a more comprehensive manner and with updated information incorporates environmental consideration into social and economic development thereby ensuring the achievement of Sustainable Development.

9. Myanmar's transition toward a market economy began with a series of economic reforms and various development measures. The ultimate objective of Myanmar is to become a modern developed nation in accordance with twelve political, economic and social objectives. With a view to ensuring the development, the country has formulated a 30-year master plan for each development sectors. Implementation is done with successive five-year short-term plans setting appropriate sectoral targets, implementing through designated plan activities, and reviewing after each period.
10. On various occasions the Convention on Biological Diversity (CBD) has acknowledged the linkage between REDD+ and biodiversity conservation as well as the key role of indigenous peoples' customary resource management in protecting forests. It has also acknowledged the risks posed by REDD+ to traditional knowledge and land rights of indigenous peoples, and proposed a range of actions and approaches aimed at minimizing risks and maximizing benefits for benefit for biodiversity and indigenous peoples.
11. At its latest meeting in Montreal in May 2012, the CBD SBSTTA (Subsidiary Body on Scientific, Technical and Technological Advise) adopted a draft document that spells out some of the key elements of a system of safeguards

for REDD+ aimed at protecting biodiversity and supporting indigenous peoples' rights. A key goal of the meeting was to identify possible indicators and mechanisms to assess and monitor impacts of REDD+ on biodiversity.

12. The Draft Recommendation submitted by the Co-chairs of the SBSTTA titled "Advice on the application of relevant REDD+ safeguards for biodiversity and on possible indicators and potential mechanisms to assess impacts of REDD+ measures on biodiversity" points to the linkages between implementation of REDD+, the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Biodiversity targets. Governments and REDD proponents should ensure coordination between national biodiversity strategies and action plans and national REDD+ strategies and action plans.
13. The report recognizes the relevance of ecosystem-based approaches to climate change mitigation, and the need for the reduction of biodiversity impacts of mitigation measures. Parties are invited to undertake land-use

planning applying an ecosystem approach and utilizing international standards for the identification of biodiversity areas to prioritize conservation. The full and effective participation of indigenous peoples should also be ensured together with the achievement of benefits for indigenous peoples and biodiversity.

14. Although some indigenous peoples believe that REDD+ can never have any advantages for them, indigenous peoples organizations in several countries under REDD+ feel that there are conditions under which REDD+ could potentially assist them in realizing their rights to lands and resources, protect their sustainable livelihoods and provide financial and other forms of benefits to their communities. It can also lead to the strengthening of their traditional knowledge and biodiversity conservation activities.

References; - Lessons from REDD+ Initiative in Asia AIPP/WGA, 2012.

- Hkakabo Razi National Park Management Plan by U Sein Thet, WCS 2003.

ရိုးပါရွာသား !

ရေဆင်းက ဝေဝင်း

မြို့ကြီးမှာကောင်းစားနေတဲ့ သူတစ်ယောက်က ရွာကလေးသွယ်ချင်းတစ်ဦးကို သူ့မြို့ကိုလာလည်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။ မြို့ကိုရောက်တဲ့နေ့မှာပဲ ညစာကျွေးဖို့ နာမည်ကြီး တရုတ်စားသောက်ဆိုင်ကြီးတစ်ဆိုင်ကို ခေါ်သွားပါတယ်။ ဆိုင်ရောက်တော့ သူ့သွယ်ချင်းကို စားစေချင်လွန်းလို့ ကောင်းပေ့ဆိုတဲ့ဟင်းတွေ အများကြီး မှာပြီး ကျွေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သွယ်ချင်းဖြစ်တဲ့ သူက တို့ကနန်း ဆိတ်ကနန်းပဲ စားပါသတဲ့။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့ မြို့ခံသွယ်ချင်းက 'မင့်ကို စားစေချင်လွန်းလို့ တကူး

တက ခေါ်ကျွေးတာ ဘာဖြစ်လို့ နည်းနည်းလေးစားရတာလဲ'လို့ မေးပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရွာကသွယ်ချင်းက 'မင်း ပိုက်ဆံကုန်မှာ စိုးလို့ပါကွာ' လို့ ပြန်ဖြေပါသတဲ့။ 'မင်းစားစား၊ မစားစား မှာထားပြီးတာ အားလုံးကို ပိုက်ဆံရှင်းရတာကွ- မင်းမစားတော့ ဆိုင်မှာ ဒီအတိုင်းထားခဲ့ရတာပေါ့ကွာ'လို့ မြို့ခံသွယ်ချင်းရှင်းပြတာကို ရွာကသွယ်ချင်းက သေချာမှတ်ထားလိုက်ပါသတဲ့။

နောက်တစ်နေ့ မနက်ကျတော့ မြို့ခံသွယ်ချင်းက သူ့သွယ်ချင်းကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကြီး တစ်ဆိုင်ကို ခေါ်သွားပြီး မနက်စာကျွေးပါတယ်။ အဲဒီကျတော့ ရွာကသွယ်ချင်းက စားပွဲပေါ်မှာချထားတဲ့ မုန့်တွေ အကုန်နီးပါး စားပစ်လိုက်ပါသတဲ့။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာကျတော့ ကိုယ်စားသလောက်ပဲ ပိုက်ဆံရှင်းရတယ် ဆိုတာကို မသိရှာတဲ့ ငယ်သွယ်ချင်းကြောင့် မြို့ခံသွယ်ချင်းခမျာ ပိုက်ဆံတွေ အများကြီးရှင်းလိုက်ရပါသတဲ့။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ ၂၀၁၄ ခု ဒီဇင်ဘာလနှင့် ၂၀၁၅ ခု ဇန်နဝါရီလ ကျန်းသစ်လုံးအတန်းအစားအလိုက် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းနှင့် ဝင်ငွေအခြေအနေ(တင်ဒါ)

(တင်ဒါ)

(အမေရိကန်ဒေါ်လာ)

စဉ်	အတန်းအစား	၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ		၂၀၁၅ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ		
		တန်ချိန်	ပျမ်းမျှ တစ်တန်နှုန်း	တန်ချိန်	ပျမ်းမျှ တစ်တန်နှုန်း	တိုးတက်မှု ရာခိုင်နှုန်း
၁	သစ်ပါးလွှာပထမတန်း (First Quality)	-	-	-	-	-
၂	သစ်ပါးလွှာဒုတိယတန်း (Second Quality)	-	-	-	-	-
၃	သစ်ပါးလွှာတတိယတန်း (Third Quality)	-	-	-	-	-
၄	သစ်ပါးလွှာစတုတ္ထတန်း (Fourth Quality)	-	-	-	-	-
၅	စက်ခွဲအတန်းအစား(၁) (Sawing Grade-1)	-	-	-	-	-
၆	စက်ခွဲအတန်းအစား(၂) (Sawing Grade-2)	၇	၄၅၁၂			
၇	စက်ခွဲအတန်းအစား(၄) (Sawing Grade-4)	၃၈	၃၄၅၃	၈	၄၂၆၆	(+) ၂၃.၅၄
၈	စက်ခွဲအတန်းအစား(၅) (Sawing Grade-5)	၆၁	၂၉၇၂	၉	၂၅၀၃	(-) ၁၅.၇၈
၉	စက်ခွဲအတန်းအစား(၆) (Sawing Grade-6)	၂၉	၂၅၀၉	၁၇	၁၂၆၀	(-) ၄၉.၇၈
၁၀	စက်ခွဲအတန်းအစား(၇) (Sawing Grade-7)	၇၃	၁၅၁၈	၁၀၀	၁၀၆၆	(-) ၂၉.၇၈
	စုစုပေါင်းရောင်းချတန်	၂၀၈		၁၃၄		
	စုစုပေါင်း ဝင်ငွေ (အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း)		၀.၅၂၈		၀.၁၈၆	

၂၀၀၁-၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ် ကျင်းသစ်လုံးအတန်းအစားအလိုက် ပျမ်းမျှတစ်တန်းစျေးနှုန်းနှင့် ဝင်ငွေအခြေအနေ (တင်ဒါ)

(တင်ဒါ)

(အလေ့ကျင့်ခန်းအားဖြင့်)

[illegible]

နတ်ချွတ် - ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် ၊ (၂၀၁၅ခု ဇန်နဝါရီလ) စုစုပေါင်း ရောင်းချတန် = (၁၃၃. ၉၁၀)တန်
 ၂၀၁၄-၂၀၁၅ခုနှစ် ၊ (၂၀၁၅ခု ဇန်နဝါရီလ) စုစုပေါင်းဝင်ငွေ = (၁.၁၀၆) ကုန်သွယ်ရေးသိန်း

ရတနာဆင်ဖြူတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာ ဦးထွန်းထွန်းဦး၊ လက်ထောက်အထွေထွေမန်နေဂျာ ဒေါက်တာညွှန်ဝင်းထွန်း တို့ ဦးဆောင်သော အဖွဲ့ဝင်(၁၂)ဦးပါဝင်သည့် အဖွဲ့သည် ရှေ့ဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်မြို့နယ် သလပ်ရွာကြီးပိုင်း၊ အကွက်အမှတ်(၈)၊ သစ်ပုတ်ချောင်းဖျားတွင် (၂၇-၂-၂၀၁၅) ရက်နေ့၊ နံနက် (၁၁:၁၅) နာရီ ၌ ရတနာဆင်ဖြူတော် ပေါ်ထွန်းကြောင်းသိရှိရပါသည်။

အဆိုပါ ရတနာဆင်ဖြူတော်သည် အမဖြစ်ပြီး ကြွန်အင်လက္ခဏာများမှာအသက်(၇)နှစ် ခန့်မှန်း အရပ်အမြင့် ၆ ပေ ၃ လက်မ(ခန့်မှန်း)၊ ကိုယ်လုံးပတ် ၈ ပေ ၈လက်မ(ခန့်မှန်း)၊ ကျောကုန်းမှာ ငှက်ပျောကိုင်၊ နားရွက်(နားလတ်)၊ မျက်လုံး (ပုလဲရောင်)၊ အပြီးတံခါးစောင်း(၂ ပေ ၇ လက်မ)၊ ခြေသည်းရှေ့ (၅×၅)၊ နောက် (၄×၄)၊ အသားရောင်(ပန်းနုရောင်) ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ယခုဆင်ဖြူတော်သည် နဝမမြောက်ဆင်ဖြူတော်ဖြစ်ပြီး နှစ်ဦး တွင် ရတနာဆင်ဖြူတော်ပေါ်ထွန်းလာခြင်းသည် နိုင်ငံတော်အတွက် ကျက်သရေမင်္ဂလာအဖြစ် တိုးပွားစေပြီး ပြည်သူများဘေးရန်လေးကွာ၍ သာယာခွံမြိုးတိုးတက်စေမည့် နိမိတ်လက္ခဏာ ဖြစ်စေပါကြောင်းနှင့် ရတနာဆင်ဖြူတော် ကို ရေသိုးစခန်းတွင် ပိုင်းသင်ကြားနိုင်ရေးစီစဉ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်းသိရှိရပါသည်။

သတင်း၊ သတင်းစာတံပို့၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထု ၊ ကာတွန်း၊ ကဗျာများအား ပေးပို့နိုင်ပါကြောင်း ပေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။